

کور اوغلی

کتابفروشی آتروپات

خیابان خیام مقابل پارک شهر کوچه اعتماد مقدم

تلفن ۳۱۷۴۴۱

قیمت ۱۵۰ ریال

کور او علی

توپلایانی: همت علی زاده

مىندىرىجات

صحىفه

۳	كور اوغلى
۱۳	كور اوغلىنىڭ استامبول سفرى
۲۷	كور اوغلى ايله عاشق جنون
۳۱	كور اوغلىنىڭ تور كىمىن سفرى
۵۵	كور اوغلى ايله دىمىرچى اوغلى
۶۱	كور اوغلىنىڭ ارضروم سفرى
۷۹	كور اوغلىنىڭ توقات سفرى
۱۱۴	كور اوغلىنىڭ روم سفرى
۱۲۸	كور اوغلىنىڭ دربند سفرى
۱۴۴	كور اوغلىنىڭ قوجالىغى
۱۶۲	قوشمالار

براخىلىشنا مىستول: ع. افندىيوف

آذر نىشر - باكى - ۱۹۴۱

كور اوغلى

كور اوغلىنىڭ ئوز آدى روشن ايدى. آتاسىنىڭ آدى—على. على وار—دولتى ايله مشهور اولان حسن خانىڭ ايلخىچىسى ايدى. على نىچە ايللر حسن خانا ايلخى اوتارمىشى، اونىڭ قاپوسىدا عمىرىنى—گونىنى چورودوب ساققالنى آغارتمىشى.

على يىر گون ايلخىنى دريا قىراغنا آپارمىشى. آتالار دريانىڭ قراغندا يىر اوتلاقدا اوتلايىردى. على يىردە گوردى دريادان ايكى آت چىخدى. آتالار گلدىلر، ايلخىدا ايكى ماديان باسدىلار، سوڭرا قايىدوب دريايا گىردىلر.

بوندان اوچ آى كىچدى. ماديانلار كهرهسى يىر قولان دوغدى. قولانلار يىويوب يىر ياشار اولدى.

يىر گون حسن خانىڭ ايونە يىر پاشا دوستى قوناق گلمىشى. حسن خان دوستى پاشايا ياخشى قوناقلىق ايلەدى، كىفنى، بحالى سوروشدى. پاشا حسن خانا چوخ راضىلىق ايلەدى، خانلىغى، دولت—مالىنى بگندى. صحبت آراسىدا ديدى:

— حسن خان، ايشىتىشىم سنىڭ قىشنىڭ جنس آتالارنىڭ واز، اگلدىم ايلخىڭدان ايكى آيغىرلىق آت آپارىم.

حسن خان ايلخىچىسى علىنى يانىنا چاغىروب ديدى:
— پاشا ايچون ايكى آيغىرلىق آت دوتدىراجاغام، صباح ايلخىنى چولە آپارما.

قوجا على، دريا آتلارينڭ بالالاريني آيغيرلغا لايق گوردى.
اوباشدان قالخوب دريا آتلارينڭ بالالاريني دوتدى، خالخالدا ميخا
باغلادى، قالان آتلارى ييغوب چوله ئوتيردى.

صبح آچيلدى. حسن خان قوناغى پاشا ايله قالخوب ايلخينڭ
اولديغى يره گلدى. پاشا گوردى خالخالدا ايكى قولان باغلانوب،
يىلدى كه حسن خانڭ اونا پيشكش چكديگى آتلا بونلاردى؛ ديدى:
— حسن خان، منه ديمشديلر سنڭ آيغير اولاسى ياخشى آتلازڭ
وار، بونلار نيه لازمدر؟ ييله النگه لر منيم ئوزيمده ده چوخر.
پاشانڭ سوزى حسن خانا برك دگدى. اوزينى على يه دوتوب
ديدى:

— من سنه ديمه مشديمى آت دوتدیراجاغام، ايلخينى ساخلا، نيه
ساخلامايسان؟
على ديدى:

— خان ساغ اولسون، من آتلارى اوتدان قويماق ايسته مديم،
پاشايا لايق آيغيرلق آتلا دوتديم. من قوجا ايلخيجيام، ياخشى آت
تاينديغىمى بيليرسن. پاشايا پيشكش چكيلمگه لايق آنجاق بونلاردى.
علينڭ يكه—يكه دانشماغندان حسن خان برك قيزيشدى. حكم
ايله دى، اونڭ گوزلريني چيخارتديردى، ئوزينه ده ديدى:

— منيم قايمدان چيخ گيت!
حسن خانڭ ظلمينه دوتولوب ايشيقلى دنيايا حسرت قالان قوجا على
ديدى:

— حسن خان، انسانا دنياڭ هر ناز—نعمتinden ياخشى اولانى
گوزدر، سن منى اوندان ايله دك. عمرىمڭ جوان چاغلاريندان بو قوجا
وقتيمه كيمى سنه قوللوق ايله ديم، قدر—قيمت ويرمه دك، بير پاشانڭ

خاطرینه منی کور ایله دك. ایندی هیچ اولماسا بو ایکی آریق قولانی
ویر منه.

حسن خان قولانلاری علینك یده گینه ویردیردی.
کور علی تاپدانا—تاپدانا، آتار دا یده گینده گلدی ئوز
قاپوسنا چیخدی. ایچریدن اوغلی روشنی چاغیردی. روشن سسه قاپویا
چیخدی، آتاسینی آل قانا. بولانمش گوردی. نهدن بو حالا دوشدیگینی
اوندان خبر آلدی.

علی دیدی:

— اوغول، عمریمك اولیندن آخرینه قدر حسن خانا قولوق
ایله دیم، عوضینده گوزلریمی چیخارتدیردی. ایندی بز بورادا قالا
یلمهریک، آتالاری چك، منیمده الیمدن دوت، گیدك.
روشن آتاسینك الیندن دوتدی، آتالاری چكدی، اورادان یولا
دوشدیلر. آخشاما قدر یول گیتدیلر، آخشام بیر چای قیراغنا چاتدیلار.
علی کیشی اوغلیندان گلدیکلری یری خبر آلدی.

روشن دیدی:

— آتا، بورا چای قیراغیدر، هر طرف آغاجلق، اولتق بیر یردر.
قوجا علی دیدی:

— اوغول، بورادا یورد سالماق اولماز. ایلخینك، مالقارانك
الیندن دینجله یلمهریک. حسن خان خبر دوتار، بزه نامردلك ایلر.
آتا—اوغول او گیجه چای قیراغندا قالدیلار. صباح آچیلدی.
قالخوب یولا دوشدیلر.

او گونی یول گیتدیلر. آخشام بیر دوزنگاها چاتدیلار. علی
اورانك نه جور چؤل اولدیغنی سوروشدی.

روشن دیدی:

— آتا، بورا اوجی—بوجاغی گورونمەین بیر دوزنگاهدر.

قوجا على ديدى:

— بورادادا قالماق اولماز. اوردا آت مينن—بوردا دوشر-
كاروانلارڭ آياغى آلتيندا قالاريق.
آتا—اوغول او گيجهنى بورادا كيچيرتديلر. صباح آچيلدى. ينه
قالخوب يولا دوشديلر. گيتديلر، گيتديلر، يير اوجا داغڭ بئلينه
چاتديلار.

قوجا على ديدى:

— اوغول، روشن، بورا نيجه يردر؟

روشن ديدى:

— بورا هر طرفى سيلديريم قايق، چنلى—چيسكىنلى يير داغ
بئليدر.

على ديدى:

— اوغول، من آختاردىغيم ير ايله بورادر. اصل يورد سالمالى
بو چنلى بئلدر. ايندى ئوزيمز اولماغا يير اولاجاق، آتار سالينماغا
يير تويله تيك.
روشن ئوزلرى ايچون يير اولاجاق، آتارلى ايچون ده يير تويله
تيكىدى.

داملار باشا گلندن سوڭرا على ديدى:

— اوغول، آتارلى تويله يه چك باغلا، قاپو—باجانى باسدير،
ياخشى مغايات اول، گوزله، آتارڭ اوستينه هيچ يردن ايشيق
دوشمه سون.

روشن آتارلى داما چكىدى، آتاسينڭ ديدىگى كيمي، ياخشى
قوللوق ايلمگه باشلادى.

بوندان يير خيلى وقت كيچدى.

يير گون على ديدى:

— اوغول، روشن، منى آتلارڭ يانينا آپار.

روشن آتاسينڭ اليندن دوتوب تويله يه آپاردى. قوجا ايلخيچى
اول اوزون، جايداق، چكمه ساغريلى، نازيك اورتانى دورآتاياناشدى.
الى ايله اوزينى، گوزينى، يالينى، ساغريسنى تومارلادى. دورآندا
بىر ققصان تاپمادى. سوڭرا ايرى باشلى، دولى گوزلى، قارا بىرچكلى،
اوزون بويونلى، توكمه دولى، يوغون انلى ساغريلى قير آتا ياناشدى.
قيرآت فينخىروب آياغينى يره دوڭدى، آغزىنى آچوب عليه يۇنلمك
ايستهدى. قوجا على هميشه كى سسى ايله ديدى:

— آى آت، نه ايله پرسن، منى تانيميرسانمى؟

قيرآت علىنى سسيندن تانيدى، ساكت اولدى. على الى اينه
قيرآتڭ باشىنى، اوزىنى، يالينى، بئلىنى، ساغريسنى تومارلادى، قيرآتڭ
ساغريسىندا قيندىق گيزلنه ييله جك بويدا بىر باتق اللهدى، ديدى:
— اوغول، روشن، باخ گور، قيرآتڭ اوستينه ايشيق دوشن

ير يوخدر كه؟

روشن باخوب گوردى كه، پردىنڭ آراسىندا ايگنه بويدا بىر
دهشيك وار؛ ديدى:

— آتا، قيرآتڭ اوستينده ايگنه بويدا بىر دهشيك وار.

ايلخيچى ديدى:

— اوغول، ايگنه بويدا بىر دهشيكدن كرن بويدا بىر سوروق

گلر. چيخ اورانى ثورت!

روشن چيخدى اورانى ثورتدى.

روشن آتلارا داهادا ياخشى مفايات اولماغا باشلادى.

بىر گون ينه آتاسى اونا ديدى:

— اوغول، آتلار نيجه در؟ نيجه بىرلر؟

روشن ديدى:

— قيرآت دگرمان كيمي اولوب، آرپا، سامان يتيرمك اولمير.
دورآت دا ياخشى در، آنجاق قيرآمدان آز بير، ئوزى ده دينجدر؛ اما
قير آت دوروب دينجلمير، قيزمش نر كيمي اوپور—اوپور اويناير.
قوجا ايلخيجى اوغلى ايله ينه تويله يه گيتدى، آتلارى يوخلادى،
ديدى:

— روشن، اوغول، آتلاز بيويوب، مينيلمك حدينه گلوب. ايندى
اونلارى بير—بير بهر كه، بوشا سالماق، سيناقدان چيخارتماق لازمدر.
اول قيرآتى، اوندان سوگرا دورآتى مين، تره جه سولانمش شومدا
سه بيرت. سوگرا قارا تيكانلغا سور، اوندان سوگرادا سيلديريم داشلى
داغدا چاپ.

روشن، آتاسينك ئوگر تديگى كيمي، اول قيرآتى ميندى، تره جه
سولانمش شومدا سه بيرتدى، سوگرا قوجا ايلخيجينك يانينا قايتاردى.
قوجا ايلخيجى قيرآتك بورينى دوتدى، اوره گينه قولاق آسدى،
ديرناقلارنى يوخلادى. قيرآت بورينى سيخاندا هيچ ئوسكورمدى،
سينهسى تويشوهدى، ديرناقلاريندا بير قيريقدا پالچيق تاپيلمادى.
روشن بو دفعه دورآتى ميندى، تره جه سولانمش شوما سوردى،
سه بيرتدى، سوگرا ايلخيجينك يانينا قايتاردى.

قوجا ايلخيجى دورآتك دا اوره گينه قولاق آسدى، بورينى
دوتوب سيخدى، ديرناغينى يوخلادى. دور آت ئوسكورمدى، اوره گي
تويشومدى، آنجاق ديرناغينك بيرينده بير قيريق پالچيق تاپيلدى.
روشن، قيرآتى بو دفعه مينوب قارا تيكانلغا شىغانديردى.
قيرآت قارا تيكانلغى ياروب چيخدى، سوزوب ايلخيجينك پانيدا
داياندى.

قوجا ايلخيجى قير آتك بالديرلارنى، چهچيكلرنى يوخلادى، بير
يرينده بير تيكان ايزى، بير يارا گورمدى.

روشن دورآتى مېنوب قارا تېكانلغا سارى سوردى، دورآت دا قارا تېكانلارى آياقلايۇب ايلخېچىنىڭ يائىنا دوندى. ايلخېچى على دورآتڭ دال بالدىرلارنى، چەچىكلرنى يوخلادى، ھېچ بىر يرىندە يارا تاپمادى، آنجاق دال آياغىنىڭ بىر جەجىگىنى تېكان جىزىدىغىنى بىلدى. روشن قىرآتڭ بىلىنە سىچرادى، آخرنجى سىناق ايچون چىلى بىلڭ سىلدىرىم داشلغنا سالدى. قىرآت ايلدىرىم كىمى سىلدىرىم داشلغى اندى، نە بودردى، نە سىپىلدى، روشنڭ آلتىندا قىزىل قوش كىمى اوچدى گىلدى قوجا ايلخېچىنىڭ بىر بىرىندە دا ياندى.

روشن سوڭ سىناق ايچون دورآتى مىندى، چىلى بىلڭ سىلدىرىم داشلغندا چاپماغا باشلادى. دورآت دا سىلدىرىمى اندى.

قوجا على ديدى:

— اوغول، روشن، قىرآت سىناقدان چوخ ياخشى چىخدى. ئىستەدىگىم كىمى منى سەويندىردى. دورآت دا ياخشى چىخدى، امك ايتىرمىدى. آنجاق قىرآتا تاى اولايلىمىز. قىرآتڭ بىر بىرى چىخ آلتىندا تاپىلماز. قورخولى سفرلەر، دشمن اوستىنە، قالالار آلماغا ھىمىشە قىرآتى مېن، گىت. قىرآت سنى چوخ داردان، قومارغالامادان، ئولومدن قورتارار. قىرآتلا سنىڭ آدك عالمە يايىلار. قىرآتڭ قدرىنى ياخشى بىل، اونى جانگدان عزيز ساخلا.

بوندان بىر خىلى وقت كىچدى. بىر گون ايلخېچى على ديدى:

— اوغول، قىرآتدا، دورآتدا بىودى، سىناقداندا چىخدى، ايندى حسن خاندان قىصاص آلماق وقتى چاتوب. چك آتالارى يەرلە، مېنك، حسن خانك اوستىنە گىدك.

روشن شىپەر گوتوردى، قالخان آسدى، قىلچ باغلادى، چكىدى آتالارى يەرلدى. قوجا على دورآتا، ئوزىدە قىرآتا مىندى. سوروب گىلدىلر حسن خانك عمارتىنە چاتدىلار.

روشن بىر طرفدە دا ياندى، قوجا على دورآتى عمارتڭ قاباغىنا چايدى. حسن خانى چاغىردى.

حسن خان عمارتدن ايشىگە چىخدى. هوندور بىر آتڭ اوستىندە گوزلرئىنى چىخارتدېردىنى قوجا علىنى گوردى، اوندان بىر آز آرالىدا روشنى گوردى—ألى دوشلى، گنىش ساغرىلى، دولى اورتالى، نر بىچىملى بىر آتڭ بئلىندە.

— حسن خان، بو آتلاز سنڭ بگنمەدىگڭ، اوستىندە منىم گوز لرىمى چىخارتدېردىڭ او آرىق قولانلاردىر، ايندى بىلە آت اولوبلار. سندن قصاصىمى آماغا گلەشم. الكدن گلنى اسىرگەسن، سندن پىس آدم يوخدر.

حسن خان علىنڭ بو سوزىندن آچىقلاندى، اونا قىلچ چكوب هجوم اىتمك اىستەدى. روشن بونى گوروب آمان وىرمەدى. قىرآتى حسن خانڭ دوز اوستىنە سوردى، مصرى قىلچى چكدى، بونىنا بىر قىلچ ووردى، باشى يره دىغىرلاندى.

سس—كوى قوبدى، روشنڭ حسن خانى ئولدىردىگىنى هامو بىلدى. قوشون يىردى. روشن قورخمادى، قوشونڭ قاباغىندا مرد—مردانا دوردى، ووروشماغا باشلادى. بىر ياندان قىر آت، بىر ياندان دور آت، بىر ياندان روشن ئوزى ششپر ايله، مصرى قىلچ ايله قوشون دستەسىنى الدن—آياقدان سالدى، قىردى، داغىتدى.

بو زمان اىكنجى دستە گلدى. بىر آز كىچدى اوچنجى، دوردىنجى، بشنجى دستەلر يتىشىدى. بتون دستەلر روشنە هجوم ايلهدى.

قوجا على بونى يىلوب دىدى:

— اوغول، بو قدر قوشونا سن تك جواب وىره بىلمەسن، آخردا يا ئولدىرلر، يا دوتارلار. سور آتلارى، ئورىمىزى قوشوندان سلامت قوزتاراق.

روشن اول آتاسينڭ سوزينه باخمادى، مصرى قلنج ايله دريا قوشونا
هجوم ايلهدى. باشلار كسدى، قوللار قيردى، بدنلر يره سالدى، مرد—
مردانا ميداندا دايداندى، چوخ ايگيتلكلر گوستردى. سوگرا گوردى
بو قدر قوشونڭ قاباغيندا تىك دايدانماق اولمايماق، آخردا علاجسىز
قالوب آناسى ايله برابر دعوادان ال چكەسى اولدى. آتلارى سوردىلر،
اوز چوله قويدىلار. قوشون اونلارڭ دالنجا دوشدى.
يىر خىلى گيتمشىدىلر، يىردە روشن قيرآتڭ باشىنى چكدى،
دوندى، گرى باخدى، گوردى يىر دستە كهر آتلى قوشون ايلدىرىم
كىمى داللارىنجا گلير؛ ديدى:

— آتا، يىر دستە كهر آتلى يتيرها يتيردر.
على ديدى:

— اوغول، آغىزلارنى سولانمش شوما سال.
روشن آتلارى شوما سالدى.

دستە كهر آتلىلار دا آتلارنى اونلارڭ دالنجا شوما سالدى.

كهر آتلىلار شومدا باتوب قالدى.

روشن آناسى ايله چىخوب گيتدى.

يىر آز گيتمشىدىلر، يىردە روشن قيرآتڭ يوگىنىنى چكدى،

دونوب گرى باخدى، گوردى يىر دستە قارا آتلى چاپدىرمش بودر

گلير؛ ديدى:

— آتا، يىر دستە قارا آتلى يتيرها يتيردر.

قوجا على ديدى:

— اوغول، آغىزلارنى قارا تىكانلغا سال.

روشن آتلارى قارا تىكانلغا سوردى.

قارا آتلىلار دا آتلارنى اونلارڭ دالنجا سەيىرتدىلر. قارا تىكانلق

قارا آتلىلارڭ بالدىرلارنى قىزىل قانا بويادى، آتلار آخسايوب قالدى.

روشن و آناسی قارا تیکانلقدان چیخوب اوزاقلاشدیلار.
بیر آز گیتمشدیلرکه، بیرده روشن قیر آتک جلووینی دارتدی،
گری باخدی، گوردی بیر دسته آغ آتلی اونلاری هاخلاهاخدادار؛ دیدی:
— آتا، بیر دسته آغ آتلی بودر یتیرها یتیردر.

قوجا علی دیدی:

— اوغول، آغیزلارینی داشلغا سال.

روشن آتاری داشلغا دیرماشدیردی. آغ آتیلار دا اونلارک دالنجا
آتارینی داشلغا سوردیلر، سیلدیریم داشقلاردان چیخا بیلمه یوب
قالدیلار.

روشن، قوجا علی آتاری سه بیردوب داشقلاری قالخوب گیتدیلر.
داها اونلارک دالارینجا جرئت ایله یوب گلن اولمادی. قیر آتی،
دور آتی چاپدیلار، چنلی بئله چیخدیلار.

سویلهینی: عاشق علی

قازاخ—۱۹۳۷

كور اوغلىنىڭ استامبول سفرى

كور اوغلىنىڭ جوان ۋەقەسى ئىدى. چىلى بىلەن يېڭىچە يورد-يۈۋا سالمىدى. ئاتىسى ئالى دە ياندا ئىدى. باشىداكى دىللىك سايى ئازدى. كور اوغلىنىڭ بو ۋەقەلەر ئارقىلىق سفرى ئاز اولوردى.

استامبول خۇدكارىنىڭ نىگار خانىم ئادىلى بىر گۈزەل قىزى ئىدى. كور اوغلى نىگار خانىم گۈزەللىكىنى سوراغىنى ئالمىدى، ئاقىزى ئالماق ئىستەيدى.

كور اوغلىنىڭ خۇدكار قىزى نىگار خانىم ئىستەيدىگىنى باشىداكى دىللىرى بىلدىلەر؛ دىللىرى:

— ئاى كور اوغلى، غەم چىكە! ئازن وىر گىدە، يا قىرئىلاق، يا نىگار خانىم سەندە ئوتى گىتىرە.
دىللىك جۈۋابدا ئادى كور اوغلى، گۈرە نە دىدى:

كور اوغلى

ئىگىت گۈرە يار سەۋمگە
ئوزى تەك گىدە، تەك گىدە؛
مىختە قەدىن اگمگە
ئوزى تەك گىدە، تەك گىدە.

⊕

نىگارە شىرىن دىللىرى،
باغرىما سەنجۈب مىللىرى.

اوزاق—اوزاق منزلری
ئوزی تڭ گیده، تڭ گیده.

قنیمینه قننج چالا،
ئولکه سینه تالان سالا.
دشمنلر اوسته باش آلا
ئوزی تڭ گیده، تڭ گیده.

دولا پولاد یاراغنا،
دوشه ایکیت سوراغنا،
یوز تولکینک قاباغنا
ئوزی تڭ گیده، تڭ گیده.

کور اوغلیام، حاشا، حاشا
گیررم خود کارلا ساواشا،
قیر آت دوشلتمکه پاشا
ئوزی تڭ گیده، تڭ گیده.

کور اوغلی سازلا دیدیگی کیمی سوزله ده دینی:
—دیلیریم، نگار خانمی گتیرمگه ئوزیم گیده جگم. سیز قالک

چنلی بئلی دشمنلردن قورریون.

کور اوغلی قننج قورشادی، قالخان تاخدی، عمود آسدی، نیزه
گوتوردی، اوستیندن ده ساز کیچیرتدی، قیر آتا میندی، دلیلرله
سلامتلشدی، قیر آتی ایلدیریم کیمی سوردی، عثمانلی تورپاغینا کیچدی.

هر ياندان آنلادی گلدى، استامبولاً يتيشدى. آخشامدى، قير آتى يير
دگيرمانچينڭ قايسينا سوردى، ديدى:

— آى دگيرمانچى، غريبم، منى بو گيجه ليگه قوناق ايلرسنىمى؟
دگيرمانچى ديدى:

— نيه ايله ميرم، دوش قال.

كور اوغلى دوشدى، قير آتى تويله يه چكدى، ئوزى ده دگير
مانچينڭ ايويته گلوب، يير طرفده اوتوردى.
دگيرمانچينڭ آروادى كور اوغليا چورك كتىردى. يمكن
سوگرا صحت دوشدى. قوجا دگيرمانچى ديدى:

— آى قوناق، آدك نهدر؟ هاراليسان؟ بورا نه ايچون گلميسن؟
قوجا دگيرمانچينڭ جوايىندا آلدى كور اوغلى، گورك نه ديدى:

كور اوغلى

قوجا بابا، ئولكه گزه اوز دوتوب
يير قيز سوراغينا گلديم ها گلديم؛
عثمان گوزلينڭ دوشديم عشقينه،
آچيق قاباغينا گلديم ها گلديم.

⊛

قير آتى چاپديروب يوللاردا يوردوم،
دشمن قارشيسندا مردانه دوردوم.
آديم روشن ايگيت، چنلى بئل يوردوم
لاچين اولاغينا گلديم ها گلديم.

⊛

اكسيك اولماز كور اوغليڭ غوغاسى،
دوشر پاشالارلا جنگى، دعواسى.

استامبول شهرينده خودكار بالاسى
نگار فراغينا گلديم ها گلديم.

كور اوغلى سازلا ديدىكى كيمى سوزلهده ديدى:
-- آى قوجا، خودكارڭ قىزى نگار خانمى آپارماغا گلديشم.
اونى اله نىجه گتيره بيلرم؟
قوجا ديدى:

— آى اوغول، سن تك بير اوغلانسان، عثمانلى قوشونىڭ
ايچىدىن نكارى نىجه چىخاروب آپارا بيلرسن؟
كور اوغلى ديدى:

— سىز نكارى منە گوسترڭ، نىجه آپارماغىمدا ايشكز
اولماسون.

كور اوغلى «سىز» ديمكده دگيرمانچىڭ آروادىنى دا قصد
ايتمشدى. ايستەردى اونڭ كومگى ايله نكارى گورسون. آرواد
بونى آگلايوب ديدى:

— آى اوغول، من نكار خانمى سنە گوستره بيلمرم؛ خودكار
ايشيدر، بو اوچوق داخامازى دا باشمزا اوچورتديرار. صباح جمعه
گونيدر. نكار خانم، باشىندا قيرخ اينجه قىز گوللى باغا گرمگە
چىخاجاق. باجارسان توزك گيت، اورادا نكارى گور، آپارا
بيلرسن، آپار.

كور اوغلى گىجه دگيرمانچىڭ ايونىده ياتدى. صباح آچىلدى،
قالخدى، قير آتى چكوب مىندى. دگيرمانچى خودكار قىزى نكارڭ
گوللى باغىنى اونا نشان وىردى. كور اوغلى قير آتى دگيرمانچى نشان
ويرن طرفه سوردى. بير باغڭ قاپوسىندا بير باغبانا راست گلدى،
ديدى:

— آی باغبان، خودکار قیزی نگار خانمك گوللی باغنی منه
نشان ویر.

باغبان گوردی بو آتلی اوجا بویلی، آنلی کورکلی، یاراقلی—
ياساقلی بیر ایکیتدر. کور اوغلی باغبانك خوشینا گلدی، دیدی.
— گوللی باغی سنه نشان ویره یلرم، اول سویله گوروم سن
کیمن؟ بو بوی—بوخونلا، بو آتلا، یاراقلا سنه سلطنت صاحبی
اولماق یاراشیر.

باغبانك جوایندا آلدی کور اوغلی:

کور اوغلی

قیر آتا چکدیررم بیر جوت اوزنگی
اوجا داغ باشیندا دوتارام جنگی،
قیررام عثمانلینی، هندی، فرنگی،
استامبولدا قلیج چاللام، انشاللاه!

قیر آتیمی بسله میشم قهرینده،
گوزل گورمه میشم یارک تهرینده،
جمعه گونی استامبولك شهرینده
خودکاری تختیندن ساللام، انشاللاه!

قاریشمایك کور اوغلینك ایشینه،
داو گللم دشمنك اللی بشینه،
قوزغون قونار یاغیلارك لشینه،
سلطنت صاحبی اوللام انشاللاه!

باغبان دیدی:

— اوغول، سنك گزردیگك نگار خانمك گوللی باغی همین

بو باغدر. اونك باغبانی دا منم. نگار خانم بو گون باغا گزمنگه
گلهجك.

کور اوغلی دیدی:

— باغا گیروب من اونی گوزله به ییلرممی؟

باغبان دیدی:

خودکار ییلسه که، سنی باغا بوراخشام، منی دازا چکدیرر.
ئما سن خوشیما گلیرسن، قیمارام بوش قاییداسان. آتگی بیر یاندا
باغلا، باغا ایله گیرکه، هیچ کس سنی گورمه سون. باغدا گوزله،
ایندی نگار خانم گلر، گوررسن.

کور اوغلی دوشدی، قیرآتی بیر یاندا باغلادی، ئوزی باغا
گیرد، گوزله دی. بیرده گوردی نگار خانم آلدان، قوماشدان
کٹیوب، ئوزینه قلمدن زینت ووروب، باشیندا قیرخ اینجه قیز بودر
باغا گلدی.

ایره لی یریوب قیزا سلام ویردی. نگار خانم، اوجا بویلی،
آنلی کورکلی، یکه گوده لی، یاراقلی—یاساقلی، چیگنی سازلی
کور اوغلینی گوروب ایندیروب سلامینی دا آلمادی. بو وقت سازینی
دوشینه باسوب گوتوردی کور اوغلی، گورک نگار خانما نه دیدی:

کور اوغلی

سلام ویردیم سلام آلاماز
گوریم کسسون سلام سنی!
آخچاسز، پولسز عاشقم،
پولوم یوخدر آلام سنی

گوللى باغلاردا گۆرسن،
جاھللىر باغرىن ازرسن.
يوخا كاغذا بگۆرسن،
يازا يىلمز قلم سنى.

✱

خزىنم يوخ آغزىن آچام،
دولتم يوخ توكم، ساچام،
علاج بودر آلام قاچام،
چنلى بئله سالام سنى.

✱

ھانسى داغلارڭ قارىسان،
ھانسى باغلارڭ باريسان،
نگار، كور اوغلى يارىسان،—
يىلىر كل عالم سنى.

نگار خانم كور اوغلىدان بو سوزى ايشيدوب قهقھه ايله گولدى،
ديدى:

— سن بىر عاشق، من بىر خودكار قىزى، سنڭ وارڭ، پولڭ
وارمى كه منى آلاسان؟
نگار خانمڭ جوايندا آلدى كور اوغلى گورڭ نه ديدى:

كور اوغلى

اوجا—اوجا داغلار باشى
چنلى دولار، چنسزدولار؛
جهد ايله بىر ايشده تاپيل،—
سنلى دولار، سنسزدولار.

✱

آغ اوزده بوسه تك كرك،
ارنلر عيسى تك گرگ،
گوزلر نسا تك گرگ،—
تللى دولار، تلسزدولار.

✪

كور اوغلىنىڭ آتى اولسا،
دمير پولاد قاتى اولسا،
بىر ايگىتىڭ ذاتى اولسا—
پوللى دولار، پولسزدولار.

نگار خانم ديدى:

— توتاق كه مالسزدا، پولسزدا من سنه گىتدیم، سن منى
خودگاردان نيجه آلا بيلرسن؟ عثمانلى قوشونىڭ ايجىپندن نيجه
چىخاردارسان، چىخارستاندا هارا آپارارسان؟
نگار خانمىڭ جوايىندا گوتوردى كور اوغلى، گورك نه ديدى:

كور اوغلى

آلا گوزلى نكار، سنى
من چنلى بىله آپارام؛
چكرم قيرآت تركينه،
دونرم يىله آپارام.

✪

مايلىم گوز و قاشگا،
اوغرايارام ساواشگا،
دوروب دولاننام باشگا،
دوتارام ديله آپارام.

✪

تولك ترلان قورخماز ساردان،
كوڭل آيريلماس نڭاردان،
سنى زورلا خودكاردان
آلارام بئله آپاررام.

✱

سایمارام خودکاری، خانى،
قوشونا ويرم آمانى،
میدان ایچینده آل قانى
دوندررم سئيله آپاررام.

✱

کور اوغلى گلوب داماغا،
ضربه دوزمز سلطان، آغا،
قیرآنى ساپدیررام داغا،
چارداخلى * ايله آپاررام.

نگار خانم دیدی:

— چوخ يکه—يکه دانیشیرسان. منی چارداخلى چننى بئله نایله

آپارارسان؟

کور اوغلى دیدی:

— سنى قیرآتا میندیروب آپاررام.

نگار خانم دیدی:

— سنڭ قیرآنڭ نیجه آندر؟

— قولاق آس دیم قیرآت نیجه آندر.

آلدى کور اوغلى:

* چنلى بئله بعضاً چارداخلى چنلى بئله دیلییر.

کور اوغلی

اوجا داغ باشیندا یئل کیمی اسر،
بو گونیمده منه اورهك قیر آتم؛
بیر آیلق منزلی بیر گونده کسر،
کهلن بسله میشم، گرك قیر آتم.

یوللارک توزینی گوگه قالدیرار،
مختت اوستینی بیردن آلدیرار،
میدانک ایچینده دشمن سالدیرار،
اولار بیهسینه دیرک، قیر آتم.

قوچ کور اوغلی قونار اولسا یهره،
یاغی دشمنلری سالار قهره.
آخورددا آرپاسین قویماز سحره،
دارا دوشسم منه کومک، قیر آتم.

نگار خانم دیدی:

— سن که قیر آتی بیله تعریفله دک، گیدک اونا تماشا ایله ییم.
گوروم باری تعریفگه گوره وارمی؟

کور اوغلی دیدی:

— گیدک، باخک، تعریفیمه گوره اولماسا، اوندا منه غضب ایله ییک.

نگار خانم قیرخ اینجه قیز باشیندا، کور اوغلی ایله باغدان
چیخوب قیر آتک یانینا گلدی. بو زمان کور اوغلی سیچرایوب قیر آتا
میندی، الینی آتوب نگار خانمی قیزیل قوش کیمی ترکینه چکدی،
چنلی بئله یول باشلادی.

بو طرفدن نىگار خانىمىڭ قاچىرىلماسىنى قىزلار قاچۇب خۇدكارا
خېر وىردىلەر. خۇتكارا ئو ساعىتىمكى اىلەدى، قوشۇن آتلاندى. كور
اوغلىنىڭ دالىنجا دوشدى.

كور اوغلى شەردن خېلى آرالانىشىدى. گوردى عثمانلى قوشۇنى
يىتەر ھا يىتىردى. قىر آتڭ باشىنى گرى دۈندەرۇب قوشۇن اىلە دعوا
اىلەمكى اىستەدى. نىكار خانم دىدى.

— كور اوغلى، اول مىنى گوتۇرۇب قاچمايىدىڭ، اىندىكە،
آپارىسان، قايتما، سور، آپار، گىت! آتامڭ قوشۇنى چۇخدر، سىن
تىكىس، اونلارلا باجارمازسان، دعوا اىلەمە.

كور اوغلى دىدى:

— مىنى چىلى بىلە بو جور آپارا بىلمىم؛ دىلەر دىيرلەر،
كور اوغلى گىتىدى خۇدكاراڭ قىزىنى قاچىرۇب گىتىردى. گىرگى
دعوا اىلەيم، قوشۇن قىرام، قان توكم، پاشا ئۇلدورم، سىنى اىلە
آپارام.

كور اوغلى بونى دىيۇب، نىگار خانىمدا تىركىندە، مىصر قىلنجى
چكۇب قايتىدى ئۇزىنى عثمانلى قوشۇنىنا وورۇب غوغا اىلەمگە باشلادى.
كور اوغلى بورادا دعوا اىلەمكىدە اولسۇن، سىنە چىلى بىلە دىلەردن
خېر وىرىم.

كور اوغلى گىدىدن سوڭرا دىلەر دىدىلەر:

— كور اوغلى تىك كىتىدى، سوڭرا الە كىچىر، دوتولار، باشسىز
قالارىق، دالىنجا گىتىمكى گىرگىر.

دىلەردن بىر نىچەسى چىلى بىلە قالىدى، قالانى آتلاندى، كور
اوغلىنىڭ دالىنجا گىتىدى.

دىلەر او وقت يىتىدىلەرگە، قىزغىن دعوا اىدى، كور اوغلى
ساغا—سولا قىلنج ووروردى، قوشۇن اونى اورنالغا آلۇب توت ھا توت

ایدی. دلیر نعره چکوب ئوزلرینی عثمانلی قوشونینا ووردیلار. قوشون
اهلی دلیلرک هجومندان قورخوب کور اوغلینک باشیندان آرالاندی.
کور اوغلی گوز گزیدیدی، دلیلری قیزغین دعوا ایلهین گوردی،
کوگلی آچیلدی، آلدی گورک ترکینده آغلابان نکار خانما نه دیدی:

کور اوغلی

آغلاما تئلی نکارم!
گلدی دلیلریم، گلدی!
خودکار قیزی، گوزل یاریم،
گلدی دلیلریم، گلدی!

دشمنه قلنج چکمگه،
باشلاری بیچوب توکمگه،
پاشالار قدی بوکمگه
گلدی دلیلریم، گلدی!

قوربانام مردک آدینا،
دوستینی سالار یادینا،
بو گون بیر از امدادینا
گلدی دلیلریم، گلدی!

ایکیتک کسمز غوغاسی،
همیشه اولار دعواسی،
کور اوغلینک قوچ آرخاسی
گلدی دلیلریم، گلدی!

كور اوغلى سوزىنى قورتاروب بىر نعرە چكدى. كور اوغلىنىڭ نعرەسىنە دىلەر داھادا قىزىشىدى. كور اوغلى بىر ياندان، دىلەر بىر ياندان خودكارڭ قوشونىندان چوخ قىردىلار. قوشون دىلەرڭ ھجومىنا دوام گىتىرمىدى، قاچوب داغىلدى.

كور اوغلى تىركىندە نىگار خانم، باشىندا دىلەر چىلى ئىلە يوللاندى. اوزاق يوللارى كىچوب، داغلارى، ياماجلارى آشوب چىلى ئىلە گىلدىلەر. نىگار خانم گوردى، چاتدىقلارى بىر اوجا داغلارڭ باشى، گوللى، چىچكىلى بىر اوولاقدر، دىدى:

— كور اوغلى، چىلى ئىل بودىمى؟
نىگار خانمڭ جوابىدا آلدى قوچ كور اوغلى، گورڭ نە دىدى:

كور اوغلى

چىسكىنىلى داغلارڭ باشى،
نىگار، چىلى ئىل بودىم، بو!
ايكىتىلر آچار ساواشى،
نىگار، چىلى ئىل بودىم، بو!

•

چكوب بىررىگان سويدىم،
قافىلەر بوش قويدىم،
پاشالار گوزى اويدىم،
نىگار، چىلى ئىل بودىم، بو!

•

خودكارلار باتا بىلمەين،
جومردلر دوتا بىلمەين،

كوشكینه یاتا بیلمه‌ین،
نگار، چنلی بئل بودر، بو!

اوجالاردان اوجا داغی،
هرگز گله بیلمز یاغی،
کور اوغلی تک اوولاغی،
نگار، چنلی بئل بودر، بو!

کور اوغلی ایله عاشق جنون

بیر گون کور اوغلی قیر آتی مینوب گه دیککی کسمشدی. بیر کاروانک اونا طرف گلدیگینی گوردی. کاروان بیوک بیر دسته ایدی. کور اوغلی گوزله دی، کاروان گلدی یتشدی. کور اوغلی کاروانک قاباغینی کسدی، باج ویرمکلرینی سویله دی. کاروانداکی آداملار، بزیر گانباشی کور اوغلینی تک کوروب اونا باج ویرمک ایسته مدیلر. بو زمان آلدی کور اوغلی گورک نه دیدی:

کور اوغلی

گل سنه سویله ییم بزیر گانباشی،
گل میشم من سندن باج آلام، گیدم!
داغیدام کاروانی، توکم مالینی،
گل میشم سندن باج آلام، گیدم!

⊙

پولاد شمشیر ایله ازم باشکی،
آخیدام کوزیکک قانلی یاشینی،
جیدایلن تولچرم آل—قوماشکی،
تقدکده اولماسا، وئج آلام، گیدم!

⊙

کور اوغلیام، سارپ قایادان آتیللام،
هاردا دعوا اولسا، اوردا تاپیللام،

آج قورد كيمي جمله گزه تپيللم،
اورتادان اولماسا، اوج آلام، گيدم!

بزير گانباشي كاروانيني چكوب گيتمك ايستهدي. كور اوغلي
اول غوغا سالماق فكرينده دگلدی. دعواسز—شاواسز باج آلوب
گيتمك ايسته يردی. ييله گوروب آجيقلاندى، بزير گانباشينڭ اوستينه
چيغوروب آلدی، گورك نه دیدی:

كور اوغلي

آلماش آل—قوماشڭي،
بوراخمام سنی، بزيرگان!
ايچوب دويماش قانڭي
بوراخمام سنی بزيرگان!

•

توتوبسان يوكڭي اوجا،
سنسن تاجر باشي، خوجا،
متاعيني سويماييجا
بوراخمام سنی، بزيرگان!

•

ميداندا ششپر آتماش،
قوللارك دالدا چاتمامش،
قيرآت دوشينه قاتمامش
بوراخمام سنی، بزيرگان!

•

هارادا دوتدك سوراغی،
آل ايلدك قانلی ياغی،

سینه‌گه چکمه‌مش داغی،
بوراخمام سنی، بزیرگان!

قوچ کور اوغلی ایستر خراج.
ایگیتسنسه گیر، میدان آج!
مالئی ایلرم تاراج،
بوراخمام سنی، بزیرگان!

کور اوغلی سوزله دیدیکی کیمی دیل ایله‌ده دیدی:
— بزیرگانباشی، کاروانی ئوز خوشکلا چنلی بئله چک. یوخسا
زورلا آپارا جاغام.

کارواندا یاراقلی آداملار واردی. کور اوغلی ایله دعوا اینه‌یه‌ستی
اولدی‌لار. بو وقت کور اوغلی مصری قلنجی چکدی، قیر آتی جولانا
گتیردی، کاروانا هجوم ایله‌دی. ساغدان ووردی—سولدان چیخدی.
سولدان ووردی—ساغدان چیخدی. کاروان اهلینی الدن—آیاقدان
سالدی. قیر آتا دوشلندی، آداملی، قاتیرلی دوز چنلی بئله گتیردی.
دیلر قاباغا چیخدی‌لار. تایاری دوشیرتدیلر، ساندیقلاری اُنذیردیلر،
آل—قوماشی جدا ایله بولوشدیردیلر. بو تالان زمانی کور اوغلی بیوک
بیر ساندیق آغزی آچدی. گوردی ساندیغک ایچینده بیر عاشق
ساخلانوبدر. کور اوغلی دیدی:

— بزیرگانباشی بو کیمدر؟ نیه ساندیغا سالمیسان؟
بزیرگانباشی دیدی:

— کور اوغلی بو عاشق جنوندر، منیم عاشقمدر. بو گلندن
به‌ری منیم دولتیم گوندن—گونه آشوب داشیر، سن کاروانا هجوم
ایله‌ینده اونی ساندیقا گیزلتدیم که، مالیم—دولتیم گیتسه‌ده، عاشق
جنون اله کیچمه‌سون.

كور اوغلى ديدى:

— عاشق جنونى يانيدا ساخلاياجاغام. ايگيتلكلريمه، گوستردىگيم
هنرلره باخسون، داستانلار قوشسون، ماهنيلار دوزلتسون، چالسون،
اوخوسون، كيفيمى آچسون.

كاروانباشى كاروانىنى چكوب چيخدى گيتدى.
عاشق جنون كور اوغلىنىڭ يانيدا قالدى.

عاشق جنون او گوندن كور اوغلىنىڭ عاشقى اولدى. كور اوغلى
عاشق جنونى ايستەدىگى يىرلره گونده ريردى. عاشق جنون گيديردى،
شهرلرى، اويماقلارى گزيردى، هارادا بللى گوزل، قوچاق، ايگيت
گوريردى، گلوب كور اوغلىنا خير ويريردى. كور اوغلى يا ئوزى
گيديردى، يادا دليلرېنى گونده روب گتيردى. بيله لكله، عاشق جنون
عمرى بويى كور اوغلىنىڭ يانيدا قالدى، اونا خدمت گوستردى،
مجلسلرېنده اوخودى، چالدى، چاغيردى.

سويله نى: عاشق على

قازاخ—۱۹۳۸

کور اوغلینک تورکمن سفری

کور اوغلینک اوغلی یوخ ایدی. کور اوغلی نگار خانمی آلمشیدیسادا ینه آیولادی اولماشدی. کور اوغلی قارصک اتکلرینده کی آلاجالار داغیندا عثمانلی قوشونی ایله توقوشمشدی. اورادا چوخ برک دارا دوشوب یدی گون، یدی گیجه محاصره ده قالمشدی. اونا گوره ده کیشیلکدن کسيلمشدی. نیچه ایلر کیچمشدی، داها آیولادی اولمایوب سوگنز قالمشدی.

گونلرک بیر گونی چارداخلی چنلی بئله کیف مجلسی قورولمشدی. خانلار، دلیر، نوکرلر، مهترلر، کور اوغلینک، نگار خانمک ساغ—سولیندا گینوب—کیچینوب اگلشمشدی. نیچه وقت ایدی که، بیر یانا سفر یوخ ایدی. کور اوغلینک باشی دعوادان، قالماغالدان آیازیمشدی، باشالاردان، تاجرلردن چالوب—چاقدیقلاری مال—دولتله کیف ایله یردیله.

کور اوغلینک جنون عاشقی ده بو کیف مجلسینده ایدی. بیر طرفده اوتوروب کور اوغلینی گوزله یردی که، نهدن دیسه اوندان اوخوسون، هاموسی کیفده ایدی. بونلارک ایچینده یلکتر نگار خانم غمگین ایدی. کور اوغلی هامودان قاباق بونی گورمشدی، دیدی:

— آی نگار خانم، کیف ییزده، داماق ییزده، ایگیتلک ییزده، مال، دولت ییزده، نیه غمگینسن؟

کور اوغلینک جوابندا آلدی نگار خانم، گورک نه دیدی:

نگار خانم

غم، غصم باشمدان آشوب
من تك درده دالان يوخدر؛
غربت ئلده باغريم ييشوب
نيجه يادا سالان يوخدر.

✱

نيجه باخيم ايو—ايشيگه،
يارالي كوگلم اوشويه،
توز بورومش بوش بشيگه
شيرين لايلا چالان يوخدر.

✱

چنلى بئلده قار گورونور،
گوللر منه خار گورونور،
گونم آه—زار گورونور،
ير قيديمه قالان يوخدر.

✱

دوتون مجلسده ياسيمي،
گئيميشم غم لباسيمي،
بو فلكدن قصاصيمي
نه زماندر آلان يوخدر.

✱

چارداخلىنى گوللر بزر،
گوللر سارالسا كيم اوزر؟
هر قوش بالاسيلن گزر،
نيه سنك بالايك يوخدر؟

✱

كور اوغليسان هاى سالارسان،
باشالاردان باج آلارسان،
نيچه سارايلار تالارسان
سن تك شهري تالان يوخدر.

•

نه درد اولسا منى تاپار،
سوگسزلق بير يانم چاپار،
ياريلغان اوچار توز قوپار،
گوررسن كه قالان يوخدر.

•

نگارى درده گتيرن،
جسدین قبره يتيرن،
كور اوغلى نامين گوتورن
يوردا گدا سوڭ اولان يوخدر.

نگار خانمڭ سوزلريندن كوز اوغلى دا غملىدى. چوخ ملول
اولدى. بو زمان آلدی عاشق جنون گورك نه دیدی:

عاشق جنون

بورويوب عالمی شئنڭ، شهرتك،
سويله، قوچ كور اوغلى، نهدن ملولسان؟
آدڭ چكىلنده ياغى تيتريير،
سويله، قوچ كور اوغلى، نهدن ملولسان؟

•

دليلر يريير، آلايلار بوكور،
دشمنلر الكدن داد—هزار چكير،

قوشلار قاناد چالير، شاهلار توك تو كور،
سويله، قوچ كور اوغلى، نهدن ملولسان؟

•

داغلارڭ باشيندان كيچه ممير كاروان،
اوسارى الينده آغلير ساروان.
تاجرلر الگدن چكيرلر آمان،
سويله، قوچ كور اوغلى، نهدن ملولسان؟

•

نعره گدن ميشده اسير اصلانلار،
ضربگدن تيتره بير خود كارلار، خانلار،
سنه باش اگيرلر بگلر، سلطانلار،
سويله، قوچ كور اوغلى، نهدن ملولسان؟

•

قير آتڭ اوستينه دل، تنك اولان،
پاشالار وارينا تالانلار سالان،
اسكندر تك سودان باج، خراج آلان،
سويله، قوچ كور اوغلى، نهدن ملولسان؟

•

چنلى بئله آغير مجلسلر قوران،
توڭجولار دوشله ين، توڭجولر قيران،
آياقلاردا اسن، باشلاردا دوران،
سويله، قوچ كور اوغلى، نهدن ملولسان؟

•

يانكدا اگله شوب آلا گوز نگار،
خانملار، مهترلر، دليلر—نه وار،

عاشق جنون شوقه گلوب اوخویار،
سویله، قوچ کور اوغلی، نه دن ملولسان؟

عاشق جنونک اوخوماغیندان کور اوغلینک قلبی جوشه گلدی،
کهنه یازالاری تزه لندی، آلدی سازی، گورک نه دیدی:

کور اوغلی

سنه دیم عاشق جنون،
گوزلریمده یاش اینیلدر؛
بیر ایکیت اوغلان اوچیندان
شش آتанда، بش اینیلدر.

نگار خانم ملول دورار،
ال قویوندا بوینین بورار،
مژگانین سینمه وورار،
گوز اوخشایار، قاش اینیلدر.

کوکلیمی نامردلر بیخسا،
پولاد قولچاق قولوم سیخسا،
مصری قلنج قیندان چیخسا
لش سریلر، باش اینیلدر.

جوشدی دلی کوکل، جوشدی،
موج ویردی، کلله دن آشدی،
بیر میشه یه که، اود دوشدی،
قوری یانار، یاش اینیلدر.

کور اوغلییام، سوزیم چوخدر،
سوزلریم پیکانلی اوخدر،
هانسی ایگیتک سوگئی یوخدر،—
اوجاق سونر، داش اینیلدر.

کور اوغلی سوزینی تمام ایلهدی. عاشق جنون دیدی:
— آی قوچ کور اوغلی، ایله بوندان توتری ملولسان؟ بونا
نه وار که، سنک منیم کیمی عاشقک وار، دنیا منیم آیاغیمک آلتیندا
سینی کیمی در. گیدرم هر یانی، هر تورپاغی گرم، آختارارام، بیر
یوسف کیمی گوزل، رستم کیمی ایگیت اوغلان تاپارام، گلرم، سنه
خبر ویره رم، دلیلری بولوت کیمی اورایا توکرسن، خوشلا اولسا
خوشلا، زورلا اولسا، زورلا آلوب گیررسن، توزگه اوغول ایدرسن.
عاشق جنونک بو مصلحتینه کور اوغلی، دلیر، خانملار هاموسی
راضی اولدی. بوندان سوگرا نگار دیدی:

— آی عاشق جنون، نه وقت بیر بیله ایش ایله سن منیم آلقیشم،
کور اوغلینک، دلیرک حرمتی سنک اوستیندن اکسیک اولماز.
بو سوز نگارک آغزیندان چیخان کیمی عاشق جنون سازینی
گوتوردی، کور اوغلی ایله، دلیر ایله، خانملار ایله التمن اولوب
یولا دوشدی.

داغ آشدی، دهره کیچدی، نیچه—نیچه اویماقلار، نیچه—نیچه
شهرلر، کندلر گزدی، دوران آچدی، مجلس آپاردی، چوخ اوغلانلار
گوردی، چوخ ایگیتلر نشانلادی، اما قوچ کور اوغلییا، آلا گوز
نگارا اوغولغا لایق اوغلان—یوسف کیمی گوزل، رستم کیمی ایگیت
برابر گورمدی. هر یردن، هر تورپاقدان کیچوب گیتدی، آخشام
اوستی چیخدی تک—تورکمنده بیر اوبایا. گوردی اوبانک چوبان—

چولوقلاری، جوانلاری قویون سوریلرینی، مال—ناخیرلارینی، یوللار
دان، دوشلردن توکوب قاباقلاریندا اوبایا هایلایرلار. اونلار عاشق
جنونی گوردیلر، باشینا توپلاشدیلار، دیدیلر:

— عاشق، نه یاخشی اولدی سنی تاپدیق. بو گیجه بزیم اوبادا
توی مجلسی وار، سنی اورایا آپارایق، اوخویارسان، کوگلمیزی
آچارسان.

عاشق جنون یاخاسینی قیراغا چکوب گیتمک ایسته مدی. تورکمن
دلیقانلیلاری ال چکمه دی. اونی ئوزلریله آپاردیلار.

آخشام توی مجلسی قورولدی. تکه—تورکمنک آدلی—سانلی
ایگیتلری، آغ ساققال، قارا ساققاللاری، جاهل—جومرولاری، قیز—
گلینلری اورا یغیلمشدیلار. عاشق جنونی دا اورایا گتیردیلر. یمک—
ایچمکدن سوگرا عاشق جنونی اورتایا چیخارتدیلار، دیدیلر:
— آئی عاشق، هارادان گلیرسن، هارا گیدیرسن، کیمک
عاشقیسن؟

عاشق جنون دیدی:

— قوچ کور اوغلینک عاشقیه م. چنلی بئلدن گلوب ارضروما
گیدیرم. یولیمی آزدیم، گلوب بورایا چیخدیم.
— آئی عاشق، کور اوغلینی چوخ ووروب دوتان، آسوب کسن
ایگیت سویله یرلر، بیر اونک شجاعیتندن، ایگیتلگیندن سویله، قولاق
آساق.

عاشق جنون سازی سینه سینه باسوب گورک نه دیدی:

عاشق جنون

ایگیتلر اوولاغی او چنلی بئله

داشدان قالا قوران قوچ کور اوغلیدر!

کینلی پاشالارا میدان اوخویان،
چوخ کهنلر یوران قوچ کور اوغلیدر!

•

دشمنک اوستینی قوش تک آلدیران،
آصلانلار دیشیندن آولار سالدیران،
خاقانلار باشینا ششپر چالدیران،
قولاج قوللار بوران قوچ کور اوغلیدر!

•

داغلاری، داشلاری دومان بوروسه،
قلنجلار پاس آتوب قیندا چوروسه،
مصر، استامبول، شام تمام یرسه،
تک قاباقدا دوران قوچ کور اوغلیدر!

•

قایادا تور قوروب طرلانلار دوتان،
یوز یاغینی بیردن قول—قول چاتان،
عرب آت دوشینه سردارلار قاتان،
ار باغیرلار یاران قوچ کور اوغلیدر!

•

جنون، اگله شو بلر ارلر قارشکدا،
آلایلار باشلار تر ساواشیندا،
یدی یوز یتمش یدی دلی باشیندا
شاهلار اوسته واران قوچ کور اوغلیدر!

عاشق جنون سوزینی قورتارار—قورتارماز نوی آداملاری اونا
ال چالدیلار، آقشلادیلار، بول نه مر ییغدیلار. عاشق جنون ییغلان
نهرلری ییه لرینه قایتاردی، دیدی:

— منىم آغام قوچ كور اوغلىنىڭ مالى، دولتى چوخدر. يىله
قىپىك—غروشا طمع سالوب كور اوغلىنىڭ آدىنى باتىرمارام. من نەمە،
پول يىغان عاشقلردن دگلم.

دیدیلىر:

— ايله ايسه اوخى، كوڭلمزى آچ، دردىمزى، غمىمزى داغىت.
عاشق جنون سازىنى گوتوروب اىستەدى كە، يەنە كور اوغلىدان
اوخوسون. بو زمان ئوزىنە گووہ نلردن يىرى آياغا دوروب دىدى:

— آى عاشق، كور اوغلىدان اوخودىغىڭ يتر، ايندى دە يىزىم
ايكىتلردن اوخى.

عاشق جنون دىدى:

— عاشق گوردىكىنى چاغىرار! من كور اوغلىنى گورمىشم—
اوندان اوخويارام. بورايا يىڭى گلمىشم، سىزىڭ ايگىتلرى گورمەمىشم،
اونلاردان نىجە اوخويوم؟ مجلسدە سىز سويلەين آدىلى—سانى ايگىت
وارسا، آياغا قالمسون، گوروم، ئوزىنە لايىق تعريفىنى ايلهيم.

عاشق جنونڭ بو سوزى آغزىندان چىخان كىمى ھر ياندان

دیدیلىر:

— قصاب اوغلى ايواز آياغا قالمسون، عاشق اونڭ گوزللىگىنە،

ايگىتلىكىنە باخوب تعريف سويلەسون!

ايواز آياغا قالمخدى.

ايواز بويلى—بوخونلى، طرلان باخىشلى گوزل يىر اوغلان ايدى،

ئوز گوزللىگى ايله توى مجلسىنى حيران ايله مشدى. عاشق خون اونڭ

كور اوغلىيا، نكارا اوغولغا لايىق اولدىغىنى تصدىق ايله دى، آدى

يىله دىدى:

عاشق جنون

مجلس باشيندا دوروبسان،
نيچه ايگيتلر يوروبسان،
قاشلارگى نه قوروبسان،
برجه بگزر بويك، ايواز!

•

گوزلرر پيشوازه گلر،
دوغان آنا قدرك ييلر،
آلنك آچيق، اوزك گولر،
نه شيريندر سويك، ايواز!

•

سن يوسف كنعانسانمى،
پاشاسانمى، سلطانسانمى،
ملكسنمى، انسانسانمى،
كيمه چاتار سويك، ايواز!

•

چاتماز گوجگه نر سنك!
آدك ديلده ازبر سنك!
كور اوغلى كيمى ار سنك
آخر اولور اويون، * ايواز!

•

عاشق جنون سنه حيران،
ايلمه كوگلمى ويران،
چنلى بئله آچوب دوران
بیر دوتايديم تويك، ايواز!

هر ياندان كيشيلر، اوغلانلار، قيزلار، گلينلر ال چالديلار. عاشق
جنونى دونه—دونه آقشلايديلار، ساغ اول، ساغ اولك اوستيندن
ياغديرديلار. بونك اوستيندن ينه عاشق جنون جوشدى، سوزه باشلادى،
گورك نه ديدى:

عاشق جنون

چنلى بئل باشيندا اسرەمش بير نر،
ايواز، زورلا آلار كور اوغلى سنى!
يىخار قايلارى، آتار داغلارى،
كىمدينه سالار كور اوغلى سنى!

ايواز عاشق جنونك كور اوغلى ايله اونى قورخوتماسينى گوروب،
آلدى جوابندا گورك نه ديدى:

ايواز

ايگيتلكده واردر ئلده آديمز
عاشق، بزه تکه—تور كمن ديرلر!
هارا وارساق قاباقمز قايتماز،
عاشق، بزه تکه—تور كمن ديرلر!

عاشق جنون

دينوب دانشدينى دعوادر، داودر،
سوندورن روزگاردر، يانديران قوودر،
عالمى بوروين سونمز آلودر،
آلولارا قالار كور اوغلى سنى!

ایواز

دشمن گوزین او یوم— او یوم او یارام،
منصور کیمی دریسینی سویارام،
کور اوغلینی قیزیل قانا بویارام،
عاشق، بیزه تکه— تور کمن دیر لر!

عاشق جنون

دعوا گونبی قولاج قولی قایتماز،
نعره سیندن گیجه ایگیتر یاتماز،
یرده اولسان، گو گده اولسان اونوتماز،
آرار، آخر بولار کور اوغلی سنی!

ایواز

کهلن مینوب چیخار اولسام یولو ما
کیم یاپیشار رکایما، قولوما؟
کور اوغلی— ساغیما، حسن— قولوما،
عاشق، بزه تکه— تور کمن دیر لر!

عاشق جنون

داغلارک باشیندا یئل کیمی اسر،
بیر قلنجا یتمش یدی باش کسر،
طرلان گمیشدیروب چنلیده کوسر،
کلر، قی یا چالار کور اوغلی سنی!

ایواز

تورکمنلرک سایی—سئچمه سین بیغارام،
بولوت اوللام چنلی بئله یاغارام،
کور اوغلینی ئوزوم دوتوب بوغارام،
عاشق، بزه تکه—تورکمن دیرلر!

عاشق جنون

جنون کور اوغلییا بیر شیرین نوکر،
دشمنک اوستینه گوگدن اوڤ توکر،
شیغیبوب قیرآتک ترکینه چکر
ئوزینه مال قیلار کور اوغلی سنی!

ایواز

هاقیروب میداندا آچسام قول—قانات
قاری دشمن قاباغیمدا اولار مات،
ایوازی قورخوتماز کور اوغلی، قیرآت،
عاشق، بزه تکه—تورکمن دیرلر!

عاشق ایسته دی که، حربه—زوربا ایله، سوز گولشدیرمکله ایوازی
قورخودوب ئوزی ایله برابر چنلی بئله آپارسون، بیرده کور اوغلینی
چنلی بئلدن بورایا گئیروب گوتور—قویا، زحمته سالماسون، گوردی
بوخ، بو او دینلردن دگل، هر ییله ظرافت لرله قورخاسی دگل، هر
بیر سوزله قصاب اوغلی چارداخلی چنلی بئله چیخماز. بیر آزدا آرتق
دانشسا چومچه سینی آلوب باشینا چالار.

عاشق جنون ال آلتیندان ایوازی اصل—سوینی، یر—یوردینی
یاخشيجا ئوگرندی، تویک صباحی گونی یولی الینه آلوب چنلی بئله

طرف گیتدی. گیجه—گوندوزه سالدی، یولک دامارینی کسوب هر
یردن کیچدی، گلدی بیر صباح ایرتهسی چلی بئله چاتدی. کور
اوغلی، دلیلر، خانملار اونو گوروب باشینا یغیشدیلار. گوروشندن
سوگرا یتمش یدی یردن دیدیلر:

— آی عاشق جنون، هارالاری گزدک؟ نه گوردک؟ نه ایشیتدک؟
نه بئله گیج گلدک؟

اونلارک جوایندا عاشق جنون سازینی گوتوروب گورک نه دیدی:

عاشق جنون

واردیم شهره، اوبایا،
کیچدی زمستان، یاز گوردیم؛
اوغرا دیم چوله، صحرایا،
بولاق اوسته یارینز گوردیم.

•

دن—دن اولدی داغلاردا قار،
باغلار گتیردی هیوا، نار،
دولانندی قیش، گلدی بهار،
چوللرده ئوردک، قاز گوردیم.

•

دولانندیم نیچه اوولاغی،
کیچدیم دوزی، آشدیم داغی،
حلب قصری، بغداد باغی
دوشنمش پاینداز گوردیم.

•

ایری قلنجی بئلینده،
تعریفی مردلر دیلینده،

او، تکه—تورکمن ئلینده
قصاب اوغلی ایواز گوردیم.

•

لاچین کیمی گوگده سوزور،
نامردلر باغرینی ازیر،
مجلسینده ساقی گزیر،
اورتادا صحبت، ساز گوردیم.

•

عاشق جنون، دی اوز باری،
دولاندیم دنیانی یاری،
قوچ کور اوغلینی، نگاری،
ایواز تک ازی آز گوردیم.

دییرلرکه، کور اوغلینک هر جوره گیمی، هر قاعدهده لباسی
وارمش. هر تورپاغا، هر سفره گیدنده بیر جور گینوب گیدرمش.
کور اوغلی بو دفعه تورکمن سفرینه گیدنده چودار لباسی گیندی،
آلتیندان عمود کیچیرتدی، ششپر تاخدی، قالخان آسدی، مصری قلنج
باغلادی. قیرآتی ایفچین یهرله یوب اونک برابرینده ساخلادیلار. کور
اوغلی اوزاق سفره گیدیردی. خانملارلا، دیلرله حاللاشدی. قیرآنا
مینمک ایسته دی، دلیلر ایره لی یریبوب دیدیلر:

— آی کور اوغلی، تکه—تورکمن کیمی قورخولی اوزاق سفره
گیتمک ایسته یرسن، قوی بیزده آتالاناق، یانگجاگیدک، دیمک اولماز،
دعوا اولار، ووروشما دوشر، سنک ایچون یالقرلق ال ویرر.
کور اوغلی دیلرک مصلحتینه یاتمادی، آتک زیلتنگینی برکیتدی،
بیر الینی قیر آتک یالمانینا آتوب سیچرادى بئلنه قالخدی. دلیلر،
خانملار کور اوغلینی بیرجه قیرآنا سیچرایاندا گوردیلر.

قىرات يۇل كىمى گىتىدى، قوش كىمى قاناد آچدى، گەدىكلرى
كىچىدى، بەللىرى ئوتىدى، يوخوشلارى چىخىدى، انىشلىرى ايندى؛ يرك
دامارنى كسىدى، فېچە گوندىن سوڭرا گىدوب تەكە—تور كىمە چىخىدى.
ايوازنىڭ يىرىنى بىلدى، قىراتى سوروب گوردى ايوازنىڭ آناسى
قصاب على بىر دوزدە قويون سەچىر، ياندادا بىر نېچە چوبان،
ايوازدا بونلارنىڭ ايچىندە. كور اوغلى دوشدى، قىراتى بىر يە
ايلشيدى. اونلارا ياناشدى، دىدى:

— من چودارام، داغستانان گليرم، قويون آلاجاغام، قويوننىڭ
يىرى نېچە يەدر؟

قصاب على دىدى:

— قويوننىڭ يىرى بش مناتدر.

كور اوغلى يوز ار كك سەچىدى، بىرىنىڭ اون بش مناتدان
پولىنى وىردى.

قصاب على گوردى بو قويوننىڭ يىرىنە بش منات يىرىنە اون بش منات
وىردى، مات قالدى.

كور اوغلىنىڭ نە قويون گوزىنە گىرىدى، نە پولنىڭ آرتق
ويىلمەسى، گوزى ھىمىشە ايوازدا ايدى.

كور اوغلىنىڭ گوزلىرى، قىزىلقوش كىلگى آلان كىمى ايوازى
چوخدان آلمىشى. ايوازدا بونى دويمىشى: قاش—گوزلە آناسىنى
ايشدىن خىردار اينەمك اىستەدى، آنجاق آناسى مطلبى اشارە ايله
آگلامادى؛ آلدى گورك ايواز نە دىدى:

ايواز

قدم قويار ھردم—ھردم يىشلىر،
بو قىلقدۇ چودار اولماز، ھاي اولماز.

بش—بش ديهه، اون بش—اون بش باغشلار،
بو قىلقددا چودار اولماز، هاي اولماز.

قصاب على ديدى:

— آى اوغول، نيجه چودار دگل؟ داوار آلىر، پولينى دا آرتقلا
ماسيله ويرير. گورونير بونلارڭ يرينده قويون بهادرکه، بودا بيله قيمته
آلىر.

آلدى ايواز آتاسينڭ جوايندا سوزينڭ اويرى بندينى:

مرد ايگيتلر كيمي يوللارى باسان،
تولك طرلان كيمي بره لر پوسان،
بوي ا كور اوغليدر، يا دلى حسن،
بو قىلقددا چودار اولماز، هاي اولماز.

•

ايواز بلبل اولوب اوچار گوليندن،
جنون گلدى او چنلى بئل ئليندن،
بو سوز چيخوب نگار خانم ديليندن،
بو قىلقددا چودار اولماز، هاي اولماز.

كور اوغلى ديدى:

— قصاب عمى، بير آدام قات بو قويونلارى منيمله كومكله شوب
تپه نى آشيرسون، قايتسون.

قصاب ايوازي چاغوروب ديدى:

اوغول، قوناغا كومك ايله، قويونلارى بهلندن آشير، اونا يول
گوستر، قايت.

ايواز كور اوغلى ايله برابر قويونلارى هايلادى، بهلندن آشيردى.

اونلار به لندن آشان كيمي كور اوغلى قويونلارى بوراخدى، قوش كيمي
سيچرايوب قير آتڭ بئلينه ميندى، آندى گورك نه ديدى:

كور اوغلى

چوخ اولدوم دعوادا، دوودا،
ايگيت گورمه ديم سن بويدا،
ال وير، بوردا سنله سودا
ووزاق بز، قصابڭ اوغلى!

*

اجلى قويدوم بور كيمه،
بورونديم چودار كوز كينه،
گل مين قير آتڭ تركينه
واراق بز، قصابڭ اوغلى!

*

قاردر چنلى بئلك باشى،
وار ديلرك ساواشى،
گل گيدك دشمنه قارشى،
دوراق بز، قصابڭ اوغلى!

*

آصلانام، دگلم تولكى،
تائيمارام قورخى، اوركى،
عربى، عجمى، توركى
قيراق بز، قصابڭ اوغلى!

*

چوخدر كور اوغليڭ ياشى،
نه غوغالار چكوب باشى،

ال وير، سنله داغى، داشى

ياراق بز، قصابك اوغلى!

كور اوغلى قير آتا آجى يير قامچى چكدى، قير آت قاناتلاندى،
كور اوغلى قيرغى كيمى ابواذك اوستينه شيفيدى، اينى آتدى،
كمريندن دوتدى، نه قدر قولينا زور ويرديسه ابوازي يريندن ترپهده
ييلمهدى. كور اوغلى آجىقلاندى، قيزدى، بر دلى نعره چكدى، ابواز
تيرهدى، يره يخيلدى، كور اوغلى بو دفعه اينى آتدى، قوش كيمى
ابوازي گوتوروب قير آتك تر كينه قويدى. چنلى بل ديبوب يوللاندى.
قصاب على گوردى خيلى كىچدى، اما ابواز گلهمهدى. قصاب على
كور اوغليدان باياقدان اور كمشدى. اونك يير يئلدن يه گين، سودان
ايتى گيدن تور كمن آتى واردى، آتى يهرلهدى، ميندى، كور اوغلينگ
دالجا سوردى.

تور كمن آتى بوغاناعا دونمشدى، يوللاردا گورونمز اولمشدى.
ايلان كيمى آغزىنى آچوب دورت نالا چاپيردى.

تور كمن آتى قير آتا ياخينلاشمشدى. كور اوغلى دونوب گوردى
قصاب على يتيره ايتيردر. قير آتى اگلهدى، قصاب على گلدى، كور
اوغليا چاتدى، گوتوردى گورك قصاب على نه ديدى:

قصاب على

عجم اوغلى دلى چودار،

ويرمرم ابوازي سنه!

ابواز سز قليبم قان اودار،

ويرمرم ابوازي سنه!

ایوازدر ایگیتلر گوزی،
اللیسی، آلمشی، یوزی،
بوراخ گلسون ایشیت سوزی!
ویرمرم ایوازی سنه!

•

سینه گه چکمه مش داغی،
یول آل بوردان قانلی یاغی!
بوگوزیمک اودلی چاغی
ویرمرم ایوازی سنه!

•

کلی مخلوقات ییغیلا،
چتیندر سودام داغیلا،
قیمام ایواز تک اوغولا.
ویرمرم ایوازی سنه!

•

قصاب علی قلنج چالار،
دشمندن قصابین آلا،
باشک گیدر، لشک قالار،
ویرمرم ایوازی سنه!

کوز اوغلی

جانم قصاب، گوزیم قصاب،
قوی آپاریم من ایوازی!
یره سالما سوزیم قصاب،
قوی آپاریم من ایوازی!

•

ايواز ديبوب ننگار آغلار،
كو كسينى سال—چاپراز داغلار،
آپارماسام قارا باغلار،
قوى آپاريم من ايوازی!

ايوازيك قارادر قاشی،
دليلرک اولار باشی،
دوتما منله تر ساواشی،
قوى آپاريم من ايوازی!

توك توكر مندن پاشالار،
خودكارلار چكر هاشالار،
توركمنه ارلر باش آلاز،
قوى آپاريم من ايوازی!

كور اوغلييام من چاپارام،
گرک قیامت قوپارام،
علاج بو— زورلا آپارام!
قوى آپاريم من ايوازی!

كور اوغلی سوزله دیدیگنی کیمی دیل ایله ده دیدی:
— من خودکارلارا، پاشالارا قان اوددوران، تاجرلر سویان.
آلایلار باسان کور اوغلیيام! منیم اولادیم یوخدر، گلدیم ایوازی
آپاریم ئوزیمه اوغول ایلهیم، یدی یوز یتمش یدی دلییه سردار تیکیم.
گل منی دلیلرک، خانملارک یانیندا خجالت ایلمه، ایوازی الیمدن آلمه.
مندن سنه خیر دگر. ایوازا ایسته دیگی وقت سنک یاننگا گلر.
قصاب گوردی که، کور اوغلی خوش، گوج ایوازی آپاراجاتی.

ئوز—ئوزىنە دىدى: «ىنە خوشلا وىرسم ياخشى اولار، ھردن بىر اوغلو مى
بوراخار، گلر منلە گوروشەر، گىنەر، يوخسا زورلا آپارسا، ايللر اوزونى
منى ايوازا حسرت قويار».

قصاب على بو فكرله دىدى:

—كور اوغلى، نامكا قىيوب ايوازي سنك الكدن آلميرام. آپاز
گيت، اما گوزك اوستينده اولسون!

كور اوغلى، ايواز قصاب على ايله گوروشوب آيرىلدىلار. قصاب
على تكة—توركمه، كور اوغلى ايله ايواز چنلى بئله يولا دوشدىلر.
نگار خانم چوخداندى كه، كور اوغلىنىڭ يولنى گوزلە يىردى. كور
اوغلىنىڭ وعدە سىندن چوخ كىچمىشىدى. ھلە گلۈب چىخمامشىدى. نگار
خانم بر ھوندور تپەدە دوروب اليندە دورىين يوللارا باخىردى. برده
گوردى يوللاردا توز دوماننا، دومان توزا قارىشوب، كور اوغلى، قىر
آتڭ تركينه ايوازي آلوب گلير. نگار خانم تپەدن انوب سەوينمىش
دىليرك يانينا گلدى، آلدى گوزك نە دىدى:

نگار خانم

آت بئلىنە قوچ دىلير!

ايوازي پيشواز ايله يڭ!

بىر بىرىندن خوش دىلير،

ايوازي پيشواز ايله يڭ!

✪

ايوازي بگزر لاجينا،

طاووسلار حيران ساجينا،

ويرمىر چينه، ماجينا

ايوازي پيشواز ايله يڭ!

✪

يولين گوزلر چنلى بئليم،
ايوازيما قربان ئليم،
ايواذرر آغزيمدا ديليم،
ايوازي پيشواز ايله ياك!

دولك ناسا، ياراغا،
آتيلازر گيتسون سوراغا،
قويمارام گوزدن ايراغا،
ايوازي پيشواز ايله ياك!

كور اوغلى اوخيني قوروب،
سهووب، سهچوب طرلان ووروب،
قير آتاك تر كينده دوروب،
ايوازي پيشواز ايله ياك!

كلى مخلوقات ييغلى،
پايلايك قندى، نوغولى،
كور اوغلىنىك قوچ اوغولى
ايوازي پيشواز ايله ياك!

قوچ ديلر، دولك يارات،
دوزلدىك مجلس، توى، بساط،
گوتورنك لباس، قلنج، آت،
ايوازي پيشواز ايله ياك!

خوش دانیشان، شیرین گولن،
مجلس آپارماغی ییلن،
دیلره سردار گلن
ایوازی پیشواز ایله یك!

ایواز کیمی اولماز صونا،
بئلی اینجه، بوی مینا،
نگار دا ایوازا آنا،
ایوازی پیشواز ایله یك!

نگار خانمك سوزی ایله یدی یوز یتمش یدی دلّی آت بئلینه
درلدی، آت، قلنج، خلعت گوتوروب کور اوغنی ایله ایوازی پیشواز
ایله دیلر، چنلی بئله گتیردیلر، گوروشدیلر، دانیشدیلار، شادلق مجلسی
قوردولار. قویونلار کسیدلی، قوزولار دوغراندی، کبابلار ییلدی،
ایچگیلر ایچیلدی. گولدیلر، اوینادیلار، عاشق اوخودی، داماقلار
دورولدی، کیفلر آچیلدی.

نگار خانم ایوازاك اوزیندن ئوپدی، کونینگینك یاخاسیندان
کچیرتدی، ئوزینه اوغول ایله دی.

کور اوغلی ایوازاك عتلینی، کمالینی یوخلادی، سینادی، اوننی
دراکه دن درین گوردی، یدی یوز یتمش یدی دلّیه سردار ایله دی.
ایواز آز وقتده چنلی بئله کور اوغلینك. نگار خانمك، بتون
دیلرک حرمتینی قازاندی، شهرتی هر طرفه یاییلدی. کور اوغلینك بیر
ایگیت آرخاسی دا آرتدی.

سویله نی: عاشق علی

قازاخ--۱۹۳۴

كوراوغلى ايله دىمىرچى اوغلى

كوراوغلىنىڭ قىر آتېنى ھەر ئالېند نالايلا يىلمزدى. بىر دىمىرچى باردى، ھىمىشە قىر آتڭ آياغىنى ئولچردى، ئال كىسردى، ئاللازدى. دىمىرچى قىر آتڭ خاسىتىنى يىلىردى. كوراوغلىيا دا بىلدايدى.

دىمىرچىنىڭ ھىسن آدلى بىر اوغلى باردى. كوراوغلى قىر آتى ئاللاماغا گىلندە دىمىرچى ھىمىشە اوغلىنى گىزلەدردى، آتى ئاللادوب كىدىن سوڭرا اوغلى ھىسنى چىخارداردى.

بىنە بىر كۈن كوراوغلى قىر آتى ئاللاماغا گىلىردى. دىمىرچى اونى بىر آز آزالى كورۇب اوغلىنى داما سالدى. ئۈزىنەدە تاپشىردى،
مىشترى آتىنى ئاللادوب گىتمەش چىخماسون.

كوراوغلى گىلوب آتدان دوشدى، دىمىرچى ئاللارى كوراوغلىنىڭ يانينا كىتىردى، دىدى:

— ھانسى ئاللارى بگە، نىرسىنە سەچ، آتڭى ئاللازىم. كوراوغلى ئاللارى بىر— بىر گوتورۇب الينڭ ايچىندە يوغورۇب آتدى. دىمىرچىنىڭ يىدى ايىچىن* ئالينى اليندە موم كىمى يومشالدىوب يره توللادى.

ھىسن قاپنىڭ دىشىگىندىن باخوب بونلارك ھاموسىنى كورىردى. دىمىرچى آخىردا كوراوغلىنىڭ قىر آتى ايچون بىر ايىچىن دە ئال سەچدى. آتى ئاللاماغا باشلادى. قىر آت بىد خاسىت اولوب چتىن ئاللاندىنى ايچون كوراوغلى قىر آتڭ آياقلارنى دوتوردى، دىمىرچى ئاللايىردى. دىمىرچى آتڭ قاباق آياقلارنى ئاللادى، دال آياقلارنى

* ھورت ئال بر ايىچىندىر.

ناللاماق ايستينده، آت بدناللق ايلهدى. كور اوغلىدا، ديمرچى دە نە قدر چالشيديلارسا آتڭ دال آياقلاريني ناللايا بيلمەدىلر.

ديمرچى اوغلى حسن باخىردى، ئوز—ئوزىنە ديدى:

«بورا آت ناللاتماغا گلن مشتريلكڭ هاموسينكڭ آتنيكڭ آياغيني آتام منە دوتديرير. بيلميرم بو گلندە منى نە گيزلەدير، چيخاچام، هر نە اولور اولسون.»

ديمرچى ايله كور اوغلى هله دە اللەشوب چالشيرديلار. حسن دامدان چيخدى، كيريمش گلدى، قير آتڭ دال آياقلارينيڭ ايكي سيني دە يردن گوتوردى. آت ها پارتلادى، چاپالادى، دال آياقلاريني ديمرچى اوغليڭكڭ ايلىدن قورتارا بيلمەدى. آخىردا يورولوب دوردى. بو زمان حسن ديدى:

— ايكى—ايكى آدام بير آتڭ ايلىدە عاجز قالمشديكڭز. آتا، گل، ناللا.

ديمرچى قير آتڭ دال آياقلاريني ناللايوب قورتاردى: كور اوغلى ايلىنى جيبينە سالوب چيخاردوب قير آتڭ ناللاماق پوليني ويردى. ديمرچى اوغلى حسن پوللارى آلوب ايلىدە باسدى، قاتلادى، موم كېمى ايلهدى، قايتاروب كور اوغليڭكڭ اوستينە آتدى، ديدى:

— ويريرسن عمللى پول وير، بو قريق ازيك—اوزوكلرى نە منە ويريرسن؟

كور اوغلى تعجب ايلهدى. جيبىدىن بير قدر دە پول چيخاردوب ديمرچى اوغلىنا ويردى. ديمرچى اوغلى بو دفعە پوللارى ايكى بارماعى آراسيندا سورتدى، نېكەلريني آپاردى، يە كور اوغليڭكڭ اوستينە اتوب ديدى:

— بو قىلپ پوللارى من نە يله يرم، ويريرسن ياخشى پول وير.

كۈر اوغلى مسئلهنى آڭلادى. بىر سوز دېمەدى. آتى ناللاماق پولىنى دەمىرچىنىڭ ئۈزىنە وىردى. قىر آتى مېندى، چىخدى گىتىدى. كۈر اوغلى يول اوزونى فېكرلىشىردى، ئۈز--ئۈزىنە دېيىردى:

«سەن كۈر اوغلى اولاسان، خۇدكارلار الگەن زارا گلە، پاشالار، خانلار توك توكە، سەندەن قورخا، ايندى بىر دەمىرچى اوغلى سەڭ وىردىڭ پۇللارى موم كېمى ايندە يۇمشالدىب اوستەڭ تۇللایا! بونى ھېچ سېغىشىدىرماق اولارمى؟»

كۈر اوغلى آتىنى سوزۇپ گېدەندەن سوڭرا دەمىرچى دېدى:

— آى اوغول، سەن نەيلەدەڭ دېنچ اوتۇردىغەمىز ىردە باشىمىزلا بلا آچدەڭ.

حسن دېدى:

— آى آتا، مەن نەپاھەدېم باشكا بلا آچدېم؟ اوسەڭ نالار كې قىردى آتدى، مەندە اونۇڭ پۇللارنى. مېڭر او كېمەدر، بىرېم كېمى بىر آدام دكلىمى؟

دەمىرچى دېدى:

— آى اوغول بو، پاشالار، بېڭرە قان اوددىران چىلى بىللى قوچ كۈر اوغلىدر.

حسن دېدى:

— آتا، بونى نېھە مەن اولدەن دېمەدەڭ كە، اونى قاتلايۇب دەبىمەڭ آئىنا آلايدېم، كۈر اوغلى لغنى اونا بېلدېرەيدېم.

دەمىرچى، اوغلىنى ھا دانلادى، باشا گلەمدى. حسن، آتاسىندان اوغورلانۇب بىر كۇتان زىنجىرى گوتۇردى، بىلىنە باغلادى، چىلى ئىلە يۇلا دۇشدى.

گېجەلرەك بېرىندە ئۈزىنى چىلى بىلە سالدى. دەمىرچى اوغلى حسنەڭ فېكرى--كۈر اوغلىنىڭ قىر آتىنى آپارۇب اونى آتەڭ دالېنجا كېتىر مەكەدى،

اونڭلا قاباقلاشماقدى، دعوا ايله يوب ئوزىنى كور اوغلىيا گوسترمكدى.
دميرچى اوغلى قير آت اولان توپلەنى آختازىردى كە، بىردن
كور اوغلى ايله اوز—اوزە گلدى. گىجە وقتى اونلار بىر—بىرىنى
تائىمادىلار.

كور اوغلى دىدى:

— كىمسن؟ گىجە وقتى بورادا نە گزىرسن؟

دميرچى اوغلى دىدى:

— بس سن كىمسن؟

كور اوغلى ئوزىنى تائىتماق ايچون دىدى:

— من اوغرىيام.

دميرچى اوغلى دىدى:

— من دە اوغرىيام، گلمىشم كور اوغلىنىڭ قير آتىنى آپازام. نىچە
گون بوندان اول كور اوغلى آتىنى ناللاتماغا گلمىشدى، ياخشى اليمە
كىچىمشدى، حىف كە، تائىمامشام، الىمدن جان قورتاروب گىدوبدر.
بو دىفە الىمدن سلامت قورتارا بىلمىجىكدر.

كور اوغلى اونڭ دميرچى اوغلى اولدىغىنى بىلدى، بىر سوز
دىمەدى. دميرچى اوغلىنىڭ رورنى سىنماق ايچون ايشك سوڭراسىنىڭ
نە اولاجاغىنى گوزلەدى.

دميرچى اوغلى قير آتڭ توپلەسىنىڭ قاپوسىنى قىفلىلى گوروب دامڭ
اوستىنە چىخدى. توپلەنىڭ بىلىنى دلدى، يكە بىر ير آچدى. سوڭرا ئوز
بىلىندە كى زنجىرى كور اوغلىيا وىروب دىدى:

— گل، ايچرى گىر، بو زنجىرى قير آتڭ قارىنىڭ دوشىنىڭ
آلتىندان سال، باغلا، بىر اوچىنى مە وىر.

كور اوغلى زنجىرى آلوب توپلەيە دوشدى. زنجىرى قير آتڭ
قارىنىڭ، دوشىنىڭ آلتىندان كىچىروب باغلادى، اوچىنى دميرچى اوغلىيا

ویردی. دمیچی اوغلی قیر آتی آیاغی بوخوولی چکدی توپله دن
چپخارتدی. آتک آیاغیندان بوخویی قیروب آندی. اونا کیمی کور
اوغلی توپله دن چپخوب گندی. دمیچی اوغلی کور اوغلیا دیدی:
— ایندی گل، آتامینک، گیدک.

دمیچی اوغلی قیر آتک بئلینه قالغدی. کور اوغلی دا اونک ترکینه
میندی، آتی سوروب یول ایله گیتمگه باشلادیلار.

کور اوغلی یول اوزونی ئوز—ئوزینه فکر ایله یوب دیدی:

«من بونی بیردن دال طرفدن قوجا قلابوب دوتسام، قوللارینی باغلینا
ییلیمه جکم، گوجیم چاتماز، قلنج ایله وورسام دا ئوله جک».

کور اوغلینک مقصدی دمیچی اوغلینی دیری دوتوب چنلی بئله
قایتارماقدی، ئوز یانیندا دلیلر جرگه سینده ساخلاماقدی.

کور اوغلی آخیردا بو قراره گلدی که، دمیچی اوغلینا بیر عمود
وررسون، بیخیلاندا دوتسون قوللارینی باغلاسون.

کور اوغلی دال طرفدن دمیچی اوغلینک باشینا بیر عمود
ایندیردی. دمیچی اوغلی گیری دونوب دیدی:
— بیله ارکک ظرافت ایلمه.

کور اوغلی بیر سوز دیمهدی، بیر قدرده یول گیتدیلر. بیرده کور
اوغلی دیدی:

— ایشدر، بلکه کور اوغلی قیر آتک آپاریلدیفینی ییلدی، دالیمزجا
گلدی، اوندا نه ایلریک؟

دمیچی اوغلی دیدی:

— گلیر، قوی گلسون، من اوندان قیسقانان، چکینن دگلم.

کور اوغلی دیدی:

— سن اونک نه بندن قورخورسان؟

دمیچی اوغلی دیدی:

— من اونڭ نە قلنجىندان، نە قالخانىندان، نە عمودىندان قورخورام؛
دىرلر، دعوا ايله ينده او يير نەرە چكىر، اونى ايشىتمەشم، بلكە
يىرچە او نەرەسىندن قورخام.

يىر آز گىتمىشدىلر كە، كور اوغلى يىر برك نەرە چكدى، دمىرچى
اوغلى او ساعت ئوزىندن گىتدى، دوز قىر آتڭ آياغىنڭ آلتىنا دوشدى.
بو زمان كور اوغلى آتدان آشىرىلدى. دمىرچى اوغلىنڭ قوللارنى
زنجىرلە دالدان محكم باغلادى. آز سوڭرا دمىرچى اوغلى ئوزىنە
گلدى، قوللارنى باغلى گوروب دىدى:

— اولمايە سن كور اوغلىسان؟

كور اوغلى دىدى:

— بلى، ئوزىدركە زار.

دمىرچى اوغلى دىدى:

— دوغرودان دا كور اوغلىسان. او آد سەنە حالدر. قوللارنى
آچ گىدك، بو گوندىن مەن سىنگلە دوست اولدىم.

كور اوغلى دمىرچى اوغلىنا اعتبار ايله يوب قوللارنى آچمادى.
چنلى بئلە قوللارى باغلى آپارماق اىستەدى. دمىرچى اوغلى كوچ وىروب
دارتدى، زنجىرى قىرق—قىرق ايله دى اويانا آتدى، دىدى:

— كور اوغلى، اعتبار ايله يوب قوللارنى آچمادك، اما مەن سوزىم
سوزدر. سندن آيرىلمارام، هازا گىدىرسەن، گىدك.

كور اوغلى ايله دمىرچى اوغلى قىر آنا تركلەشوب چنلى بئلە،
دىلبرك يانىنا قايتدىلار. او گوندىن دوست، قارداش اولدىلار.

سويلەنىشى عاشق مىرزە

۱۹۳۸—ئاۋغۇست

كوراوغلىنىڭ ارىزومىنى

گونلرگ بىر گونى كور اوغلىنىڭ عاشقى عاشق جنون ارىزومدا
جعفر پاشانىڭ مجلسىندە اوخوبوردى. جعفر پاشانىڭ تىللى خانم آدلى
گوزل بىر قىزى واردى. آتاسىنىڭ مجلسىندە عاشق اولدىغىنى بىلدى.
جعفر پاشانىڭ يانىنا بىر آدام گونروب، عاشق جنونگ گلوب اونىڭ
مجلسىندە اوخوماسىنا اذن ايستەدى. جعفر پاشا اذن وىردى. عاشق
جنون قالخوب تىللى خانمىڭ مجلسىنە گىتىدى. تىللى خانمىڭ يانىندا قىرخ
اينچە قىز اگلىشىدى. عاشق جنونى گوروب دىدى:
— آى عاشق، هاراليسان؟ آدنىڭ نەدر؟

عاشق جنون دىدى:

— آى خانم، چىلى بىلىم، آدىم عاشق جنوندر.
تىللى خانم چىلى بىلىڭ آدىنى اىشىتمىشى، كور اوغلىنىڭ، قىر آلتى،
تعريفى قولايغىنا چاتمىشى؛ دىدى:
— آى عاشق جنون، چىلى بىل نە جور ىردر كە، اونىڭ آتى دلى،
ايگىتى دىدر؟ عاشقى دا دىدرمى؟

عاشق جنون دىدى:

— آى خانم، ايله منىم آتا. — آنام قويان آد — عاشق جنوندر.
تىللى خانم دىدى:

— چىلى بىلدە قوچ كور اوغلىنى تانىيرسانمى؟

عاشق جنون دىدى:

— چوخ ياخشى تانىيرام.

تیللی خانم دیدی:

—ایله ایسه کور اوغلیدان اوخی، قولاق آساق.
تیللی خانمک جوا بندا عاشق جنون گورک نه دیدی:

عاشق جنون

اگلشمشدی چنلی بئلك ئلینده،
دگل ایشلرینده ناشی کور اوغلی!
مصری قلنج همایلدی بئلینده،
گییر هر وقت آل—قوماشی کور اوغلی.

•

بیر هی دیسه آغیر توپلر باسیلیر،
قانعیرغادان قانلی باشلار آسیلیر،
هر ایچگیده یتمش قوزی کسیلیر،
ویریر آشی، آغ لاواشی کور اوغلی.

•

بیر جداسی واردر باشی قوشا پر،
میدانا گیرنده اسره مش بیر نر،
پاشالار تیتردیر، شاهلار توك توکر،
یتمش یدی دللی باشی کور اوغلی.

•

عاشق جنون گلوب بوردا قالماسا،
شیرین جانین عشق اودینا سالماسا،
تیللی خانم کیمی گوزل آلماسا
چکر، بیخار داغی—داسی کور اوغلی.

تیللی خانم عاشق جنوندان کور اوغلینک تعریفینی ایشیتدی، اول
اونا خلعت ویردی، سوگرا اینه قلم آلوب کور اوغلییا بیر ییله نامه
یازدی:

«کور اوغلی، سنک ایگیتلک تعریفکی ایشیتدیم. گلوب منی آپارسان.
بو هنر سنه حلال اولسون، آپارا بیلمه سن— کیشیلگی یره قوی، باشگا
یایلق ثورت!»

عاشق جنون نامه نی گوتوروب چنلی بئله یولا دوشدی. بیر نیچه
گوندن سوگرا گلوب چنلی بئله چاتدی. عاشق جنون او زمان چنلی
بئله چاتدی که، کور اوغلی کیف مجلسی قورمشدی. عاشق جنون تیللی
خانمک نامه سینی کور اوغلییا ویردی. احوالاتی دیل جوابی دا قتل
ایله دی.

کور اوغلی احوالاتی ییلدی، بوینینا ده بین دوشدیگینی آگلادی.
دلیرک هاموسی کیف مجلسینده کور اوغلینک یانیندا ایدی. کور
اوغلی دلیری باشسز قویوب ارضروما، تیللی خانمی گتیرمگه گیده
بیلمه دی. کیف اوستی ایدی. بیر استکان شراب دولدیروب اینه
آلدی، اوزینی دلیره دوتوب دیدی:

— کیم کور اوغلینک خاطینی ایسته یر، باشینک قدرینی بیلیر.
آلسون بو شرابی ایچسون، گیتسون ارضرومدان جعفر پاشانک قیزی
تیللی خانمی گتیرسون.

دلیردن سس چیخمادی.

کور اوغلی بیرده تکلیف ایله دی، ینه دلیردن سس چیخمادی.

کور اوغلی اینده شراب اوچنجی دفعه تکلیف ایله یندم دمیچجی
اوغلی دلی حسن ایره لی یریدی. کور اوغلینک ایندن شرابی آلوب
ایچدی، دیدی:

— قوچ کور اوغلی، اذن ویرسن، من گیدوب اضرمدان نیللی
خانمی گئیره رم.

دمیرچی اوغلی بو قدرکه، کور اوغلینڭ یانیندا ایدی، هله اوزاق
سفره چیخماشدی، برکه—بو شا دوشمه مشدی.
کور اوغلی دیدی:

— اوغول، اذندر، گیت یاراقلان.

دمیرچی اوغلی گیتدی، ایکی قلنج، ایکی قالخان، ایکی جدا،
ایکی گورز، ایکی توپوز گوتوردی، کور اوغلینڭ یانینا قایتدی.
کور اوغلی گوردی دمیرچی اوغلی او قدر یاراق گوتوررب که،
آئیندا ترینه یلمیر، آندی گورک نه دیدی:

کور اوغلی

دمیرچی اوغلی اضروما واراند،
اضروم دیدیگڭ گوله نسبتدر.
چوخ یاراق گوتورمک باشا بلادر.
قلنج هماییلدر، بئله نسبتدر.

❖

سویلهیم، سوزلریم ایله دیل ازبر،
شیرین نصیحتم قیل سینه دفتر.
ایگيته لازمدر گورز، قالخان. ششیر،
جدا بیر بوینوزلی کهله نسبتدر.

❖

کور اوغلی تک، دشمنلری سسله مک،
های دیننده یاغی اوسته قصد دیمک،
آرپا ویروب جاندان بدتر بسله مک،
عرب آت دیدیگڭ یهله نسبتدر.

دمیرچی اوغلی ایله بیلیردی که، ایگیتک ایکی الی وار، هر الینه
بیر یاراق گوتورمه لیدر. کور اوغلینک بو سوزیندن سوگرا دمیرچی
اوغلی یاراقلارک هره سینک بیرینی گوتوردی، قالانینی آتدی.

کور اوغلی اونا بو دفعه دیدی:

— اوغلوم، آتالارک هانسینی مینمک ایسته بیرسن، مین گیت.
دمیرچی اوغلی گیتدی توبله دن عرب آتی چکدی، بهرلدی، میندی.
کور اوغلینک قاباغینا چیخاندا عرب آتا بیر قامچی ووردی.
گوتوردی کور اوغلی گورک نه دیدی:

کور اوغلی

سحردن میدان باشینا
عرب آت چارخاچی گرک؛
عرب آتک نه در سوچی؟
بیر ایگیت مینیجی گرک.

✱

ایگیتک ایگیت دستینه،
گیرنده آبدال پوستینا،
یولداش یولداشک اوستینه
دار گونده دونوچی گرک.

✱

کور اوغلینک سوزی اوخدر،
پاشالاردان قورخوم یوخدر،
بو دنیاا ایگیت چوخدر،
ایگیتده نر گوجی گرک.

دمیرچی اوغلی کور اوغلی ایله، دلیلرله سلامتله شوب یولا دوشدی.
بیر آز گیتمشدی بیردن آتینک باشینی چکدی، قایتدی. کور اوغلی

گوردی دمیرچی اوغلی گلیر. او ایله فکر ایله دی که، دمیرچی اوغلی
قورخدی قایتدی؛ دیدی:

— اوغول، نیه قایتدیڭ؟

دمیرچی اوغلی دیدی:

— ارضروم بیر بیوک شهردر، بلکه گیتیم تیللی خانمی تاپا
یلمه دیم، تاپدیم، گوجیم چاتوب کتیره یلمه دیم، بو حالدا منه تاپشیرنڭ
نهدر؟

دمیرچی اوغلینڭ جوابندا آلدی کور اوغلی گورک نه دیدی:

کور اوغلی

ارضرومڭ بازارینا واراندا
ازل ارضرومی آتماغڭ گرک؛
گوردک که، مطلبڭ باشا وارمادی
عرب آت یالینا یاتماغڭ گرک!

⊕

ایگیت گرک میدان آچا، دوز دورا،
دشمن قاباغیدا بیغینی بورا،
آیاقلارین اوزنگیه برک وورا،
ششپری ششپره چاتماغڭ گرک!

⊕

ایگیت اولان نه یئر الینی، یوزی
نامردک دعوادا دورت اولار گوزی:
بودر کور اوغلینڭ، اوغول، بیر سوزی:
او تیللی خانمی تاپماغڭ گرک!

دمیرچی اوغلی کور اوغلیدان آیریلوب، عرب آتی سوروب
 ارضروما طرف یولا دوشدی. هر یردن کیچوب گلدی ارضرومک
 داغلارینا چاتدی. ئوزی یورغون، آتی آجدی. دوشدی آتی اوتا
 بوراخدی؛ ئوزی بیر بولاغک باشیندا دیرسکلندی. بیر آزدان دمیرچی
 اوغلینی یوخی دوتوب یاتدی. قالخاندا گوردی هر یری دومان
 بورویوب، عرب آتدا یوخدر؛ آلدی گورک نه دیدی:

دمیرچی اوغلی

عرب آت گیتدی الیمدن،
 عرب آتی من ایستهرم!
 آیری نوشمشم ئلیمدن،
 عرب آتی من ایستهرم!

بناسز هورگی هورولمز،
 جراحسز خسته دیریلمز،
 باخیرام هر یان گورونمز،
 عرب آتی من ایستهرم!

دمیرچی اوغلینک بو وقتی،
 ایگیدم، ایستهرم بختی،
 هر طرفده دشمن چوخدی،
 عرب آتی من ایستهرم!

دمیرچی اوغلی گزدی، عرب آتی دوماندان، چیسکیندن تاپا
 ییلمهدی، گوتوردی تلهسیک گورک نه دیدی:

دمیرچی اوغلی

دنیادا هیچ ایگیت یوخسول اولماسون،
یوخسوللوق ایگیته یامان آد اولور؛
هر کسک که، واری، دولتی اولسا
لذت چکر، دهانیندا داد اولور.

وارلی، کاسب بو دنیادان کوچرلر،
یاخشینی، یامانی آزار، سهچرلر،
وارک اولسا کلوب یهیر، ایچرلر،
یوخسول اولسان قوهوم، قارداش یاد اولور.

دمیرچی اوغلی ها اوخویار آرادا،
آرتدی دردی اولدی حددن زیادا،
یاخشى آت مینلر قالسا پیادا—
داش دوشر باشینا، بیر آرواد اولور.

بیر آز کیچدی، یئل قالخدی، داغلارک باشیندان دومان چکیلدی،
اطراف آیازیدی، هر یان گوروندی. دمیرچی اوغلی عرب آتی تاپدی،
مینوب سوردی، آخشام چاغی نوزینی ارضروما یتیردی. بیر قوجا قاریا
راست اولدی، دیدی:

— آی قاری ننه، غریبم، منی بیر گیجه لگه قوناق ایلرسنمی؟
قاری دیدی:

— بزئر قوناغی چوخ سهویریک، نیه ایله میرم.
دمیرچی اوغلی دوشدی، آتی تویله یه چکدی، نوزی قارینک ایونیه

گلدی.

قارى ديمرچى اوغلىنا چوره ك گتيردى. يمكدن سوگرا قارى ديدى:
— آى اوغول، بورا نه ايچون گلميسن؟

ديمرچى اوغلى ديدى:

— آى نه نه، جعفر ياشانك قيزى تىللى خانمى آپارماغا گلميشم،
سويله، اونى نيجه گوره بيلرم؟

قارى ديدى:

— آى اوغول، او چوخ عاشق پرست قيزدر؛ عمارتينك قاباغى
پهلوان ميداندر. صباح بير ساز گوتور او ميدانا چيخ، چال، اوخى،
اوندا تىللى خانم كلافرنگديه چيخار، گوررسن.

ديمرچى اوغلى گيجه قارينك ايوينده ياتدى. صباح آچيلدى. آتيني
قارينك تويله سينده قويدى، ئوزى عاشق پالتارى كيدى، آلتيندان سلاح
باغلادى، چيگينك اوستيندن بير ساز كيچيروب ئوزىنى پهلوان ميدانىنا
سالى.

پهلوان ميدانىندا جعفر پاشا ئوز آداملارى ايه اگلمشدى. ديمرچى
اوغلىنى گوروب ديدى:

— عاشق، بير چال اوخى، قولاق آساق، كيفيمز آچيلسون.

گوتوردى ديمرچى اوغلى گورك نه ديدى:

ديمرچى اوغلى

قالخوب چنلى بئلدن دوشمشم يولا،

ارضرومك بازارينا گلمشم؛

اجل كوينگىنى كييوب اگنيمه

چنك—جدالك گذارينا گلمشم.

اگلمشديم اوردا، گفتارى كىچدى،
قالخدى توڭل مرغى دولى مى ايجدى،
تيللى خانم، نامەك گلدى يتشدى،
بىر گوزلك القارينا گلمشم.

*

دميرچى اوغلى يالان گلمز دىلیمه،
مختت ياپشار چتین الیمه،
مصرى قلعج باغلامشام بئليمه،
طرلانلارڭ تاوارينا گلمشم.

دميرچى اوغلىنىڭ سىينه تىللى خانمدا كلافىنگىيە چىخدى. گوردى
بىر اوغلاندر، ساز چالوب اوخويور.

تىللى خانم كور اوغلىيا نامە گوندرمشدى. دىدى: «نامەم چاتوب،
كور اوغلىدر، منى آپارماغا گلوب». قاراواشلاريندان بىرىنى يانينا
چاغىروب دىدى:

— آى قىز، گيت، او عاشقە دىگىلن صباح باغىما گرمگە چىخاجام،
منىم گلشن باغىما گلسون.

قاراواش گلدى ديميرچى اوغلىنا دىدى:

— تىللى خانم دىير، صباح منىم گلشن باغىما گلسون.

دميرچى اوغلى مطلبى آڭلادى. قايتدى، قارىنىڭ اويونە گىتدى.

آخشام اولدى، ياتدى صباح آچىلدى، قالخدى، عرب آتى چكىدى،
يهرلدى، مىندى، تىللى خانمك گلشن باغىنا سوردى. گوردى تىللى
خانم قاراواشلارى ايله گلشن باغىندادر. آتى اونا ياناشدىردى، الينى
آتوب تىللى خانمى عرب آتڭ تر كىنە چكىدى، سوروب باغدان چىخدى.

او طرفدن قاراواشلار تۈزلرینی جعفر پاشایا یتروپ دیدیلر:

— دمیچی اوغلی قیزك تیللی خانمی قاچیرتدی.

جعفر پاشا حکم ایندی، قوشون آتلاندى، دمیچی اوغلینگ
دالنجا دوشدی.

او طرفدن دمیچی اوغلی، تیللی خانمدا ترکینده عرب آتی سوروب
ارضروم شهریندن آرالانمشدی. باخدی، دالنجا قوشون گلیر. آتک
باشینی چکدی.

تیللی خانم دیدی:

— بو یرده نیه اگلندك؟ سور آتکي گيدك! ایندی قوشون گلوب
چاتار، منی ده، سنی ده ئولديرر.

تیللی خانم گوردی دمیچی اوغلی کیتمک ایسته میر، ئوتوردی
گورك نه دیدی:

تیللی خانم

عثمانلی قوشونی گکر قورد کیمی،
قاچ گیت، عجم اوغلی، قالما بو یرده!
باشك گيدر، گوودهك قالار یورد کیمی،
قاچ گیت، عجم اوغلی، قالما بو یرده!

دمیچی اوغلی

عثمانلی قوشونی گلسه قورد کیمی،
ئولر عجم اوغلی، قاچماز بو یردن!
باشیم گیتسه، گووادم قالسا یورد کیمی
ئولر عجم اوغلی، گیتمز بو یردن!

تیلنی خانم

قوشون گگیر ایندی سنی دوتارلار،
قوللار کی دال گردنده چاتارلار،
قول دییوبن حبشیده ساتارلار،
قاچ گیت، عجم اوغلی، قالما بو یرده!

دمیرچی اوغلی

قوشون دا گلوبن منی دوتسالار،
قوللاریمی دال گردنده چاتسالار،
قول دییوبن حبشیده ساتسالار
ئولر عجم اوغلی، کیتمز بو یردن!

تیللی خانم

تیللی خانم عرضین سنه ایله سون،
دیلی دوتمیر بش کلمه نی سویله سون،
بیرجه ایگیت مین قوشونا نه یله سون
قاچ گیت، عجم اوغلی، قالما بو یرده!

دمیرچی اوغلی

دمیرچی اوغلی دردین سنه سویله سون،
شیرین جانین سنه قوربان ایله سون،
یوز مین تولکی بیر آصلانا نه یله سون؟
ئولر عجم اوغلی، کیتمز بو یردن!

سوز تمام اولدی. دمیرچی اوغلی سوزله دیدیگی کیمی دیل ایله ده

دیددی:

— من سنى يىلە دالاشىز— دعواسىز چىلى بىلە آپارسام، كور اوغلى
دېيەجك اوغورلايۇب گىيروبىن، بو ايگىتىلكدن دگل. گرك قايدام،
قوشونلادعوا ايلهيم، سنى ايله آپارام.

قوشون گلوب يتىشمىدى. يولك قيراغىندا بىر قلەچە واردى.
دميرچى اوغلى تىللى خانمى گىيروب همان قلەچەدە قويدى، آغزىندا
بىر داش قاپادى. ئوزى عرب آتاك باشىنى چەويدى، قلنجى چكىدى،
قوشانا جومولدى، قوشونى قيرماغا باشلادى.

دميرچى اوغلى جعفر پاشانك قوشونى ايله اوچ گون اوچ كىچە
ووروشدى، چوخ آدام ئولدىردى، قوشونى الدن آياقدان سالدى.

جعفر پاشا قوشونك ايچىندە ايدى، ديدى:
— يىلەلكە بونى ئولدىرە يىلمەريك. كىمد آتاك، بلكە كىمد ايله
دوتا يىلەك.

پهلوانلار هر طرفدن كىمد آتدىلار. دميرچى اوغلىنى دوتدىلار،
گىدوب تىللى خانمىدا قلەچەدن چىخارتدىلار. دميرچى اوغلىنى شەرە
گىردىلر.

جعفر پاشا ديدى:

— بو چوخ قوشون قىروب، گرك ايله اذابلا ئولدوركە، حىفى
چىخسون.

جعفر پاشانك حكىمى ايله دميرچى اوغلىنى پهلوان ميدانىدا
زنجىرلىشىدىلر. گونده جالاد آياق طرفىندن درىسىنى سويوب سامان
تپىردى.

دميرچى اوغلى بوردا قالسون، سىزە چىلى بىلدە كور اوغلىدان
خبر وىرىم.

كور اوغلى بىر كىچە ياتمىدى، يوخوسىندا گوردىكە، بىر دىشى
لاخلايۇب، آغزى قانلا دونوب. سكسەنوب يوخودان آيىلدى، بىر نەرە

چكدى. كور اوغلىنىڭ نعرەسىنە دىلەر يوخودان قالخوب اونڭ يائىنا گلدىر. كور اوغلى حكىم ايلهدى، بوتون دىلەر ياراقلانوب آتلاندىلار. كور اوغلى ئوزى دە مصرى قلنجى بئلىنە باغلادى، قالخان آسدى، نىزە گوتوردى، سىچرايوب طرلان قوش كىمى قىر آتڭ بئلىنە قوندى. چىلى بىلدىن ايلدىرېم كىمى ايندىلەر، اوز دوتوب ارضوم سارى گىتىلەر. داغلارى، داشلارى دوز ايلهدىلەر؛ درەلرى، تپەلرى يەل كىمى آشدىلار؛ ئوزلرېنى ارضوما يتىردىلەر.

كور اوغلىنىڭ خاىتى ايدى: بىر يره چاتاندا عاشق پالتارى گىيوب گىدردى؛ اول قاباغى يوخلادى، سوڭرا دعوايا باشلاردى. دىلرى ارضوم داغلرېنىڭ باشىندا دوشدى.

كور اوغلى ئوزى آندان ياراقلاندى، اوستىندن چىگىنە ساز كىچىروب تك شېره گىردى. ميدانا گلدى، گوردى جعفر پاشا ئوز آداملارى ايله بورادادر. جعفر پاشا اونى گوردى، يائىنا چاىر تىروب دىدى:

— عاشق، كور اوغلىنىڭ بىر دىلىنى دوتىروب درىسىنى سويدىرېم. دىرلر او دلى كور اوغلى چوخ اىگىتدر، بىر اوندان اوخى قولاق آساق.

كور اوغلى پهلوان ميدانىنا گوز گىردى. گوردى ميدانڭ بىر طرفىندە دىرچى اوغلىنى زنجىره باغلايولار، جالدار آياق طرفىندە سويوب درىسىنە سامان تېوب دىرلر:

— درىگى سويورېق، اينجىرسىمى، قورخورسانمى؟

دىرچى اوغلى ئوز قانىنى يالاىوب جالدارك جوابندا دىر:

— قوچ كور اوغلى كىمى آرخاسى اولان هېچ غم چكوب

قورخارمى؟

کور اوغلی دمیچی اوغلیندان بو سوزلری ایشیدوب آلدی گورک

نه دیدی:

کور اوغلی

ملول ملول نه باخیرسان،
دمیچی اوغلی، دمیچی اوغلی؟
جانم اودلارا یاخیرسان،
دمیچی اوغلی، دمیچی اوغلی!

•

دوست دوستدان آرالی گورک،
غوغایا وارالی گورک،
ایگیت ده یارالی گورک،
دمیچی اوغلی، دمیچی اوغلی!

•

قوچ کور اوغلی ایلر ساواش،
کسر، توکر چوخ قانلی باش،
تیللی خانم سنه پشکش،
دمیچی اوغلی، دمیچی اوغلی!

کور اوغلی اوزینی دمیچی اوغلینا دوتوب اوخویوردی. جعفر پاشا

دیدی:

— عاشق، او، کور اوغلینک دلیدر، ایندی بوینی ووردیرا
جاغام، اوندا باخارسان. دییرلر، کور اوغلی نره چکنده، نره سیندن
داغ—دائش تیره ییر؛ کور اوغلی کیمی نره چکه ییلر سنی؟

کور اوغلی دیدی:

— چوخ یاخشی نره چکه ییلرم. آلدی گورک نه دیدی:

كور اوغلى

قول دېرلر، قولك بوينين بورارلار،

قوللار قاباغيندا كيدن تيرم من!

حساييا داغ دا اولسا اگيللم،

بدحسابا يامان كينلى گيرم من!

قىلام قوغورنين خاك پاي كيمي،

يير قلنج وورارام اميراي كيمي،

من جوشمشام بوز—بولانلق چاي كيمي،

اينانماكه، نيچه ايله سونم من!

كور اوغلى دا ياتوب ياتوب اويانمش،

مصرى قلنج قيزيل قانا بويانمش،

من پولادام دميرچى ده دايانمش،

شيشه نيم ال دگنده سينام من؟

كور اوغلى سوزيني قورتاروب يير نعره چكدى؛ اونك نعره سنه

دليلر داغلاردان توكولوب گلديلر. هر ياندان هجوم ايله ديلر، قوشونى

قىرماغا باشلاديلار. كور اوغلى جعفر پاشانى خيرتدكلى، بيخدى،

سینه سینه چؤكدى، مصرى قلنجى چكوب باشىنى كسمك ايسته ينده تىللى

خانم ئوزىنى آتاسىنىڭ اوستىنه سالدى، باشىندان يايلىغنى آچوب كور

اوغلىنىڭ آياغىنىڭ آلتنا آتدى وديدى:

— آي كور اوغلى، ايگيت باسدېغنى كسمز. بو دفعه آتامى منه

باغىشلا.

كور اوغلى جعفر پاشانىڭ سىنەسى اوستىندن قالخدى، ديدى:

— گيت، سنى تىللى خانما باغىشلا ديم. بيرده قاباقلاشقاق اليمدن

جان قورتارا يىلمە يەجكسن.

جعفر پاشانڭ قوشونينڭ قيريلانى قيريلدى، قيريلمايانلارى دا قاجوب داغىلدى.

كور اوغلىنىڭ دىلىرى دعوادان ال چكىدىلر. تىللى خانمى، دىمىرچى اوغلىنى گوتوروب چنلى بئله يولا دوشدىلر.

كور اوغلى ايله ايواز دىلىرك قاباغىندا گىدىردى. يولڭ چوخىنى گىتمشىدىلر، آزى قالمشىدى. چنلى بئله ياخىنلاشمىدىلار. بىردن كور اوغلى اوزىنى ايوازا دوتوب دىدى:

— گيت، گور دىمىرچى اوغلىنىڭ ياراسى نىجەدر، ساغالارىمى؟

ايواز دىمىرچى اوغلىنىڭ يانىنا گلدى، باخدى كە، ياراسىندان قان او قدر آخوب كە، رنگى دوم آغ آغاروب، ضعيفلە يوب، دىلى يوخدر، قىسى كوجلە گىدوب گىلىر. ايواز كور اوغلىنىڭ يانىنا قايدوب دىدى:

— دىمىرچى اوغلىنىڭ ياراسى چوخدر، ساغالاسى دكل، بونى بو حالدا چنلى بئله نيه آپارىسان؟ آت بورالاردا بىر ىردە قالسون. ايوازڭ جوابىدا آلدى كور اوغلى، گورك نە دىدى:

كور اوغلى

بنادان گوزل اولمايان

تىئىلڭ قدرىنى نە بىلر؟

چولده گزن بوز سرچەلر

گولڭ قدرىنى نە بىلر؟

كل قوشوب كوتان اكەمىن،

نانىن سفره يە توكمەمىن،

آرىنىڭ قەرىن چكەمىن

بالڭ قدرىنى نە بىلر؟

اوتان، ايواز خان، بير اوتان!
داغلارنى دومانين دوتان،
نامردنكە باشا چاتان
ئلك قدريني نه بيلر.

كور اوغلى سازلا ديدىكى كيمي سوز ايله ده ديدى:
— ايواز، من دليلك هره سيني بير يرده آتوب گيتسم، اوندا منيم
باشيمدا آدام قالماز، هاموسى چيخار گيدر، نك قالارام. دشمن
اوستيمه آياق آلاز. دميرچى اوغلىنى چنلى بئله آپاراجام، حكيم
تاپاجام، ياراسينا درمان قويوب باخسون؛ ساغالسا بير ياخشى توى
ايله يوب تىللى خانمى دا ونا ويره جگم؛ ساغالمايوب تولسه اوندا!
چنلى بئله باسديراجام.
چنلى بئله چاتديلار، كور اوغلى دليلره بير حكيم تاپديروب
گيتردى، ديدى:

— حكيم، دميرچى اوغلىنىڭ ياراسينا ياخشى مرحم ايله ساغالسون،
سنه خلعت ويره جگم. ياخشى باخماسان، دميرچى اوغلى ساغالماسا،
يقين بيل سنى اونك يرينه تولديره جگم.
حكيم بيلدى كه، كور اوغلىنىڭ سوزى بيردر. جانينىڭ قورخوسىندان
دميرچى اوغلىنىڭ ياراسينا اليندن گلن قدر ياخشى مرحم ايلهدى.
حكيمك مرحمى دوشدى، يارا ساغالماغا باشلادى.
بير قدر كيچدى، دميرچى اوغلى ساپپاساغ اولوب آياغا فالخدى.
كور اوغلى حكيمه ياخشى خلعت ويروب يولا سالىدى. چنلى بئله
مجلس دوزلدى، بير ياخشى توى قورديردى، تىللى خانمى دميرچى
اوغلىنا آلدى.

سويلهينى: عاشق ابراهيم قاراجا اوغلى
كيروف آباد—۱۹۳۸

كوراوغلىنىڭ توقات سفرى

كور اوغلى چارداخلى—چنلى بىلەن اگلىشىدى. دىلىرى باشىدا جمع ايدى. دىلىرىڭ قورخوسىندان چنلى بىلەن ھىندە ورىنە ھىلەنن اولايىلمىدى. كىچىن تاجر كاروانلارنى كور اوغلى قىر آتلا دوشلە يوب چنلى بىلەن چكىردى، وار—دولتىنى اليندىن آلوب يولا سالىردى. يىر گون توقات پاشاسى محمود پاشانىڭ تاجرلىرى قافلە—قاپۇرلا اورادان كىچىردى. كور اوغلى دىلىر ايله تاجرلىڭ قاباغىنى كسىدى. ھىر نەلىرى واردى اللرىندىن آلدى، بوراخىدى. ماللارى گىتىمش تاجرلىرى باشى لوللى ئوزلىرىنى محمود پاشانىڭ يانىنا سالوب دىدىلر: — كور اوغلى بىزى سويدى، وار—دولتىمىزى اليمىزدىن آلدى، قورى يوردا قويدى.

محمود پاشا كور اوغلىنىڭ اليندىن چوخدان يانقلى ايدى. يىر مجلس قوردىردى. وزىرلىرى، وكىللىرى، بىگلىرى، خانلارى، تاجرلىرى او مجلسە چاغىرتدى.

آداملار جمع اولاندا محمود پاشا اوزىنى اولارلا دوتوب دىدى: — كور اوغلى يەنە دىنچ اوتورمىر، تاجرلىرى سوبور، كاروانلارى تالان ايله يىر؛ پاشالار، بىگلرە، خانلار قان اوددىرير. كور اوغلى بو قوچاقلىڭ ھاموسىنى يىر قىر آتلا، يىردە باشىداكى دىلىرلە ايله يىر. قىر آت اولماسا دىلىر دە يىر شى ايله يىلمىز؛ چوخ كىچىمىز كور اوغلىنىڭ ئوزى دە الە كىچىر، تلف اولوب گىدر. وزىرلىرى، وكىللىرى دىدىلر:

— پاشا ساغ اولسون، دوز بويوريرسگز، كور اوغليڭ نه كه
هنرى وار هاموسى قير آتدادر. گرگ قير آتى اله كيچيرك.
پاشا ديدى:

— قير آتى اوندان نيجه آلماق اولار؟
وزير ديدى:

— نهر، پول، مال ويره سگز، بلكه گيدوب كور اوغليڭ
قير آتىنى ئوزينه اميدى گلنلردن ييري گتيره ييله.
محمود پاشا ديدى:

— منيم اوغول اولاديم يوخدر كه، گونده ريم گيده كور اوغليڭ
قير آتىنى گتيره. يورديما، يوواما صاحب اولان، گوزيمك آغى—
قاراسى يير قيزيم وار، هر كيم گيدوب چنلى بئلدن قوچ كور اوغليڭ
قير آتىنى منه گتيره، قيزيم دونا خاتونى اونا ويره رم، ئوزينى ده دنيا
ماليندان غنى ايدهرم.

محمود پاشا بونى ديوب يير استكان شراب دولديروب اليه
آلدى، اوزينى مجلسده كيلره دوتوب اوجادان ديدى:

— كيمك ئوزينه گمانى گلير آياغا دورسون، آلسون بو شرابى
ايچسون، گيتسون كور اوغليڭ دلى به يگيرينى گتيره سون.
مجلس اهلى هاموسى باشينى آشاغى ديكدى، جينقيرينى چيخاردان
اولمادى. محمود پاشا سوزينى بيرده ديدى. ينه سس چيخاردان
اولمادى. مجلسك آلت طرفنده همزه آدلى سايلان يير كيچس
اوتورمشدى، آياغا قالخوب ديدى:

— پاشا ساغ اولسون، اگر راضى اولوب وعدگزه دوغرى
چيخساگر، من گيدوب كور اوغليڭ قير آتىنى گتيره رم.
كيچل همزه بو سوزى دينده مجلسده كي آداملار چاخاشدى،
يير—ييريته ده گدى. كيچلده كي بو جرئته هامو مات قالدى. محمود

پاشانك قیزی دونا خاتون پنجره نك آغزیندا دوروب قولاق آسیردی،
گولوب دیدی:

— قوچ کور اوغلینك قیرآینی گتیره نه باخ! گیدوب باشینك
کیچلینك دردینی چکمیر، گور نه غلطلر ایله یر!

محمود پاشا سوزینی بیرده دیدی. ینه ده کیچل همزه دن سوایی—
گیدیرم—دیین اولمادی. محمود پاشا آخیردا چاره سز قالب راضی
ولدی. کیچل همزه ایره لی یریدی، آلدی شرابی ایچدی، دیدی:
— محمود پاشا، منه بیر آی وعده ویر. کور اوغلینك قیرآینی
گتیره ییلمه دیم هیچ، گتیره ییلدیم اونداسوزیم سوزدر، دونا خاتونی
آلاجاغام.

محمود پاشا دیدی:

— گیت، گتیره ییلسك دونا خاتون سنگدر.

کیچل همزه اورادان چیخوب ایولرینه گلدی، آذوقه گوتوروب
یولا دوشدی. نیچه گوندن سوگرا خبر آلا—آلا گلوب چنلی بئله
چیخدی.

کور اوغلی بیر قایانك باشیندا دوروب، کاروان یولی پوسوردی.
گوردی بیر آدام اوز قویوب دوز چنلی بئله گلیر. گوزله دی، کیچل
همزه گلدی یتیشدی. کور اوغلی قایادان اینوب اونك یانینا گلدی،
دیدی:

— اوغول، نچیسن؟ هارادان گلوب هارا گیدیرسن؟

کیچل همزه دیدی:

— پاشانك ایلخیسینا گیدیردیم، یدی ایل اونا آت اوتاردیم،
آخیردا پاشا حقیمی ده ویرمه یوب قاپوسیندان قوولادی. ایندی چنلی بئله
سنی دیوب گلشم.

كور اوغلى كىچل همزەنى گوتوروب خانملارنىڭ، دىللىك يانىنا
گەلدى. دىللىر كىچل همزەنى گوروب دىدىلر:

— كور اوغلى، بونى ھارادان تاپوب گىتىردىك؟ كىچللىر فەنگىر
اولارلار. بونىڭ گوزلىرى اوچ تپە ساغساغانىنىڭ گوزلىرى كىمى قاير—
قاير قاينىر. ھىچ ساغ عمللى آداما اوخشامىر، رە ايلە گىتسون.
خانملار دا باخوب دىدىلر:

— بو اىگرنىجى، كىچل خوندوزى ھارادان گىتىردىك؟ باشقا
آدام قىط اولوبمى؟ قوولا چىخسون گىتسون.

كور اوغلى خانملارى، دىللىرى بىر طھر ساكت ايلەيوب، دىدى:
— آى خانم، نىە ال—آياغا دوشوبسىز؟ يازىغىڭ بىرىدەر، بزه
زىانى اولماز، قوى سفزە مەزك قىرىق—قوروغىندان يىوب قايدا—باجادا
دولانسون.

كىچل همزە قىرىق—قوروقدان يىوب قاپى—باجانى سوپورودى،
ھىطى تىر—تىمىز ساخلىرىدى. خانملار، دىللىر نە بوپورىدىلارسا
گىدىردى، گىتىدىگى اىشى ياخشى يارىدىردى. بىلە زىركلىگىنە گورە
دىللىك، خانملارنىڭ يانىندا كىچل همزەنىڭ ھىرمىتى آرتىشىدى. كور اوغلى
كىچل همزەنىڭ قوچاقلىغى، دىرىباشلىغى گوروب اونى كل اوغلان
چاغىرىدى.

بىر گون كور اوغلى كىچل همزەنى يانىنا سىلەيوب دىدى:
— كل اوغلان، آتا مەغىيات اولماغى بىلىرسىمى؟

كىچل همزە دىدى:

— الپىدن گلر، ياخشى آتا باخا بىلىرم.

كور اوغلىنىڭ بىر يوك يايىسى واردى. او قدر يوكلەمشىلەرگە،
سوموكلرى ايشىگە چىخىشىدى. كور اوغلى اونا باخماغى كىچل
همزە يە تاپشىردى.

كېچل ھمزە يايىبا چوخ ياخشى مفايات اولوردى. آخسام —
صبح تومارلايردى، ديلرك گوزلرني اوغورلايوب تويلەدە كى اويرى
آتارلك اوتيندان، آرپاسيندان گوتوروب يايىنك قاباغينا توكوردى.
يايى ايله كوكلمشدى، اون وورسان ياپشمازدى. دريسينه سيغميردى.
ير گون كور اوغلى تويلەيە آتارلك يايىنا گلشمىدى. باخدى
اولكى آرىق يايىنى تانيبا بيلمەدى. مات قالدى، ديدى:
— آى كل اوغلان سن آتا نە ياخشى مفايات اولورسانمش. بيلە
آتە باخماق الكدن گلديگيني نيه مندن گېزلەيدردك؟ احسن سنە!
چوخ زيركسن!

كېچل ھمزە چوخ حرمتە مينمشدى. ھانسى آتا مفايات اولماغى
تاپشيريديك، بش گوندە دريسينه سيغماز ايلەيىردى. كور اوغلى دورآتا
باخماغى كېچل ھمزەيە تاپشيريدي. بو ايشە خانملار، دليلر راضى
اولماديلارسادا، كور اوغلى اونلارا قولاق آسمادى.
كېچل ھمزە اوللر دور آتا ياخشى باخدى. اما سوگرالار آتاك
آرپاسيني كسدى. دورآت آرىقلادى. ير گون كور اوغلى تويلەيە
گلمشدى. گوردى دورآت سينيخوب، ديدى:
— آى كل اوغلان، بو آت نيه بيلە اولوب، اولمايا آتا ياخشى
باخميرسان؟

كېچل ھمزە ديدى:
— من آتا اليمدن گلديگى قدر ياخشى باخيرام. اما آت گيجە—
گوندوز ايچرىدە، باشيندان آخورا باغلى، آياقلارىدا بوخويلدر،
ايشيك اوزى گورمير. يقين اوندان سينيخير.

قيرآتلا دورآت ير تويلەدە باغلانيردى. ھرە سينك آياغيندا
آيرى—آيرى بوخوو واردى، اونلار دا آيرى—آيرى آچارلا
آچيليردى. قاپينك، بوخولارلك آچارى كوراوغلينك ئوزيندە اولاردى.

كور اوغلى چىخارتدى دورآتڭ بوخوو آچارىنى كىچل همزه يه ويردى.
خانملار، دليلر بونى ايشيدوب برك آجىقلارى دوتدى، ديديلر:
— آى كور اوغلى، سن نه ايله ييرسن؟ تانيمادىڭ، ييلمەدىڭڭ
يىر آداما اعتبار ايله يوب دورآتڭ بوخوو آچارىنى ويريرسن.
كور اوغلى يەنە خانملارى، دليلرى ساكت ايله دى، ديدى:
— هيچ زاد اولماز.

كىچل همزه يىر نيچە گونە دور آتى دريسينه سيغماز ايله دى.
كىچل همزه نڭ بورايا گلەسى آز قاليردى يىر آى اولسون
اونڭ محمود پاشايا ويرديگى وعده تمام اولوردى. كىچل همزه
گىجەلر ك بىريندە آياغا قالخدى، ئوز—ئوزينه ديدى: «من يىر ايل دە
بورادا قالسام كور اوغلى قيرآتڭ مەترلگىنى منە ويرمز، مەترلگىنى
ويرسەدە بوخويڭ آچارىنى منە ويرمز. توقات شەريندە قيرآتلا دورآتى
كىم تانير؟ ياخشىسى بودرگە، دورآتى قيرآت آدينا آپاريم، محمود
پاشانڭ قىزىنى آلیم، بش گون بو دنيادا كيف چكىم».

كىچل همزه بونى دىيوب خلوتجە دورآتى مينوب قاچدى.
صبح آچىلدى، مەترلر يريندن قالخوب آتلارا آرپا—سامان
ويرمك ايچون تويەلەپە گلديلر، گورديلر دورآت دا يوخدر، كىچل دە.
باشى لولى كور اوغلىنڭ يانينا گلديلر، ديديلر:
— نه دور آت وار، نەدە كىچل همزه.

بو خبردن دليلر چاخناشوب يىر—يىرلرينە دگدى، كور اوغلىيا
آجىقلارى دوتدى. كلم اوستە ايستى سو ياغديران كىمى كور
اوغلىنڭ اوستينه سوز ياغديرديلار. اوگە وار تهنيز—تەمت ايله ديلر.
خانملار دا يىر ياندان كور اوغلىيا مذمت ايله ديلر. گناە ئوزيندە
اولديغندان كور اوغلى نه دليلرڭ، نه دە خانملارڭ تەمتينه دينمەدى،
كىزيوب قالدى. دليلر ساكت اولميردى، ديديلر:

— بز سنه ديمه ديكى تانمادىڭ آداما اعتبار ايدوب آتى
تاپشیرما؟ ايگيتك يا آتىنى آپاردىلار، يا آروادىنى — ايكىسى ده
ناموسدان سايلىر. بزىم قورخومزدان چارداخلى چنلى بلك هنده ورينه
هرلەنن اولمازدى. بزىرگانلار اليمزدن زارا گلەشىدى، كاروانلار
كىچە يىلمزدى، پاشالار، بگلراوستيمزه قوشون چكە يىلمزدى. ايندى
بىر كىچل گده گلوب بورادان آت آپاردى. ايندى بو خبر اطرافا
يايىلاجاق، بوندان سوگرا دشمنلر اوستيمزه آياق آلاجاق. ئوزك ئوز
الكله ايله ايش ايله دك كه، عالم يىغىلسا ايله به يىلمز. ايندى گيت گورك
دورآتى هارادان تاپاجاقسان، نيجه گتيره جكسن.

كور اوغلى ديدى:

— دورآت گيدوب، قيرآت دورور، مينوب گيدهرم، تاپوب
گتيرهرم. منى آز مذمت ايله يك.

كور اوغلىڭ حرصى دوتاندا يانينا گيدوب اونى دىندىرمك
اولمازدى. ياتاردى، آجىغى ايله سويوياردى. كور اوغلى باشىنى آتدى.
ايكى گون، ايكى گىچە، اوزى قويلى، آج، سوسز ياتدى. اوچنجى
گون يوخودان آيىلدى. ايوازي سسلەدى. آيرىلق مجلسى قورماغى
اونا تاپشىردى.

ايواز مجلس قوردى. تكجه كور اوغلىا يدى باتمان دوگى
پلوى، يدى قويون شاققاسى، يدى تولوق شراب حاضرلاندى. يدىلر،
ايچدىلر، ايواز كور اوغلىڭ يىغلارنى ايشدى، قولاغىڭ دالىندا
بوردى. كوز اوغلى گىيندى، كئىچىندى، آياغا قالخدى. قيرآتى محكم
بهرلەيوب قاباغىنا چكدىلر. كور اوغلى خانملارلا، دىلرلە حلاللاشوب
سىچرادى قيرآتك بئلىنە مىندى. دورآتك اوچ گونده گىتدىكى يولى
قير آت بىر گونده گىدىردى. كور اوغلىڭ قير آتا مىندىگى گوروندى.
قيرآت ايله بىل كه، قوش كىمى قاناد آچدى. داغلارى، داشلارى دوز

أيلهدى. ايلديرىم كىمى گىتىدى. قىر آتڭ نالار يىندان قىلغىم قانخىردى،
يولى باشىنا گوتورمىشىدى. أيله گىدىردى گوللە آتسان داليندان
چاتمازدى.

او طرفدن كىچل همزه اوچ گون، اوچ گىجە ايدى كە، جانينڭ
قورخوسىندان يىر يردە دوشوب دىنجلەمىردى، آت سورىردى. قىرخ
دگىرمانلارا يتىشىدى، دونوب گىرى باخدى، گوردى كور اوغلى قىر آتڭ
اوستىندە يوللا أيله گلير كە، آتڭ قاچماغىندان توز دو مانا قاتىشىر.
كىچل همزه نڭ آغزىندا توپورجگى قورودى، جانىنا قورخى دوشدى.
يىلدى كە كور اوغلى يتىشن كىمى اونڭكىنى اونا وىرە جك. دور آتى
قامچىلايوب ئوزىنى تز قىرخ دگىرمانلارڭ يىرىنڭ قابوسىنا سالىدى،
دوشدى، آتى دگىرمانڭ قابوسىندا كى دىرە گە باغلادى، تەسىك دىدى:
— آى دگىرمانچى، يىر تز ايشىگە چىخ!

دگىرمانچى تز ايشىگە چىخوب دىدى:

— قارداش، نە اىستە يىرسن؟ نە وار؟

همزه دىدى:

— باخ، او يوللا گلن قوچ كور اوغلىدر. چنلى بىلدىن گلير.
اىلخىسىنا قوتورلق دوشوب، دگىرمانچى بەينى آختارير كە، آتلارڭ
قوتورىنى قورتارسون. تز باشڭا چارە قىل. يتىشىسە عمرڭى تمام
ايدە جك.

دگىرمانچى دىلى دوتار—دوتماز دىدى:

— آى قاداڭ آلېم، نە يىلەم كە، اونڭ اليندىن سلامت قورتارىم؟

— سويون پالتارڭى منە وىر، من گىيم، منىم دە پالتارىمى سن
گىين، گيت دگىرمانڭ آلتىندا دونوزلغا گىر، گىزلن. من كوراوغلىنڭ
آغزىنى يىر يانا سالا يىلسم سالىدىم، سالا يىلمەسم—اوندا قوى منى
ئولديرسون، سن يازىقسان.

دگيرمانچى ھمزە نىڭ سوزىنە ايناندى. پالتارىنى چىخاردوب اونا
ويردى. ھمزە دە پالتارىنى دگيرمانچىيا ويردى. دگيرمانچى ھمزە نىڭ
پالتارىنى گىيىنوب دونوزلغا گىردى. ھمزە دە دگيرمانچىنىڭ پالتارىنى
گىيىندى، ايچرى دگيرمانا گىردى. اوزىنى، باشىنى او كە وار اونلادى،
تائىنماز اولدى. الينە اون كورە گى آلوب، اونلغىڭ قاباغىندا باشى
آشاغى دا ياندى.

او طرفدن كور اوغلى ئوزىنى آليجى قوش كىمى دگيرمانىڭ
ئاپوسىنا يتىردى. قاپودان چىغىروب ديدى:

— ايندىجە منىم قاباغىمجا بورايا گلن آتلى نىجە اولدى؟

كىچل ھمزە ديدى:

— اودر ايچرىدە دگيرمانىڭ دونوزلغا گىروب گىزلىمىشدر.
كور اوغلى يەردن آشىرىلدى. قىراتى ھمزە نىڭ يدە گىنە ويروب
دگيرمانا گىردى. دونوزلغا يانا شدى، ديدى:

— آيە، آي كىچل، يىلە چىخ!

دگيرمانچى داھادا قورخوب ديدى:

— ھارا چىخىم؟ سنىڭ ايلخىڭا درمان اولاسى منىم بەنىم يوخدر،
چىخمارام. مىندن ال چك، گىت آيرىسىنى تاپ.

كور اوغلى ديدى:

— آيە، آي كىچل، قوتور نەدر، بەين نەدر. يىلە چىخ، سنىڭلە

ايشىم چوخدر.

كور اوغلى گوردى كە، دگيرمانچى ئوز خوشى ايله دونوزلقدان
چىخماق اىستەمىر. ايرە لى يىردى. دگيرمانچى قورخوب اويانا چكىلدى.
كور اوغلى بىر آز دا ايرە لى يىردى. دگيرمانچى يە دە او طرفە
گىرى چكىلدى. بىردن دگيرمانچىنىڭ باشى دگيرمانىڭ يە گىن— يە گىن
ايشلەين پرىنە توخوندى. پر ووردى، دگيرمانچىنىڭ باشىنى ازىم— ازىم

ازدى، بەينىنى بورىندان گىردى. كور اوغلى اگىلوب اونڭ آياقلا
رىندان دوتدى، چكدى چىخارتدى. گوردى كىچل ھمزە نە گزىر،
ئولن دگىرمانچىدر.

كىچل ھمزە چنلى بىلدە دورآتا باخاندا قىر آتڭدا يان يورەسىنە
ھرلەنوب ئوزىنە مەربان ايلمشدى. كور اوغلىنىڭ باشى ايچرىدە دگىر
مانچىيا قارىشاندا كىچل ھمزە قىرآتا آشرىلدى.

بو طرفدن كور اوغلى دگىرماندان چىخاندا گوردى كىچل
ھمزە قىرآتڭ بىلىنە قالمۇب دگىرماندان آرالانوبدر، قىرآتى ھردن
قامچى ايلە ووروب اينجىدېر. كور اوغلى كىچل ھمزەنىڭ اونى
آلداتىغىنى ايندىجە بىلدى. بوندان اورە گى بولاندى، كوڭلى دردلىدى.
آلدى گورك نە دېدى:

كور اوغلى

جانىم ھمزە، گوزوم ھمزە،
ھمزە اينجىتمە قىرآتى!
بودر سەنە سوزىم ھمزە:
ھمزە اينجىتمە قىرآتى!

✱

قىرآتدر منىم دىرە گىم،
ارىيەر، قالماز اورە گىم،
سەن اولاسان دوز چورە گىم،
ھمزە اينجىتمە قىرآتى!

✱

ايشىدر پاشالار، بىگلەر،
شادلق خبرىنى سويلر؛

كورد اوغلى التماس ايلر:
همزه اينجيمه قير آتى!

كيچل همزه ديدى:

— كورد اوغلى، ايله ايگيتلكك، آدك وارمش. بير آي سفره كك
قريب— قوروغيندان يديم، ايندى اونى دا ديلكه گتيردك، باشيما
چالدك؟ ئوزك كاروانلار سويورسان، قافله لر تالاييرسان، مال، دولت
آليرسان، ايندى بير آتدان ئوترى بو قدر يالواريرسان، يانوب
حيفسله نيرسن؟

كورد اوغلى ديدى:

— من اوندان ئوترى حيفسلنميرم، اونا يانيرام كه، سن قير آتى
آپاروب ساخلايان، مينن دگلسن. آتى ئوزيمه سات، اونى ايله مه سن،
اگلن اوندا قير آتك قيمتىنى ديم، آلدانوب اوجوز ساتما:

كورد اوغلى

اگلن ديم قيمتىنى قير آتك

سكسن مين سر كرده مالا دا ويرمه.

سكسن مين آغ توكللى قمر ئوگه جه

سكسن مين خزينه پولا دا ويرمه!

سكسن مين ايلخيا، سكسن مين آتا،

سكسن مين محالدىن گلن باراتا،

سكسن مين کوتانا، سكسن مين جوته،

سكسن مين کوتانلى كلهده ويرمه!

کور اوغلی دولتین ایندیرسون دوزه،
سای گوتور هاموسین! سکسن مین یوزه،
سکسن مین گلینه، سکسن مین قیزا،
سکسن مین ارگنه، دولا دا ویرمه!

کور اوغلی گوردی کیچل همزه قیرآتی ویرمیهجک، آپاراجاق،

دیدى:

— باری قولاق آس دیم نیجه ساخلاماق گرك:

کور اوغلی

همزه، آتی یاخشی ساخلا،
آت ایگیتک قارداشیدر؛
گونه مغایات اولوب یوخلا،
آت ایگیتک قارداشیدر.

•

یاز اولاندا داغا یوللات،
یای اولاندا ایفچین ناللات،
قیش اولاندا مخمر چوللات،
آت ایگیتک قارداشیدر.

•

آتی سهویب بسله کورپه،
هایخیراندا چیخسون سارپا،
هر ییهنده قیرخ تاس آرپا،
آت ایگیتک قارداشیدر.

•

اوزاق اوزاق یوللارینان،
بئلی ایپک چوللارینان،

ھوققا ياريم نالارينان،
آت ايگيتك قارداشيدر.

مجلس قوردوم چوخلارينان،
دعوا ايتديم اوخلارينان،
قارا پولاد ميخلارينان،
آت ايگيتك قارداشيدر.

سرين سرين يو سوينان،
قويروغى باغلى موينان،
قوچ كور اوغلى چوخ اويونان
آت ايگيتك قارداشيدر.

كيچل همزه ديدى:

— كور اوغلى، نه وقت قير آنك دالنجا توقاتا گلسن، ئوزيم
اوزنكىنى باسوب مينديره جگم. اما ايندى آتى ويرم. گر ك آپارام،
محمود پاشايا ويرم، دونا خاتونى آلام.
كيچل همزه بونى ديبوب قير آتى سهييرتدى، گوزدن ايتدى.
كور اوغلى دور آتى قايتارماغا گلمشدى، قير آتى اليندن گيتدى. اونا
بو هاموسيندان آغير گلدى، دگيرمانك قاپوسيندا يره اوتوردى،
آلدى گورك نه ديدى:

كور اوغلى

چونكه اولدك دگيرمانچى
چاغير گلسين دن كور اوغلى!
ويردك قيرى، آلدك دورى،
دوك باشگا، يان كور اوغلى!

قىرات الدن گىتىدى، بارى،
جاندا قالدى انتظارى،
اوگوت آرپا، بوغدا، دارى،
آل شاهدك سن كور اوغلى!

•

اوجا داغلاردا دوشلتدك،
آغير آلايلار بوشالتدك،
يوز ايل لوتىلق ايشلتدك،
آخر اولدك خام كور اوغلى!

•

ئوزك آلداتدىردك بوگون،
سینه گه چكىلدى دوگون،
گىدك دىلره دىيك:
ايشه دوشدوم من كور اوغلى!

كور اوغلى آج ايدى. آخشام دوشدىگىندىن دگىرمانا گلن
اولمادى، كور اوغلى آج سوسز ياتدى. صباح آچىلدى. قاباعىندا
ايكى يوكلى ئوكوز بىر كىشى دگىرمانا گلدى، كور اوغلىنىك
گىمىندىن، ياراغىندان شېھلەندى، دىدى:

— آى قارداش، سن بورادا نەيلەرسن؟ ھارادان گلوب ھارا
گىدىرسن؟ بس بورانك دگىرمانچىسى نىچە اولدى؟
كور اوغلى دىدى:

— دگىرمانچى يوخدر، ايندى دگىرماندا من دورورام.
كور اوغلى تىكجە ئوكوزلرئ اوستىندىن چواللارى دوشورتدى.
ايچرى، دگىرمانا آپاردى. سوگرا نوبتچىيە دىدى:

— قارداش، بونلارك ايچينده آرپا وارمى؟ منيم آتيم دونندن
آرپاسزدر، داماق اولار، اونا آرپا ويريم ييسون.
كيشى ديدى:

— چوواللارك ايكيسى آرپادر، ايكيسى بوغدا. آرپا چوواللارى
ياريمچيقدر، باغلامادر.

كور اوغلى باغلامالارى يير—ييرينه بوشالتدى، يير چووال
ايلهدى، دورآتك قاباغينا قويدى. نوبتچى ايستهدى قويمايا، كور اوغلى
اونى باشا سالدى، كه، آت آجدر، آرپاسز قالا ييلمز. چيخاردوب
آرپانك، بوغدانك، يير تاي دا ئوكوزك پولىنى ويردى.

كور اوغلىنك آجيندان لاپ اوره گى آخىردى. دورآت آرپاسىنى
ييه نه قدر بوغدا چوواللارنى تو كوپ او گوتدى. اونغا سو بورا خوب خمير
قاتدى. چكوب دگيرمانك يير طرفىنى سؤكدى. پرديلردن اوجاق
چاتدى. چورهك ييشيردى. ئوكوزك ييرىنى كسدى، سويدى، جمديگىنك
يارىسىنى كباب چكدى. يارى چيك، يارى ييشمش يدى، قارىنى
دويديردى، قالخدى. دورآتى ميندى، اوزىنى چنلى بئله چهويردى.
دورآتى اوره كسز—اوره كسز سوروب چنلى بئله چاتدى. ديلر كوراوغلىنى
بو حالدا گوروب يانينا گلديلر، اما سلام ويروب حالىنى سوروشما
ديلار. كور اوغلى آندان دوشدى. ابواز قاباغينا چيخدى، آلدى گورك
نه ديدى:

ابواز

تره سوده گار اولوبسان
سودان دا مبارك اولسون!
آلش ويريش ئوگره نوبسن،
سودان دا مبارك اولسون!

•

نیه گيردك دگيرمانا،
منى قويدك يانا—يانا؟
آتى ويردك كل اوغلانا،
سودان دا مبارك اولسون!

❖

سن ايوازی گوردك خسته،
گيت جوهرددن مطلب ايسته،
نيچه غروش ويردك اوسته؟
سودان دا مبارك اولسون!

كور اوغلى نيچه—نيچه سفرلره گيتمشدى، قايداندا ديلير
طرفدن ييله حرمتسز قارشيلانماشدى. خانملارك اونك اوزينه باخما
ماسى، ديلرك سلام ويرمه مەسى بير يانا دورسون، اونلارك تهمتلى
سوزلرى كور اوغلىيا داغدان آغير گلدى، كوگلى ملول اولدى،
آلدى گورك نه ديدى:

كور اوغلى

كيچر دوران ييله قالماز،
شاد اول كوگل، نه ملولسان؟
ديليريم سلام آلماز،
شاد اول كوگل، نه ملولسان؟

❖

گئيديگيم ايگيت كوركيدر،
دنيا سليمان ملكيدر،
دولت كه وار، ال چيركيدر،
شاد اول كوگل، نه ملولسان؟

كور اوغلى بو ايشيله دليلىرى ئوزىندىن سويوتمشدى. دليلىرىڭ
بعضىلىرى اونىڭ يانيندا قالمايۇب چىخوب گىتمك ايستەيىردى. كور
اوغلىنىڭ ايشى نە قدر اكسيك اولسايدى، نە ايله مش اولسايدى، نىگار
خانم اوندىن اوز دوندرمزدى. ايندى اودا كور اوغلىدىن كوسدى،
اوز چەويردى. بو، كور اوغلىيا هاموسىندىن برك ىر ايلهدى. سازىنى
گوتوروب گورك نىگار خانمىڭ كوگلىنى نىجە آلدى:

كور اوغلى

آلا گوزلى نىگار خانم،
اوزىڭ مىندن نيه دوندى؟
سنە قربان شىرىن جانم،
اوزىڭ مىندن نيه دوندى؟

قويون اوتلار قوزى ايله،
آياغىنىڭ توزى ايله،
مىختىڭ سوزى ايله
اوزىڭ مىندن نيه دوندى؟

ايگىتىڭ ياتماسون بختى،
يانا چەوريلمەسون تىختى،
كور اوغلىنىڭ ملول وختى
اوزىڭ مىندن نيه دوندى؟

كور اوغلى بو ايشىدىن سوڭرا اوچ گون، اوچ گىجە آچ، سوسز
آغزى آشاغى دوشوب ياتدى. بوخوسىندا گوردى كە، توقاتدادر.
قىر آتدا آلتىندا. دىكسىنوب آيىلدى، باخدى كە، ايواز باشىنىڭ اوستىندە

دوروب آغلاير. اوره گي آيلشدي ياندي، سازيني گوتوروب گورك
ايوازا نه ديدى:

كور اوغلى

ايواز مندن نه ايترسن —

جاندرمي، باشدرمي، نه در؟

آلا گوزدن آختديغك

قاندرمي، ياشدرمي، نه در؟

مجلسده دولانمير ساقيك،

سينه اوستدن گيتمز داغك،

توكولوبدر قاش قاباغك،

بوراندر، قيشدرمي، نه در؟

دايان، قوچ كور اوغلى، دايان،

سوزلرگي ايله بيان،

ياتوبسان، غفلتدن اويان

گوردیگك دوشدیمی، نه در؟

كور اوغلى ايوازيك كوگلىنى آلدی. ايواز قالخدی، بير مجلس
قوردی. خانملار، ديلير هاموسی كور اوغلىنيك باشينا بيغیلدی. يديلر،
ايچديلر، كيفلر كوكلدی، داماقلار چاغلاشدی، اينجيكلك ياددان
چيخدی، اولكى كيمي شيرين دوست، مهربان يولداش اولديلار. بوزمان
كور اوغلى سازيني سينه سينه باسوب، آلدی گورك نه ديدی:

کور اوغلی

آلاهی چاغیروب دوشرم یولا،
بو دردی سینهمده قالا قویمارام؛
قیر آتم حسرتدر، یولیمی گوزلر،
دشمنک الینده قویا ییلمرم.

•

آه چکرم، هر دم کوکسیم ئوتوررم،
یولا دوشوب مطلبیمی یتیررم،
یا ئولرم، یا قیر آتی گتیررم،
آیلار دولانسادا ایله قویمارام.

•

کور اوغلیام قوچاق اوغلی قوچام من
چتیندر که مرد میدانان قاجام من،
هوادا دور ایدن طرلان قوشام من،
سارلار شکاریمی آلا قویمارام.

کور اوغلی آیاقدان گشیندی، باشدان قیفلانندی، باشدان
گشیندی آیاقدان قیفلانندی، مصری قلنج باغلادی، قالخان آسدی، عمود
گوتوردی، دعوا لباسینک اوستیندن، بللی اولماسون دییه، بیر کورک
گشیدی چیکینهده بیر ساز کیچیرتدی. دلیلر اونگلا گیتمک ایسته
دیله، راضی اولمادی. تک باشینا، پیاده توقاتا یولا دوشدی.
کور اوغلی کیجه— گوندوزه سالوب ئوزینی توقات شهرینه یتیردی.
آخشامدی. بیر قارینک قاپسینا یتدی، دیدی:

— آی قاری نه، بو گیجه لکه منی قوناق ایلرسنمی؟

قاری دیدی:

— نیه ایله میرم.

كور اوغلى قارىيا بىر قدر پول ويروب ديدى:

— ايله ايسه، آل، منه يمك حاضرا.

كور اوغلى ايچرى گيروب اوتوردى. قارى يمك حاضرادى.
يمكدن سوڭرا صحبت باشلادى. قارى ديدى:

— آى اوغول، دى گوروم سن كيمن، هارادان گلوب هارا

گيديرسن؟

كور اوغلى ديدى:

— من عاشقم، چنلى بئلدنم، بورايا گلشم. بس سيزك شهرده

نه وار، نه يوخ؟

قارى ديدى:

— اوغول، ياخشى وقتينده گلوب چيخوسان. همزه بك كور

اوغلىنك قير آتيني محمود پاشا ايچون گيروب، اودا عوضينده قيزى
دونا خاتونى همزه بگه ويروب. ايندى شيرين تويدر. عاشق آختارير
لار. صباح گيدوب اوخويارسان.

— آى نه نه، ايندى همزه نك گتيرديگى قيرآت هارادا

ساخلانويدر؟

قارى ديدى:

— محمود پاشانك تويله سينده. اما، آى قوناق، بيرده منه نه نه

ديسهك سندن اينجيهرم. من قوجاها دگلم، ديشلريمى نوزلا توكوب.

كور اوغلى او گيجه قارينك ايوينده قالدى، صباح قالخوب

كيچل همزه نك توينا گيدنده ديدى:

— آى قارى، من گيديرم، بلكه بورادان قايتمايم؛ گوروشه

بلمه ديك. سته بىر نيچه كلمه سوزيم وار، اونى ديم، بارى اوره گيمده

قالماسون.

کور اوغلی

بیر قاریبا قوناق اولدوم،
نه یامان چمخهسی وار؛
دولتینی خبر آلدیم،
بیر اینک، بیر داناسی وار.

قاری گلیر بزه یاووق
ال—آیاغین دوتوب سویوق،
چشته لیه بیر جوت تویوق،
آخشاما قایغاناغی وار.

قاری دینده توزلانیر،
گلین دینده نازلانیر،
قابقدا قارپوز گیزله نیر،
دالیندا توپخاناسی وار.

کور اوغلینک هدیان ایشی،
غوغادان آچیلیر باشی،
دوشوب اوتوز ایکی دیشی
بیر کوتوک نشانهسی وار.

کور اوغلی ساز چیگنینه گیدوب توی اولان یره چیخدی.
توی محمود پاشانک عمارتینده اولوردی. اوتاق پاشا، بک، خان، تاجر
قوناقلارلا دولی ایدی. عاشق گلدیگینی ایشیتدی. کور اوغلینی توز
یانلارینا آپاردیلار. گوردیلر، بو عاشق اونلار گوردن عاشقلاردان دگل؛
اوجا بوی، آنلی کورکلری وار، سوکسینی کل سوکسینی کیمیدر،

بوينىڭ اتى گىردىن گىردىندىر، يىغلارنى بورولوب قولاقلارىنىڭ دالىندان
كىچوب، سىر—صقتىندىن آغى توكولور، زھىمىندىن اوزىنە باخماق
اولمور. مجلسدە كى پاشالاردان يىرى دىدى:

— عاشق، ھارا عاشقىسن؟

كور اوغلى دىدى:

— چىلى پىل عاشقىم.

پاشا دىدى:

— قوچ كور اوغلىنى تانىرسانى؟

كور اوغلى دىدى:

— ياخشى تانىرام. اونڭ ياندىدا يىر مدت عاشق اولمشام.

توقانڭ پاشاسى محمود پاشا دىدى:

— عاشق، بو گون دونا خاتون ايله ھمزە بگكڭ تويىدىر. يىر

دلى كور اوغلىدان اوخى قولاق آساق.

كور اوغلى سازىنى سىنەسىنە باسوب آلدى گورك نه دىدى:

كور اوغلى

جانم قىرات، گوزىم قىرات،

يارب، قىرات دورورمولا؟

محمود پاشا مھترلىرى

اوتىن، سويىن ويرىر مولا؟

⊙

قىر آتا خىت يىچندە،

اوستىندە بادە ايچندە،

ششپىر يالماندان كىچندە

سرخوش—سرخوش يىرىر مولا؟

⊙

قوچ كور اوغلى، هانى، هانى؟
دوستكلا دشمنين تانى!
قير آتكلا ايواز خانى
يىرده گوزيم گورورمولا؟

محمود پاشا ديدى:

— عاشق، كور اوغلىنىڭ قير آتيني ديسر سىنسى اونى من گيتير تىشم.
دلى كور اوغلىنى چوخ هنرلى سويله ييرلر. ايندى دى گوزوم، كور
اوغلى مى ايگيت اولار، يوخسا من؟

كور اوغلى ديدى:

— پاشا، اونڭ ايگيتلىكى، مردلگى ديللرده ازبر اولوب، عالمه
يايىلوب، هامو ايشيدوب، من ده ييليرم، اما سنى ايندى گوروروم. اذن
وير ايگيتلىگك نشانينى سندن خبر آليم. گوتوردى كور اوغلى گورك
نه ديدى:

كور اوغلى

اوجا—اوجا داغ باشندان
يتل كيمي اسديكك وارمى؟
اللى، آلتش آتلى ايله
يىر اوردو باسديغك وارمى؟

•

نامرد سرىنى يىلنده،
مخنت اوزه گولنده،
ياغى دشمن گوج گلنده
ميدانندان قاچديغك وارمى؟

•

قىزوب گزنده ميدانى،
فيرارام سلطانى، خانى
اووج—اووج دشمن قانى
دولديروب ايچديگك وارمى؟

ارك قوتى قوليندا،
دليلر ساغى، سوليندا،
ايواز تك ايگيت يوليندا
جانگدان كيچديگك وارمى؟

كور اوغلينگ يوخ انصافى،
دعوا گونى اولار لافى،
مصرى قلنج دمير قاپى
انديروب كسديگك وارمى؟

مجلسده كى پاشالاردان يىرى ديدى:
— عاشق، ياخشى اوخوبورسان، اما ايله برك باغويرسان كه،
سسك قولاقلاريمزى ده لير، سوزكى بير آز آلچاقدان دى. بيرده سن
محمود پاشادان ايگيتلكك نشانينى خبر آلدك. اما ديمهدك ايگيتك
نشانى نهدر. سويله گورك سيزك يرك ايگيتلىرى نيجه اولور.

كور اوغلى

بريم تكهنگ بگلىرى
گيرير ميدانا مرد اولور؛
ئولونجه ميداندان قاجماز،
دونمك ايگيته درد اولور.

سارپ قايالاردا يورد اولماز،
مخنته سوز درد اولماز،
چاققال اُنگي مرد اولماز،
ينه قورد اوغلي قورد اولور.

•

دليري فويجي—فويجي،
آت مينوب دشمن فويجي،
بثلينده مصرى قلنجي،
كور اوغلي ميدانگرد اولور.

محمود پاشا ديدى:

— عاشق، سن ديدك كه، دلي كور اوغلينى تانييرسان، دلي
به يگيري قير آتى دا گوروسن؟ قير آتك خاصيتيندن، نشايندان سويله،
قولاق آساق.

آلدی كور اوغلي گورك نه ديدى:

كور اوغلي

پاشا، سنه نشان ويريم قير آتى:
ابرشيم ايبكدن يالى گر كدر
يير مينا بويونلى، اوجا ساغريلى،
يير بوچوق حوققادان نالى گر كدر.

•

يير آلما ديرناقلي، هوندور بويونلى،
ميدانا گيرنده يوز مين اويونلى،
دگيرمان مثللى، آج قورد ييملى،
اورتاسى قولانا دولى گر كدر.

•

قارانلق گيجهدە يول چاشيرمايان،
دشمن قاباغيندا ار دوشورمهين،
اوستينده ال، آياق يىغشيريلىمايان،
كور اوغلىنىڭ آتى دلى گر كدر.

محمود پاشا ديدى:

— آپارك عاشقه شراب ويرك ايجسون، يمك ويرك ييسك.
مجلسك ساقيسى كور اوغلىنى شراب اولان اوتاغا آپاردى. اونا
يير استكان شراب ويردى. كور اوغلى يير استكان شرابى ايجدى
ديدى:

— ييله شى منيم آغزىمى دا ايسلاتماز، ويريرسن وير عمللى
باشلى ايجك.

اوتاقتا اوچ تولوق ياريم شراب واردى. ساقى كور اوغلىنى
اورادا قويوب ايرى قاب گئيرمگه گيتدى. شرابچى چيخاندا
كور اوغلى تولوقلارا ياناشدى. گوتوروب يير— يير باشينا چكدى،
يير اوترومدا اوچ تولوق ياريم شرابى ايجدى، بوش تولوقلارى يير طرفه
آندى. اورادان آشخانايا آتلادى. آش ايستەدى. آشپاز اونا يير سيني
آش ويردى. كور اوغلى ايكي شاپالاقدا يير سيني آشى قارا يىغىنىڭ
آلتىندان ايجرى ئوتوروب ديدى:

— آشپاز قارداش، بو منيم ديشيمك ديبينده قالدى. آش وير
يير دويونجا ييم.

آشپاز يير يكه سيني ده آش چكوب كور اوغلىنىڭ قاباغينا
قويدى. كور اوغلى اونى دا آشيردى. يندهه آش ايستەدى.
آشپاز ديدى:

— آى قارداش حرامى دگلسن كه، ايكي سيني آشلا دويماذك.

کور اوغلی دیدی:

— یدی باتمان دوگینکه آشی، یدی قویونک یاری شاقھاسی منیم
میر دفعه مڭ خوره گیدر. بیله شیلر هاراما پچاتار؟
آشپاز ایسته دی که، کور اوغلینی آشخانادان چیخارتسون. کور
اوغلی میر الی ایله آشپازک بوغازیندان یاپیشدی، برک سیخدی، آشپاز
جینقرینی دا چیخارتمادی. کور اوغلی آشپازی بئیلندن ایکی قاتلابوب،
قولپلی بوش قازانلاردان بیرینک ایچینه سوخدی، آغزینا سینی چه و پروب
اوستینده اوتوردی. آش قازانلارینی قاباغینا چکدی. میر اوتروما
یدیسینی آشیردی. سوگرا قالخدی، په له بیغلارینی آیشدی، قولاقلارینک
دالیندان کیچیرتدی. پاشالارک مجلسینه گلدی. مجلسده کیلر دیدی:
— عاشق، یدک دویدک، ایندی اوخی قولاق آساق.
آلدی کور اوغلی گورک نه دیدی:

کور اوغلی

مرادبگلی، دیک بز،
میداندا مردلک ایشله نیر؛
قوچ ایگیندن اوغول تور،
دشمن گوزینده بسله نیر.
○
اوجا داغلاردا دورارام،
چکوب بزیرگان وورارام،
گونده اوج ایچگی قورارام،
یوز مین تومنیم خرجه نیر.
○
های دینده — هایلاریم وار،
هوی دینده — هولاریم وار،

قانماز—قانماز آيلاريم وار،
هاي وورسام شهرك بوشلانير.

باشالار كور اوغلىنى تانىمامشديلار. اونلار ايله بيليردى كه، بو
دوغرودان دا عاشقذر. اما اونك يانيندا كور اوغلى حقتده چوخ
اويان—بويان دانيشمامشديلار. ئوز آرالاريندا ديديلر:

— بو چنلى بئليلدر. گيدر كور اوغليا خير ويرر، دلى خنزير
اوغلى گلر توقاتى بزه دار ايلر. بونى سلامت بوراخماق اولماز.
محمود پاشا حكم ايلهدى، كور اوغلىنى آپاروب قير آت اولان
تويله يه سالديلار.

كيچل همزه چنلى بئلدن قير آتى اگپيرندن بهرى آت نيچه مهتر
تلف ايله مشدى. محمود پاشا دا كور اوغلىنى تويله يه اوندان ئوتري
سالدير مشدى كه، قير آت وورسون اونى تلف ايله سون.

قير آت كور اوغلىنى گورن كيمي تانيدى. بر كدن كيشنهدى.
كور اوغلىنك كوگلى آچيلدى. اوره گى جوشوب تئل—تئل اولدى.
آلدى گورك سه ويملى قير آتينا نه ديدى:

كور اوغلى

چنلى بئلدن سنى ديبوب گلمشم!
آلما گوزليم، قيز بيرچكلم، قير آت گل!
دمير لباس، پولاد گيبوب گلمشم،
آلما گوزليم، قيز بيرچكلم، قير آت گل!

•

ازلدن بيله يديم سنك حالگى،
اشرفيدن كسديره يديم نالگى،

اۈچ گۈزە لە توخودايدىم چولگى،
آلما گۈزلىم، قىز يىرچكلم، قىر آت گل!

قابقدا قاليرمى آرپاك سحره؟
اوزنگىلر نه ياراشير يهره!
دليلر سالمشدى منى قهره،
آلما گۈزلىم، قىز يىرچكلم، قىر آت گل!

يىر آتىم وار آتىم—آتىم آتيلير،
قولاقلارى قارغى كىمى چاتيلير،
اوجوزلقدا مين تومنه ساتيلير،
آلما گۈزلىم، قىز يىرچكلم، قىر آت گل!

مرد ايگىنلر يىلە باخماز آتىنا،
سنسز گىدە يىلم ئل باراىتىنا،
آند ويريرم كور اوغلىنك ذاتىنا،
آلما گۈزلىم، قىز يىرچكلم، قىر آت گل!

قىر آت كور اوغلىنك سسىنى ايشىدندە يىردە آنرە يوب كىشەندى.
كور اوغلى اىرە لى يىردى. قوللارنى قىر آتلك بونىنا دولادى،
اوزىندن، گۈزىندن ئوبدى، الى ايله يانىنى تومارلادى. محكم يەرلەدى،
چكدى توبلەدن ايشىگە چىخارتدى. كىچل همزە توبلەنك قابوسىندا
حاضر ايدى. اىرە لى يىريوب قىر آتلك اوزنگىسىنى باسدى، دىدى:

— آى كور اوغلى، من دگيرمانداكى وعدەمى يىرنە يتىردىم.
كور اوغلى گۈزلرىنى ايله بەرلدىكە، كىچل همزە قورويوب

يىرنە قالدى.

کور اوغلی قیر آتا میندن سو گرا اگینده کی کور کی چیخاردوب
آتدی، مصری قلنجك دسته سیندن باسدی. پاشالار، خانلار، بگلر بوندان
خبر دوتوب بیر—بیرینه دگدی، جانلارینا قورخی دوشدی.
بو زمان آلدی کور اوغلی گورک نه دیدی:

کور اغلی

میندیم قیر آتک بئینه،
کاش که، دشمن یوز اولایدی!
چکنده مصری قلنجی
دهره، تپه دوز اولایدی!

❦

آتی میندیم گردیرمگه،
دشمن باغرین اوزدیرمگه،
دونا چایین اوزدیرمگه،
قیر آت بیر قواص اولایدی!

❦

ویردک یدیلک خراجی!
پاشالار گتیرک باجی!
کور اوغلی چکوب قلنجی،
دشمن اوز به اوز اولایدی!

محمود پاشا حکم ایله دی قوشون یر به یردن آتلا نوب کور اوغلی نیک
اوستینه یریدی. کور اوغلی آل اوستی سازینی گوتوردی، گورک نه
دیدی:

لاف ایلمه، دلی پاشا،
آغیر—آغیر نل لیریم وار!

بیر تماشا ایله بیرسن—
قلنج چالان قوللاریم وار!

✱

اوجا داغلاردان داشلانیر،
آغیر آلیلار بوشلانیر،
گلسه لر دعوا باشلانیر،
مین یدی دلیرم وار.

✱

او چنلی بئلدن گلشم،
آنادان من مرد اولمشام،
کور اوغلیام آت مینشم،
یوز مین ییله فعیلیریم وار.

کور اوغلی قوشونا هجوم ایله دی. مردانه قلعج وورماغا باشلادی.
دشمن چوخ ایدی، کور اوغلی تک ایدی، یالقراق کور اوغلیا ال
ویردی، آلدی گورک نه دیدی:

کور اوغلی

آی حضرات، آی جماعت،
هیچ ایگیت یالقراق اولماسون!
ایتم ییوب، قانیم ایچن
نامرده محتاج اولماسون!

✱

حاشا دیمه رم حاشادان،
قورخمارام بگدن، پاشادان،

اسره يوب چيخان ميشهدن
آصلان دا يالقز اولماسون!

کور اوغلينىڭ داش قالاسى،
عرشه چكىلدى نالاسى،
ئوردك ايله قاز بالاسى
گولرده يالقز اولماسون!

قوشون كور اوغلىنى آرالغا آلمشدى. قىزغىن دعوا ايدى. كور
اوغلى عمود ووريردى، جدا اويناديردى، ششپر آتيردى. هانسى يانا
اوز چهویريردى،—دشمنى قاتيم—قاتيم قاتلايردى. باشلار كسيردى،
قوللار قيريردى، قانى سو كىمى آخيديردى. قير آت دا ديشى ايله،
چهچىگى ايله قوشونى دیدوب تو كوردى. كور اوغلى قير آتڭ هنرىنى
گوروب آلدى همان ساعت:

كور اوغلى

جیرانا بگزر قاقیشك،
آدديملا، قربان قولگا!
طرلانا بگزر اوچوشك،
ال چانماز اپيك يالگا!

كسدیررم گوموشدن يهر،
تومارلارام آخشام، سحر،
گوتور بوردان قاچ بير طهر،
سكه ووردیررام نالگا!

كور اوغليام گونيم بئله،
ديمك ايله گلمز ديله،
منى چيخارت چنلى بئله،
قوتاز دوزديررم چولگا!

قوچ كور اوغلينىڭ دلى نعرەسى دشمنى قاماشدیرمشدى. هامونىڭ
الى دعوادان سوپومشدى. كور اوغلى ساغدان ووردى—سولدان
چيخدى، سولدان ووردى—ساغدان چيخدى. دشمنى شيل كوت ايلهدى.
بىر طرفدن ئوزينه يول آچدى، قوشونىڭ آراسىندان چيخدى.
كور اوغلى هر يردن آتلانوب گلدى، دونا چايىنا يتيشدى. قير آت
شيغىدى، دونا چايىنى بايق كيچدى. چنلى بئله يول باشلادى.
كور اوغلى قير آتى اله كچىروب، توقات قالاسىندان سلامت
چيخدىغىنا چوخ شادايدى. داغلار، دەرەلر، آراسىندان يول گىدىردى.
بىردە گوردى چنلى بئل طرفدن گوگك اوزىندن ئوتوشە—ئوتوشە بىر
قاتار دورنا گلير. كور اوغلينىڭ چنلى بئل يادىنا دوشدى، آلدى گورك
نە دىدى:

كور اوغلى

گوگله گىدن بش دورنالار،
بزىم ئلر يرىندەمى؟
بىر—بىرىندن خوش دورنالار،
بزىم ئلر يرىندەمى؟

صحبت اولوردى ساز ايله،
ئوردك اولوردى قاز ايله،

نیچه اینجه بئل قیز ایله
طوطی دللر یرینده می؟

•

سهویب، سیچوب بگندیگیم،
صداسیندان اویاندیغیم،
آرخاسینا دایاندیغیم
قوچ دللر یرینده می؟

•

بزیرگانا ساتاشدیغیم،
قوماشینا بولاشدیغیم،
دونوب بوینندان آشدیغیم
چنلی بئلر یرینده می؟

•

هردن عشوه—غمزه ساتان،
منیمله اخطالات قاتان،
(همزه در آت باشی دوتان)
شوخ گوزلر یرینده می؟

•

چالخالانوب دوگوندیگیم،
آرخا ویروب سهویندیگیم،
غوغا گونی ئویوندیگیم
دلی بگلر یرینده می؟

•

كور اوغلييام ديمم يالان،
توقاتا سالمشام تالان،
جمله دليلر، ايواز خان،
ايگيت ارلر يرينده مي؟

كور اوغلي اوزاق يوللاري كيچوب گلدي چنلي بئله يتيشدي.
قير آت چنلي بئله چاتاندا برك كيشنهدي. دليلر يوگوروشوب قاباغا
گلديلر. كور اوغليني گولر اوزله قارشيلاديلار. كور اوغلي بتون
دليلرله التمن اولدي؛ دوشدي، قير آتي دوتديلار. گلوب خانملارلا دا
گوروشدي.

كور اوغلينيك قير آتي گتيروب ساغ-سلامت گلمه سينه هامو
سهويندي. شادلق مجلسي قورديلار. يديلر، ايچديلر، كيفلر كوكلدي.

سويله نيني: عاشق علي

قازاخ—۱۹۳۷

كورا او غلنكش روم نغزى

عاشق جنون چنلى بئلدن روم ئلېنە گېلمشدى، رومى دولانيردى.
كلافرنگىدە بىر گوزل قىز گوردى. دايا نوب او قىزا تماشا ايلمگە
باشلادى.

بو قىز كىم اولسون؟

اولسون مەدى پاشانك قىزى محبوب خانم.

محبوب خانم كلافرنگىدن بويلا نيردى، بىردن عاشق جنون گوزىنە
ساتاشدى. محبوب خانمك يانيندا قىرخ اينجە قىز واردى. قىزلاردان
بىرىنە عاشق جنونى گوستروب ديدى:

— آى قىز، گيت او عاشقى بورايا چاغىر!

قاراواش گيتدى، عاشق جنونا ديدى:

— عاشق! روم پاشاسينك قىزى محبوب خانم سنى چاغىرير.

عاشق جنون قاراواشلا محبوب خانمك يانينا گلدى. محبوب خانم

اونا ديدى:

— عاشق، كىمسن؟ هارادان گلميسن؟ سىزك يرلردن بزه بىر قدر

صحبت ايله.

محبوب خانمك جوابندا آلدى عاشق جنون گورك نه ديدى:

عاشق جنون

سنە دىيم، چنلى بئلدر،

محبوب خانم بىزىم يرلر!

دلیری دورنا تئلی،
محبوب خانم، ییزیم یرلر!

•

ایواز، بالی اوردو باسان،
بللی احمد بیره بوسان
دمیرچی اوغلی دلی حسن،
محبوب خانم، ییزیم یرلر!

• •

دلیری قوشا—قوشا،
دشمن گورسه چکر حاشا،
باتا ییلمز سلطان، پاشا،
محبوب خانم، ییزیم یرلر!

•

گولی، زرگری ییتنده،
شیدا بلبلر ئوتنده،
عاشق جنون یازیتنده
محبوب خانم، ییزیم یرلر!

عاشق جنون سوزینی تمام ایلهدی.

محبوب خانم دیدی:

— عاشق، سیزك یرك بیر ییه سی وارمی؟ دلیرك سر کرده سی کیمدر؟

— قولاق آس خانم، دیمیم. آلدی عاشق جنون:

عاشق جنون

نعره چکوب دشمن اوسته گیدنده

میداندا گوسته ریر هنر کور اوغلی!

قولاج قولین گروب ششپر آتاندا
وورار داغی—داشی آلر کور اوغلی!

تر سهچندر دشمن فتنه، فعلینی،
نامرد قویا بیلمز یره بئلینی،
یؤن چهویرسه تالار رومك ئلنی،
قویماز تولکه کزده مه لر کور اوغلی!

هردن دوشور پاشالارلا دعواسی،
کسیلمز ساواشی، جنگی، غوغاسی،
جنون دپیر، چنلی بئلك آغاسی
یدی مین دلییه سرکار کور اوغلی!

سوز تماما یتیشدی. محبوب خانم دیدی:
— عاشق جنون، سن که کور اوغلینی بو قدر تعریفله دک، اگر
دوغرودان دا او ایگیتسه، گلسون منی آپارسون.
محبوب خانم عاشق جنونا نه مر ویروب یولا سالدی.
عاشق جنون چنلی بئلدن چوخدان چیخمشدی. بیر یرده دایانمادی،
گیجه گوندوز یول گیدوب چنلی بئله چاتدی. کور اوغلی ایله، دلیرله
کوروشدی.

کور اوغلی دیدی:

— عاشق جنون، بورادان چوخدان گیدوبسن، سویله گورک نه
گوردک، نه ایشیتدک؟ آلدی عاشق جنون:

عاشق جنون

گیدرکن چیخدی قارشیمما
محبوب خانم، محبوب خانم.
سودانی سالدی باشیمما
محبوب خانم، محبوب خانم.

✱

دوروشی بگزر طرلانا،
گوزل دوغوب دوغان آنا،
توکوب تئلرین گردانا
محبوب خانم، محبوب خانم.

✱

گوزی گویچک قاشی قلم،
اولماز بیله شیرین کلام،
چکیر حسرتینی عالم
محبوب خانم، محبوب خانم.

✱

دلی کوکل تلاشینده،
جان قوورولار آتشینده
قیرخ اینجه قیز وار باشیندا
محبوب خانم، محبوب خانم.

✱

عاشق جنون چکر نازی،
اورهك آچار خوش آوازی،
روم ئلینده پاشا قیزی
محبوب خانم، محبوب خانم.

عاشق جنون سازلا دیدیگی کیمی سوزلدهده احوالاتی باشدان آیاغہ
کور اوغلییا قل ایلهدی. بو صحبت کیچنده خانملار دا بورادا ایدی.
نگار خان دیدی:

— آی کور اوغلی، روم گوزلرینی چوخ تعریفله بیرلر، گیت
محبوب خانمی گتیر، گورک باری تعریفینه گوره وارمی؟
کور اوغلی محبوب خانمک تعریفینی ایشیدوب اوره گی آتلاندی،
کوگلی جوشدی.

کور اوغلی قیرآتی چکدیردی، یهرلندی، قنچ باغلادی، قالخان
تاخدی، چیگینه ساز کیچیرتدی، آتلانماق ایستهینده، دلیلر دیدی:
— کور اوغلی، بزیده ئوزگله آبار.

کور اوغلی راضی اولمادی. دلیلرله، خانملارلا حلالاشوب
قیرآتی میندی، تک روم طرفه گیتمگه باشلادی. آلچاقلاری کیچدی،
اوجالاری آشدی، گلدی روم ئلینه یتشدی.

کور اوغلی قیر آتک اوستینده، چیگیننده ساز، رومک آراسیندان
گیدیردی. محبوب خانم کلارنگیدن باخیردی، بونی گوردی. کور
اوغلی اولدیغینی بیلمهدی، عاشق حساب ایله یوب قاراواشینى گوندروب
چاغیرتدی. کور اوغلی اونى گوزل بیر قیز گوروب یانینا گیتدی. دوشدی،
قیرآتی باغلادی، عمارته گیردی.

محبوب خانم باشیندا قیرخ اینجه قیز اگلشمشدی. کور اوغلینی
گوروب دیدی:

— عاشق، گلشک هاراداندر؟ بیر صحبت ایله قولاق آساق.

کور اوغلی

قیرآتا ساریلوب دوشمشم یولا،
اوروم دییوب چنلی بئلدن گلیرم؛

آلماس قولچاقلاری باغلا دیم قولاً،
پولاد گئیوب چنلی بئلدن گلیرم.

دولانوب باغلاری گرمش ازل
نارلی بوداقلاری گورمه یوب خزل،
بو روم ئولکه سینده بیر طرفه گوزل
سه چوب، سه ویب چنلی بئلدن گلیرم.

محبوب خانم «چنلی بئلدن گلیرم» دیمه سیندن ییلدی که، بو
کور اوغلیدر، دیدی:

— عاشق، سنڭ ییله سویله مگگدن، سوزگدن ایشیق گلیر،
گورونور بیر امید یری وار. سویله گورک روم ئلینده سهودیگک گوزلک
آدی نهدر، کیمک قیزیدر؟

محبوب خانم ییله دیمکده کور اوغلیا اشاره ایله یوب بو ایشی
قیزلاردان گیزلتمک ایسته دی. اما کور اوغلی اشاره یه باخان دگلدی،
اونگکی مرد—مردانه ایدی. آلدی سوزینک آخر بندینی:

کور اوغلینک دلیلدر امدادی،
قلنج چکسه حاصل اولار مرادی؛
مهدی پاشا قیزی محبوبدر آدی،
محبوب دیوب چنلی بئلدن گلیرم.

سوز تمام اولدی. محبوب خانمک عموسی قیزی شیرین خانم
قیزلارک ایچینده ایدی. عموسی قیزینک خاطرینی چوخ ایسته یردی،
دیدی:

— آی قیزلار عاشقک قاعده سیدر، یار—یار دییه ر، دلبر دییه ر،
محبوب سویله ر، محبوب ایستکلی دیمکدر.

شیرین خانم بو سوزی ایله قیزلاری شهه‌دن چىخارتدی.
بیر آز کیچدی، قیزلار چیخوب گیتدی. کور اوغلی یدی،
ایچدی، کیفی دورولدی، داماغی چاغالدی، محبوب خانملا کیفه،
داماغا باشلادی.

کور اوغلی محبوب خانمک یانیندا بیر نیچه گون قالدی. بیر
گون ئوز—ئوزینه دیدی:

— من دوستاق دگلم، گیجه، گوندوز بورادا اوتورام.

کور اوغلی بیر صباح ایرته یریندن قالخدی، محبوب خانم دیدی:
— کور اوغلی، بیله هایانا گیتمک ایسته یرسن؟
کور اوغلی دیدی:

— شهره گزمگه گیدیرم، ینه گله جکم.

محبوب خانم دیدی:

— یاراقسز—یاساقسز گیتمه، آتام بورایا گلمگکی بیلر، سنی

دوتدیرار.

کور اوغلی دیدی:

— من هیچ کسدن قورخوب چکینن دگلم.

کور اوغلی اورادان شهره گلدی. روم اهلی کور اوغلینک

طهر—تورینه، بوی—بوخونینا باخوب مات قالمشدی.

بیر نفر روملی مهدی پاشایا خبر آپاردی که، روما بیز آدم

گلوب، کییم—کیچیمیندن، سیر—صفیندن هیچ بزیم یرک آدمینا
اوخشامیر.

مهدی پاشا آداملاریندان بشینی چاغیروب دیدی:

— گیدک اونى منیم یانینا گتیرک.

پاشانک آداملاری کور اوغلینک یانینا گلدیلر، دیدیلر:

— مهدی پاشا سنی چاغیریر.

كور اوغلى ديدى:

— من پاشا—زاد تانميرام.

پاشانڭ آداملارى بو سوزدن آجىقلاندى، كور اوغلىيا هجوم ايلهدى. كور اوغلى اونلارا مجال ويرمه يوب دوتدى، دوردينى بوغدى، ئولديردى، ييرينڭ ده قىلجىنى الندن آلدى، قولاقلارنى كسوب بوراخدى. او آدام، قولاقلار يندان قان سوزيله — سوزيله ئوزىنى پاشايا يتيردى، احوالاتى اونا نقل ايلهدى. پاشا بو دفعه اون بش آدام گونده روب ديدى:

— گيدك اونى زورلا منيم يانما گيىرك، گلمسه باشىنى كسك، گيىرك.

آداملار كور اوغلىنىڭ يانما گىلىر. اونى زورلا آپارماق ايسته دىلر. كور اوغلى اونلارا هجوم ايلهدى. پاشانڭ آداملارنىڭ اون اوچىنى ئولديردى، ايكي سىنى ده دوتوب كله—كله يه چاخدى، بوراخدى. او ايكى آدام باشلار يندان قان آخا—آخا پاشانڭ يانما گىلى، احوالاتى اونا سويلهدى. مەدى پاشا بوندىن چوخ آجىقلاندى. ايكى يوز ياراقلى—ياساقلى آداملا كور اوغلىنىڭ اوستينه گيتدى. كور اوغلى قىلچ چكىدى، اونلارلا دعوايا گيىرىشى. خىلى ووروشدى، چوخ آدام ئولديردى. پاشانڭ آداملارى دوام ايله يه بىلمه يوب قاچماق ايستهدى. بو زمان پاشا حكىم ايلهدى، يگىدىن بش يوزده قوشون گىلى. كور اوغلى قوشونڭ چوخ اولماسىندان قورخىردى، مردانه قىلچ ووروردى، باشلارى يارپاق كىمى يره توكوردى.

كور اوغلىيا پياده لك اوز ويرمشدى. ئوزىنى قىرآتا يتيرمك ايسته يردى. پاشا گوردى بيله لكه كور اوغلى قوشونى قىروب قور تاراجاق، روم اهلينه حكىم ايلهدى، كور اوغلىنىڭ يولى آغزىندا قوبى قازى يوب اوستىنى ئورتىلر. كور اوغلى قىلچ وورا—وورا قوشونى

داغيدوب يول آچا—آچا قيرآت اولان طرفه گيديردى كه، بيردن قويى يا دوشدى. قوشون هر ياندان تو كولدى، كور اوغلىنك قوللارنى باغلايوب مهندي پاشانك يانينا گئيردى. پاشا حكم ايله دى كه، كور اوغلىنك بوينىنى وورسونلار. وزير ايره لى يريوب ديدى:

— پاشا ساغ اولسون، بونا قوچ كور اوغلى دويرلر، چنلى بئلمه يدى مين يدى يوز يتمش يدى دليسى وار. يريوب روم ئلىنى داغيدار لار: كور اوغلىنى هلهك ئولدورتمه، زندانا سالدير. مهندي پاشا وزيرك مصلحتينه راضى اولدى، كور اوغلىنى زندانا سانديرتدى.

كور اوغلى زنداندا قالماقدا اولسون، سنه چنلى بئلمه دليلردن خبر ويريپ.

دليلر گوزله ديلر، كور اوغلى قايتمادى، دالجا آدام گونده رهسى اولدیلار.

ديلدیگينه گوره، بير اوزاق سفره گيتمك گرک اولاندا ئوزينه اميدى گلن دليلر آرالاريندا پوشك آتاردى. پوشك هر كيمه دوشسه، او سفره همان آدام گيدردى.

بو دفعه دليلر ييغلوب آرالاريندا پوشك آتدیلار. پوشك بللى احمده دوشدى. بللى احمد او ساعت چكدى آغجا قوزىنى يهرلهدى، ياراقلاندى، آلتدان، اوستدن قورشاندى، آغجاقوزىنى مينوب، روما يولا دوشدى.

آشيريملارى آشدى، كچيريملرى كىچدى، ئوزىنى روما يتيردى. بللى احمد روما چاتاندا گىجه ايدى، هامو ياتمشدى. بللى احمد آغجا قوزىنك اوستينده شهرك آراسيندا دولانيردى. بيردن گلدى بير يره يتيشدى، گوردى بير دسته ياراقلى آدام وار، ديدى:

— گىجه وقتى بورادا نه ايله ييرسگزر؟

اونلاردان ييري ديدى:

— چئلى بئلى كور اوغلى بورادا دوستاقدىر، اونا كشيك
چكيريك.

بئلى احمد بو سوزى ايشيدوب قلنچچكىدى، اونلارا هجوم ايلهدى.
كشيكچيلر دوام گتيره بيلمه يوب قاچدى: بئلى احمد آغجا قوزودان
دوشوب ئوزىنى زندانا ساندى، كور اوغلىنى داردا گوروب آلدى
گورك نه ديدى:

بئلى احمد

دارا دوشوبسن كور اوغلى،
يتشديم بودر، يتشديم!
هارا دوشوبسن كور اوغلى؟
يتشديم بودر، يتشديم!

كور اوغلى

ياخشى يتشدك دادىما،
بئلى احمد، بئلى احمد!
بلكه چاتام مرادىما،
بئلى احمد، بئلى احمد!

بئلى احمد

آغجا قوزوم شوقوتماغا،
دشمن قانين آختىماغا،
بو زندانى داغتماغا
يتشديم بودر، يتشديم!

كور اوغلى

پيمانام دا دولها دولدا،
حلقة زنجير باغلى قولدا،
محبوب خانم گوزى يولدا،
بللى احمد، بللى احمد!

بللى احمد

احمدم قلنج تويلاديم،
درين دريالار بويلاديم،
كشيكچيلرى قويلاديم،
يتيشديم بودر، يتيشديم!

كور اوغلى

كور اوغلى قايناوب جوشا،
ششپرى گيتمه يه بوشا،
قاچا قاباغيندا پاشا،
بللى احمد، بللى احمد!

بللى احمد كور اوغلىنىڭ قوللاريني آچدى، زنداندان چىخدىلار.
كور اوغلى اول قيرآتى تاپماق ايستىدى.

ديرلر، كور اوغلى دوتولاندان محبوب خانم اونڭ قلنجيني،
قالخائىنى گيزلتمىدى. قيرآتى دا اوت، علف ويروب ساخلايىردى. كور
اوغلى ايله بللى احمد اورايا گيتدىلر. كور اوغلى محبوب خانمى،
گورنده كوڭلى آتلاندى، اوره گى جوشدى، آلدى گورك نه ديدى:

کور اوغلی

یولم دوشوب چنلی بئله،
آلا گوزلی محبوب خانم!
گین گیدک بزیم ئله،
شیرین سوزلی محبوب خانم!

محبوب خانم

دی گوروم بو نه سفردر،
آی کور اوغلی، آی کور اوغلی؟
مهدی پاشا بی خبردر،
بای کور اوغلی، بای کور اوغلی!

کور اوغلی

قیزوب چکرم حاشانی،
ایندی سن قیل تماشانی.
بیر مویا* سایمام پاشانی،
قمر اوزلی محبوب خانم!

محبوب خانم

دشمن سندن قصاص آلا،
میدان آشوب قلنج چالار،
آخان قانلار آخر اولار
چای کور اوغلی، چای کور اوغلی!

کور اوغلی

کور اوغلی مایل ساچگا،
مشتاقدر اوزده ماچگا،
مین قارغا نه یلر لاجینا
آلا گوزلی محبوب خانم؟

محبوب خانم

محبوب خانم قاداڭ آلا،
عشقڭ در یاسینا دالا،
قورخورام امگڭ اولا
زای کور اوغلی، زای کور اوغلی!

کور اوغلی مصری قلنجینی بئلینه باغلادی، پولاد قالخانینی چینگینه
فاخدی، قیر آتڭ بئلینه قالخوب محبوب خانمی ترکینه چکندی.
دییرلر، محبوب خانمڭ عموسی قیزی شیرین خانمدا بورادا ایدی.
کور اوغلی دیدی:

— بللی احمد، بورادان چنلی بئله بوش گیتمه، شیرین خانمی دا
سن تر کڭه گوتور.

بللی احمد شیرین خانمی ترکینه آلدی. آتالاری سوردیلر، یولا
دوشدیلر.

او طرفدن کشیکچیلردن سلامت قورتارانلاری ئوزلرینی مهدی
پاشایا یتیروب دیدیلر:

— چنلی بئلی بیر آتلی گلوب بزى قیردی— داغیتدی. کور
اوغلینی زنداندان چیخارتدی.

مهدی پاشا حکم ایله دی، قوشون گیجه ایلن آتلاندی، اونلارڭ
دالنجایریدی.

کور اوغلی گوردی قوشون یتیشوب آلدی گورک نه دیدی:

کور اوغلی

بللی احمد هجوم ایله

سن او یاندان، من بو یاندان!

آل قانی دونده رک سیله،

سن او یاندان، من بو یاندان!

✱

پاشانک قدینی بوکک،

باشلار کسوب یره توکک،

مخته قلنج چکک

سن او یاندان، من بو یاندان!

✱

دونوم مرد ایگیت باشگا!

گلدک کور اوغلی خوشینا!

قان اوددوراق بو قوشونا

سن او یاندان، من بو یاندان!

سوز تمام اولدی. بوزلرینی قوشونا ووردیلار.

گیجه وقتی کور اوغلی بیر یاندان، بللی احمد بیر یاندان دشمنی

قیرماغا باشلادیلار. کور اوغلی هردن نعره چکوب، قلنج ووراندان

قوشون اهلی قورخوسیندان آغاجدا یاریق اسن کیمی اسیردی. دشمن

باشینی ایتیرمشدی. کور اوغلی ایله بللی احمد قوشونی یاروب آرادان

چیخدی. محبوب خانم و شیرین خانمدا ترکلرینده، آتلازینی سوروب

چارداخلی چنلی بئله اوز قویدیلار.

سویلهینی: عاشق محمد

قازاخ—جاناللی کندی—۱۹۲۹

کور اوغلىنىڭ درىبىدىكى

دمير قاپو درىبىدە بىر عرب پاشا باردى. عرب پاشانىڭ مۇمنە
آدلى بىر قىزى باردى. مۇمنە خانم كور اوغلىنىڭ آدىنى، ايگىتلىك
تەرىپىنى ايشىتمىدى، آنجاق ئوزىنى گورمەمشدى؛ دىردى: گورەسن
بو پاشالارى، بىگلىرى زارا گىتىرن، كاروانلار ووران، تاجرلر سويان
كور اوغلى نىچە ايگىتدر؟ بىلەلكە مۇمنە خانم گورمز—بىلمز كور
اوغلىيا عاشق اولمشدى. مۇمنە خانم بىر گون كور اوغلىيا بىلە بىر
نامە يازدى:

مۇمنە خانم

باشكا دوندىگىم آى قوچ كور اوغلى،
اگر ايگىتسن، گل آپار منى.
حسرتكذن يوخدر صبرىم، قرارىم،
اىنجىدېر سراسر آه—زار منى.

✱

چنلى بىل اوستىندە اسرەش نرسن،
دشمن قاباغىندا دايانان ارسن،
تمام دىلېرە ايگىت سركرسن،
آختارسان، تاپارسان دوز القار منى.

✱

دمير قاپو درىبىدە عجب تماشا،
باتوب گوزللىرى آلا، قوماشا،

آدیم مؤمنه در، آتام عرب پاشا،
ایسترم، ئوزگه ایله یار منی.

مؤمنه خانم نامه نی تمام ایله دی. آتاسینک عیسی آدلی بیر نوکری
واردی. قاراواشینى گونده روب عیسی نی یانینا چاغیرتدی. نامه نی نوکره
ویروب، دیدی:

— بو نامه نی آپار چنلی بئله قوچ کور اوغلییا ویر.
عیسی نامه نی کوتوروب یولا دوشدی. گیجه — گوندوزه سالوب
ئوزینی چنلی بئله یتیردی. مؤمنه خانمک نامه سینی کور اوغلییا یتیردی،
قایتیدی.

کور اوغلی نامه نك مضمونیندان حالی اولوب، او ساخت قیر آتی
بهرلندی. دلیلر، خانملار دیدیلر:

— آی کور اوغلی هارا سفرک وار؟

کور اوغلی دیدی:

— دمیر قاپو دربندده. عرب پاشانک قیزی مؤمنه خانم بوینما
دیین سالوب، گرک گیدم، اونى گتیرم.

دلیلر دیدیلر:

— اوندای قوی بزده سنگله گیدک.

کور اوغلی راضی اولمادی. ئوزی تک آتلا نوب دمیر قاپو دربندده
یولا دوشدی. هر یردن کیچوب گلدی، دربندده چاتدی.

کور اوغلی، قیر آت دا یده گینده بازاردا گزینیردی، جماعت
اونای، آتینا باخوب مات قالمشدی. عرب پاشایا خبر آپاردیلارکه،
دربندده بیر آدام گلوب، نه ئوزی بزیم یرک آدمالارینا بگزه بیر،
نه آتی بزیم آتالارا .

عرب پاشا کور اوغلینی یانینا چاغیرتدی.

عرب پاشا کور اوغلینی گورمه مشدی، تانیمیردی، آنجاق آدینی
ایشیتمشدی. کور اوغلییا دیدی:
هارا لسان؟ نجیسن؟
— من عاشقم، اذن اولسا سازلا دییم.
آلدی کور اوغلی:

کور اوغلی

عرب پاشا سنه بیر عرض ایله ییم،
یریم خبر آلسان— مراد بگلم؛
یاغی دشمن منله غوغا باشلاسا
اگری قلنج الدهه دشمن قویلا یام.

باغ بسله یوب قیزیل گولین درمه سڭ،
دریب، سوکرا یایلق اوسته سرمه سڭ،
مطلبه گلشم، مطلب ویرمه سڭ،
سیغار و یروب مصری قلنج تویلا یام.

چنلی بئلدن بو دیارا گلشم،
او یازیلان دوز القارا گلشم،
کور اوغلی یارا گلشم،
گرك گوزللی سه چوب بویلا یام.

سوز تمام اولدی. عرب پاشا کور اوغلینی تانیدی، نه مطلبه
گلدیگینی ده ییلدی. وزیرینی یابینا چاغیردی، دیدی:
— وزیر، کور اوغلی قیزیم مؤمنه نی ایسته بیر، بو باره ده فکرک

نه در؟

وزير ديدى:

— پاشا ساغ اولسون، چنلى بىلدىن بورايا گلوب گرك ويره سن،
ويرمه سىك زورلا آپاروب هامومزى قيرار. مير قيزدان ئوترى بو قدر
قانا باعت اولماق اولماز. ياخشىسى بودر كه، قيزگى وير، ئوزىنى
ده قوشونگا سر كرده ايله.

عرب پاشا وزيرىنىڭ مصلحتينه راضى اولدى. توى ايله بوب قيزى
مؤمنه نى كور اوغلىيا ويردى.

كور اوغلى بورادا خىلى قالاسى اولدى.

عرب پاشانىڭ خواهىشینه گوره دۆل ايچون قيرآتى ايلخىيا قاتدىلار.
قيرآت مير وقت ايلخىنىڭ ايچىنده اولدى. آنجاق اوندان كهر نشان
مير ماديان دوتدى، بالايا قالدى.

بو طرفدن كور اوغلى مير مدت مؤمنه نىڭ يانيندا قالدى. گونلرڭ
مير گونى چنلى بىل، دليلر يادينا دوشدى، مؤمنه يه ديدى:

— من كيدىرۇم. چنلى بىل ييه سزدر، دليلر يوليمنى گوزله مير،
آل بو بازوبندى سانخلا، قيزيم اولسا اونگلا دولانار، اوغلوم اولسا
قولينا باغلا، كلر منى تاپار.

كور اوغلى بازوبندى مؤمنه يه ويردى، اونگلا حلاللاشدى،
قيرآتى گتيرتدى، يهرلدى، ميندى. چنلى بىله يولا دوشدى.

كور اوغلى چوخداندى كه، دليلردن، خانملاردان آيريلمىشدى،
كوگلى اونلارى چوخ ايسته ييردى. قيرآتى بىلدىن يه گين، سودان
ايتى سوريردى. قيرآت داغلارى، دهره لرى آشدى، ياللارى، ياما جلارى
كيچدى. كوز اوغلىنى چنلى بىله يتيردى. كور اوغلى دليلرله گوروشدى،
ئوپوشدى، حاللارنى سوروشدى. نكار خانم گوردى كور اوغلى بوش
گلوب، ديدى:

— آى كور اوغلى، مؤمنه نى نيه گتيرمه دىڭ؟

آلدى كور اوغلى:

كور اوغلى

جانىم نىكار، گوزىم نىكار،
آغلار قالدى يار نه دىيم؟
سنة قربان ئوزوم نىكار،
كوگلىمدە آه—زار نه دىيم؟

❖

آيريلاندا جانان اولدوم،
من دىندن، ايمانان اولدوم،
بىر حورى—غلمانان اولدوم،
دنيا منه دار نه دىيم؟

❖

كور اوغلىيام ملول اولدوم،
غربت ئلده ذليل اولدوم،
مؤمنيه دليل اولدوم،
طرلان اولماز سار نه دىيم؟

بونلار بورادا قالسونلار، سنة درىندە مؤمنەدن خبر وىرىم.
دوققوز آي، دوققوز گون، دوققوز ساعت تمام اولدى. مؤمنەنڭ كور
اوغلىدان بىر اوغلى دنيايه گلدى. اوشاغڭ آدىنى حسن بك قويدىلار.
حسن بك بيودى، اون سىز ياشنا چاتدى. اوغلانڭ بويى
بوخونى، سر—بىقتى، خوى—خاصىتى عىنا كور اوغلىيا اوخشايردى.
گىزلىرى اوپور—اوپور اوينايردى، هېچ دىنج دورماقلا ايشى بوخ
ايدى. بونى دوگوردى، اونى سوگوردى. هامونى اليندن زارا گىتىر
مشدى. بو دىنج دورمادىغىنڭ اوستىندە اللم آياق اولدىغى ايچون

ھامو اونا كورد اوغلى دىردى. عرب پاشا بىر نىچە دفعە اونى يانينا چاغىروب ئىرگود—نصىحت وىردى، پاشا گلەمدى، او يىنە ئوزى بىلدىگىنى ايلهدى.

بىر گون اوينادىغى يردە سوزى چىلشدى، بىر كىچلى برك دوگدى، آغزىنىڭ، بورنىنىڭ قانىنى بىر—پىرىنە قاتدى. كىچل اونڭ الىندن قورتاروب بىر يانا چىكىلدى، دىدى:

— من سەنە نە ايلهشم، منى نىە دوگورسەن، آى آتاسندان خىرسز. سىڭ آتاك يوخدر، كىم بىلەر آتاك سنى كىمدن قازانوب، بىجسەن.

بو سوز كورد اوغلىيا اوخ كىمى دگدى، داغدان آغىر گلدى. كورد اوغلى اورادان بىر باش آتاسىنىڭ يانينا يوگوردى، دىدى:

— آنا، منىم آتام كىمدر؟

مۇمنە خانم كور اوغلىنىڭ اوغلى اولدىغىنى دىمك اىستەمدى، گوزىنىڭ آغى—قاراسى بىر اوغلى ايدى، يانيندان بوراخماماق اىچون دىدى:

— اوغول سىڭ آتاك يوخدر.

كورد اوغلى دىدى:

— آنا، دى گوروم منىم آتام كىمدر، دوغرى دىمەسك سنى دە، ئوزىمى دە ئولدىرەرم.

آخردا مۇمنەنىڭ علاجى كىسلوب دىدى:

— اوغول، سىڭ آتاك خانلارا، بگلرە قان اوتدىران قوچ كور

اوغلىدر.

كورد اوغلى دىدى:

— بس ايندىيە كىمى آتام اولماغىنى نىە مىندن گىزلەدىردىك؟

مۇمنە دىدى:

— قورخوردوم، گیدوب تاپا بیلیمه یه سن، دشمنلر اینه دوشه سن.
کورد اوغلی آتاسینک یانینا گیده سی اولدی. آتاسیندان رخصت
ایسته دی. آناسی اول ایسته دی رخصت ویرمه سون، گوردی دوراسی
دگل، گیده جک، آخردا علاجسز قالب رخصت ویروب دیدی:
— گیت باباندان دا رخصت آل.

کورد اوغلی اورادان باباسینک یانینا گلوب دیدی:
— بابا، منه رخصت ویر، چنلی بئله، آتام کور اوغلیک یانینا
گیدیرم.

عرب پاشا دیدی:

— اوغول، سن هارا، چنلی بئل هارا، گیدوب آتاگی تاپا
بیلیم سن، پاشالار، خانلار هاموسی کور اوغلیا دشمندر، دوتوب سنی
ئولدی ررلر. گیتمه، قال، یاشیم کیچوب، قوجالمشام، منیم یریمده
پاشا اول.

کورد اوغلی راضی اولمادی. عرب پاشا گوردی که، کورد اوغلی
قالما یا جاق، آخردا رخصت ویردی، دیدی:
— خزینه دن پول گوتور، ایلخیدن ئوزک بگنن یز آت دوت،
مین گیت.

کورد اوغلی گیدوب خزینه دن پول گوتوردی، ایلخینک ایچینه
گلدی، هانسی آتی دوتدی میندی، دوام گتیره بیلیمه یوب بئلی قیریلدی.
قیر آتدان دوتمش کهر مادیانک بیر بالاسی اولمشدی. بیومشدی،
ایلخینک ایچینده ایدی. او زماندان بو زمانا هیچ کیمه رام اولمیردی.
کورد اوغلی کمند آندی، آتی دوتدی، گنیردی، گوجله بهری بئلینه
باسوب میندی. سوردی دربند بازارینا چیخدی. قلنجی یوخ ایدی،
فتحعلی آدلی بیر اوستانک یانینا گلدی. آتدان دوشدی، قلنج ایسته دی.
فتحعلی اونا بیر نیچه قلنج گوستردی، کورد اوغلی قلنجلاری اینه

آلدى، يير يير باسدى، قيردى، اويانا آتدى. اوستا گوردى بو هيچ
هير—تير قانمير، ديدى:

— آى اوغول، من يير كاسب آدامام، يير بۇلوك كلفتى بونگلا
دولانديريرام، نيه قلنجلارى قيردك توكدك، منيم اوشاقلاريمي آج
قويدك. بس سن نه ايسته ييرسن، سنه نيجه قلنج لازمدر؟
كورد اوغلى اول چيخارتدى قيردينى قلنجلارك پوليني ويردى،
سوگرا اوزيني اوستايا دوتوب گورك نه ديدى:

كورد اوغلى

جانيم اوستا منه يير قلنج قاير—
نه اوزون، نه گودك، يير قرار اول؛
دستهسى شرمايى، ئوزى قوشا نوي،
ووراندا اوره كدن خبردار اول.

⊙

خراسان پولادك ياخشيسندان سئچ،
ياخشيسى اولماسا يامانندان كتچ،
هر نيه ووراندا دايانمايا هيچ
يا فيل، يا كرگدان، يا شاهمار اول.

⊙

ايراقدر منزليم، اوزاقدر آرا؛
سويى چوخ سرت اول، ايرنگى قارا،
يارى جلغا پولاد، يارى نال پارا،
قارا عقرب كيمي زهرمار اول.

⊙

حسن بك كماندار ئوتورمز اووى،
كيمدر بو دنيادا آتامك باوى؟

قايتمايا آغزى، ايتى قىلووى
هر نيه دگنده تارمار اولا.

اوستا مطلبى آڭلادى. كورد اوغلىنا نيجه قىلچ لازمدر، بىلدى.
او ساعت خراسان پولادىنىڭ ياخشىسىندان سىچوب بىر قىلچ قايردى،
دیدى:

— آل، بو سن ايستهين قىلچدر.

كورد اوغلى قىلچى گوتوردى، بئلىنه باغلادى، اوستانىڭ حقىنى
ويدى. آتىنى مېندى. عرب پاشانىڭ يانينا گىلدى، دیدى:

— بابا، ايلخيدان بو آتى دوتدېم، خوشكا گليرمى؟

عرب پاشا گوردى كورد اوغلى دوتدېغى آت كور اوغلىنىڭ قير
آتىنىڭ بالاسيدر، دیدى:

— لوغول، چوخ ياخشى آتدر، ياخشى يول.

كورد اوغلى باباسىندان حلاللاشوب آناسىنىڭ يانينا گىلدى، آلدى،
گورك نه دیدى:

كورد اوغلى

جانيم آنا، گوزوم آنا،

رخست وير، من گيدر اولدېم؛

سنه قربان ئوزوم آنا،

رخست وير، من گيدر اولدېم.

مؤمنه خانم

جانيم اوغول، گوزوم اوغول،

آلاها تاپشېردېم سنى؛

سەنە قەربان ئوزوم اوغول،
آلاھا تاپشیردیم سەنی.

كورد اوغلی

نصیحتلرک دوتارام،
قائین قانلارا قاتارام،
گیدوب آتام چاتارام،
رخصت ویر، مەن کیدر اولدیم.

مؤمنه خانم

كور اوغلیدر آتاڭ ذاتی،
چەنلی بئلدە وار بساطی،
بازوبنددر اماتتی،
آلاھا تاپشیردیم سەنی.

كورد اوغلی

شیرین سوزین زلال ایله،
قارا قاشک هلال ایله،
آنا سودک هلال ایله،
رخصت ویر، مەن کیدر اولدیم.

مؤمنه خانم

مؤمنه ییم سوزوم زلال،
کوزوم گویچک، قاشم هلال،
سودوم اولسون سەنە هلال،
آلاھا تاپشیردیم سەنی.

سوزلىرى تماما يتيشدى. مؤمنه خانم، كور اوغلىنىڭ اونا ويرمش
 اولدىغى بازوبندى كتيروب اوغلىنىڭ قولونا باغلادى، ديدى:
 — يوللاردا اولمايا بيلمەيە ديهەسن من كور اوغلىنىڭ اوغلىيام!
 آتاڭڭ دشمنى چوخدر، سنى ئولديررلر، منى گوزى يوللاردا قويما.
 كورد اوغلى آناسى ايله دە حلالاشدى. چنلى بئله طرف يول
 باشلادى. اوچ گون، اوچ گيجە آت سوروب گلدى احمد پاشانڭ
 شەرىنە يتيشدى.
 احمد پاشانڭ آداملارى كورد اوغلىنى گوروب پاشانڭ يانينا
 آپاردىلار.

پاشا كورد اوغلىنىڭ آتىنا، ئوزىنە باخوب ديدى:
 — نچيسن، هارادان گلوب هارايا كيديرسن؟

كورد اوغلى

احمد پاشا منيم يوليم،
 داغستاندان گلر اولدى.
 واردر قلنج ووران قوليم
 درد باغرىمى دە لر اولدى.

قالخانم دوتارام پاشا،
 اليمدن چكرسن حاشا؛
 داغستاندا عرب پاشا،
 نامرد مرده گولر اولدى.

حسن بگم، گلم ديله،
 مصرى قلنج آلام اله؛

گذاړيمدر چنلى بڼله،
عرب آتيم بيلر اولدى.

سوز تمامه يتيشدى. احمد پاشا آداملارينا ديدى:
— بو نه ديللى—ديلى دانيشير. دوتڭ، قويمايڭ گيتسون.
پاشانڭ آداملارى كورد اوغلىنى دوتماق ايستهدى. كورد اوغلى
قلمنجنى چكوب اونلارك هره سيني پير يانا قوللادى، آتى سوروب آرا
دان چيخدى، چنلى بڼله طرف ئوز قويدى. پير داغڭ باشيندا ايكي بزير
گانا راست گلدى؛ گوردى بزير گانلارك ياخشى شيلرى وار. كورد
اوغلى بزير گانلارك نه كه ماللارى واردى اللريندن آلدى، ئوزلرني
بوش يولا سالى.
بزير گانلار قاجوب ياخينداكى شهرڭ پاشاسى جعفر پاشايا شكاي
ايله ديلر.

جعفر پاشا، باشندا آداملارى، آتلاندى، كورد اوغلىڭ قاباغىنى
كسوب ديدى:

— بزير گانلارى نيه سويدڭ؟ كيمن، هارا گيديرسن؟

كورد اوغلى

گل سنه سويلهيم آى جعفر پاشا،
يۇن چهويروب چنلى بڼله گيديرم.
دشمنلر اليمدن چكرلر حاشا،
يۇن چهويروب چنلى بڼله گيديرم.

آت اوينادوب چنلى بڼله چاتارام،
آصلان كيمي دهره لرده ياتارام،

كمند آتوب ايندى سنى دوتارام،
يۇن چەويروب چنلى بئله گىديرم.

آنامڭ يولىندا قولى باغلييام،
آتامدان آيرييام، سينە داغلييام،
آديم حسن، كور اوغلىنىڭ اوغلييام،
يۇن چەويروب چنلى بئله گىديرم.

پاشا حكىم ايلهدى، باشينداكى آتيلار كورد اوغلىنى دوتسونلار.
آتيلار كورد اوغلىيا هجوم ايلهديلر، كورد اوغلى ال قىلجا ايله يوب
آتيلارا جومولدى. آتيلار دوام كتىره يىلمە يوب هرەسى يىر طرفە
قاچدى. كورد اوغلى دعوادان ال چكوب يولينا دوزلدى. ايكى گون،
ايكى گىجە آت سوردى، يولدا يىر قوجايا راست گلدى. كوتوردى
گورك قوجادان نە خبر آلدى.

كورد اوغلى

قوجا بابا، من دولانيم باشكا،
سويلە كور اوغلىدان مە يىر خبر!
كورن چنلى بئلدە قورورمى دوران؟
سويلە كور اوغلىدان مە يىر خبر!

قواص كىمى دريالارا دالارام،
مخت يوردىنا تالان سالارام،
ياغى دشمنلردن قصاص آلارام،
سويلە كور اوغلىدان مە يىر خبر!

حسن بك ده ايگيت، جوان ياشيندا
ئولدير نامزدى مرد ساواشيندا،
چنلى بئله ديللىرى ياشيندا —
سويله كور اوغليدان منه يير خبر!

سوز تمام اولدى. قوجا ديدى:

— اوغول، چنلى بئله ياخينلاشوبسان، يير آز آت سورسك

يتشرسن.

كورد اوغلى اورادان كيچدى، آتيني سوروب يول گيتمگه
باشلادى. گون اكيلن زمان گلدى چنلى بئله يتشدى.
يول گلوب يورولمشدى. دوشدى آتيني قوروغا بوراخدى، ئوزى ده
ديرسكلندى.

ديللردن يير نيچەسى—ايواز، دميرچى اوغلى، عيسى بالى آت
بئلينده مشق ايله ييرديلر. قورو قدا يير آتلى آدام گورديلر.

ايواز ديدى:

— سيز بورادا دورك، من گيديم گوروم او آدام كيمدر.
ايواز آتيني سه ييردوب كورد اوغلي نك يائينا گلدى، ديدى:
— آي آدام كيمسن؟ نه هنرله آتكى بو قوروغا بوراخوبسان؟
كورد اوغلى دينمز—سويله مز يريندن قالخدى، چكوب ايوازي
آتدان سالدى، قوللاريني باغلادى، يره ييخدى.

يولداشلارى گوزله ديلر، گورديلر ايواز گلگمەدى، اونك دالنجاي
دميرچى اوغلى گلدى. ايوازي قولى باغلى گوروب كورد اوغلي ناي
هجوم ايلهدى. كورد اوغلى مجال ويرمه يوب چكدى اونى دا آتدان
سالدى، قوللاريني دالدان باغلادى، ايوازك يائينا اوزاتدى.

عيسى بالى گوزلهدى، گوردى ايوازا دميرچى اوغلى قايتمادى.
بو دفعه اودا آتنى سه ييردوب گلدى، يولداشلاريني فولى باغلى گوردى،

كورد اوغلىنىڭ اوستىنە يوندى. كورد اوغلى اونىدا آتدان سالدى،
قوللارنى باغلادى، ايوازلا دميرچى اوغلىنىڭ يائىنا يىخدى.
دليلر اوزاقدان بونى گوردىلر، قاجوب كورد اوغلىنىڭ يائىنا
گىتدىلر، احوالاتى اونا سويلەدىلر.
كورد اوغلى قىلچ باغلادى، قالخان آسدى، عمود گوتوردى،
كورد اوغلىنىڭ يائىنا گلدى. دليلر كورد اوغلىيا گوز ايلدىلر كە، اولمايا—
يىلمە ال قالدیراسان، آدكى دىیرسن، ئوزكى نشان ویررسن،—هامو
مزی قیردیراسان.

كورد اوغلى كورد اوغلىنا ياخىنلاشوب دیدى:

— اوغول، هارادان كلوب هارايا گىدىرسن؟

كورد اوغلى دیدى:

— داغستاندان كلوب چىلى بىلە گىدىرم.

كورد اوغلى دیدى:

— اوندا بورادا نە گىرىسن؟

كورد اوغلى دیدى:

— بە، بورا چىلى بىلە دىگلمى؟

كورد اوغلى دیدى:

— بوخ، بورادان چىلى بىلە يىر منزل يولدر.

كورد اوغلى ايله يىلدى كە، يولدا راست اولدىغى قوجا اونا

يالان ساتوب آلدادوب، چىلى بىلى دوز نشان ویرمە يوب، آلدى گورك

نە دیدى:

كورد اوغلى

داغستاندان چىخدىم بهار فصلیندە

گره — گره بو دياره يتيشدىم؟

باچ ویرمه دیم، دشمنلردن باچ آلدیم،
چوخین سالدیم آه—زارا یتیشدیم.

•

آنامدان آیریلدیم من گلدیم بئله،
دشمنك قانینی دوندردیم سنله،
گزه — گزه گلدیم بو چنلی بئله،
چکسه لرده منی دارا، یتیشدیم.

•

حسن بگم، هر یارایا دوزه رم،
قلنج الدهه، قالحان بئله گزه رم،
دلیرین من یان—یانا دوزه رم،
سن اولارسان گونی قارا یتیشدیم.

سوز تمام اولدی، کور اوغلی گوردی بو خوشقلا دلیری
بوراخمایا جاق. آجیق لاندی، مصری قلنجی چکوب کورد اوغلینا هجوم
ایله دی. کورداوغلی دا قلنج چکوب اونا یونه لدی. قلنجلا ووروشدی لار.
قلنجدان مراد حاصل اولمادی. ال عمودا آتدی لار. عموددان دا بیر کار
آشمادی. ال بیر—ییرینك بئلینه آتدی لار، دوتاشدی لار، بیر خیلی
گولشدیلر، یورولدی لار، بیر—ییرینه زور ایله یه یلمه دیلر، آرالاندی لار،
هره سی بیر یاندا اوتوردی. یورغونقلارینی آلدی لار. قالحوب یکیدن
دوتاشدی لار.

کورد اوغلی بو دفعه زور ویروب کور اوغلینك دیزلرینی یره
یتیردی، بیرده زور ویرنده کوره گینی یره گتیردی. سینه سیبه چؤکوب
دیدى:

— سویله گوروم، قوجا، سن کیمن؟

کور اوغلی دیدی:

—باشیمی کسه نده اول سن کیم اولدیغیگی دیمه سڭ، من کیم
اولدیغیمی دیمه رم.

کورد اوغلی کور اوغلنڭ سینه سیندن قالخدی، اونی بورا خوب

دیدى:

— گل ئوزگى بوش یره اینجیتمه، کیم اولدیغیگی نشان ویر.

آلدى کور اوغلی گورك نه دیدی:

کور اوغلی

نه ایلرسن مندن سوز خیر آلوب—

دشمن قانین یره جالایان منم!

قوشونلار تالایوب، توپلر داغیدان،

دشمنی اوست اوسته قالایان منم!

کورد اوغلی

غیظه گلوب هردن نعره ووراندا

دلیلر قول قولا باغلایان منم!

قلنج چکوب مرد میدانا واراندا،

سینه لر چال — چاپراز داغلایان منم.

کور اوغلی

ایگیت اولان هیچ آریلماز ئلیندن،

طرلان اولان صونا ویرمز گؤلیندن،

ئلر زارا گلوب حومرد الیندن،

لشی لش اوستینه قالایان منم!

کورد اوغلی

قاجیرتدیم غوغادا میدانان پاشا
قووب تاجرلری دولدیردیم داشا،
آخردا الیمن چکرسن حاشا،
باشی باش اوسته قالایان منم!

کورد اوغلی

کورد اوغلی دگلم، اونا مثالام،
هم رستم ذالام، همده سالسالام،
نیچه خودکارلاری تختیندن سالام،
غنیملر اوستینده اولایان منم!

کورد اوغلی

حسن بگم، مرد میداندا قالارام،
غنیملر باشینا قلنج چالارام،
یاغی دشمنلردن قصاص آلام،
سئچوب اڭ گوهری ساخلایان منم.

سوز تمام اولدی. بیرده دوتاشدیلار.

ینه کورد اوغلی کورد اوغلینی بیخدی، دیدی:
— بو ایکنجیدر، بیرده بیخسام تولدیره جگم.

بونلار بورادا قالسونلار، سنه نگار خانمدان خبر ویریم.

دیلردن بیر قاجوب نگار خانما خبر آپاردی که، بیر آتلی
گلوب چیخوب، دمیچی اوغلینی، ایوازی، عیسی بالینی دوتوب قوللا
رینی باغلابوب، کورد اوغلینی دا ایکی دفعه بیخوب، بیرده بیخسا
تولدیره جک.

نگار خانم تلهسيك ئوزىنى اورايا يتىردى.
گوردى كور اوغلى ايله كورد اوغلى اوچنچى دفعه در دوتاشوبلار.
نگار خانم نه قدر ايله دى اونلارى يير—يىرىندن آراسون، كورد اوغلى
آرالانمادى، ديدى:

— دعوانى تمام ايله يك.

كور اوغلى ايله كورد اوغلى خيلى گولشديلر. آخردا كور اوغلى
مير دلى نعره چكدى. كورد اوغلىنى گوتوردى يره ووردى، سینه سینه
چۆكدى، مصرى قلنجىنى چكدى كه باشىنى كسسون، نگار خانم قويمادى،
ايره لى يريوب اليندن آلدى.

كور اوغلى ديدى:

— اوغول، سنى ئولديرمه ديم، بوراخديم، لغت شيطاننا، دى،
ئوزگى نشان وير.

گوتوردى كورد اوغلى گورك نه ديدى:

كورد اوغلى

آنادان اولاندا جومرد اولمشام،
شرين لهجه ليم، خوش نشانلييام؛
ميداندا دشمنه قانلار آغلادان
ييله گى قوتلى، گوزى قانلييام.

جوانكن ئوزىمى چۆلره سالديم،
غم منى چولغادى، دريايا دالديم،
هر يره نامرددن قصاصم آلدیم،
مردلر آراسيندا آدلى—سانلييام.

يىر درد يىلن يوخدر درديم جاغلييام،
دوست يولىندا من ده قولى باغلييام،
حسن بگم كور اوغلىنىڭ اوغلييام،
يىر خىر آلسان—داغستانلىيام.

سوز تمام اولدى.

— يالان سويله يىرسن، منى آلداتماق ايسته يىرسن. كور اوغلىنىڭ
اوغلى سانسا قولگدا بازوبندك اولمالي ايدى.
كوررد اوغلى قولىندا كى بازوبندى آچدى، كور اوغلىيا گوستردى.
كور اوغلى گوردى ئوزى ويردىگى بازوبنددر، آلدى گورك نه ديدى:

كور اوغلى

باشكا من دونوم گول اوزلى اوغول،
كور اوغلى دىلن ايگيت، منم، من!
دلى پاشالارى تختىندن سالان،
كور اوغلى دىلن ايگيت، منم، من!

❦

مىخت اولوبدر قاباغىمدا خار،
خودكارا يوردىنى ايله مشم دار،
سويله مؤمته دن نه خبرك وار؟
كور اوغلى دىلن ايگيت، منم، من!

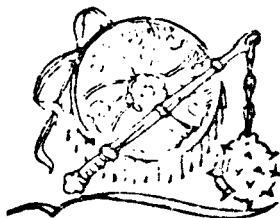
❦

صد آفرىن قايناغكا، جوشكا،
ياغى دشمن كله يىلمز توشكا،
كور اوغلىيام، اوغول دونوم باشكا،
كور اوغلى دىلن ايگيت منم، من!

سوز تمام اولدى. آتا اوغول قوجا قلاشديلار، ئوپوشديلر. ديلرك
قوللاريني آچوب چنلى ئىله گلديلر. بوندان خيلى وقت كيچدى. كور
اوغلى ديلردن بير نيچه سيني گوندردى، دمير قاپو دربنددن مؤمنه
خانمى دا گيىرتدى. چنلى ئىلده گون كيچيرمگه، عمر سورمگه باشلا
ديلار.

سويله يه نى: شاعر ولى
طاووس. بوزالقانلى كندى

۱۹۳۲

کور اوغلىنىڭ قوجالىغى

كور اوغلىنىڭ قوجا زىمانى، الدن دوشن وقتى ايدى. دىلىرى باشىندان داغىلمشدى. بىر كون قىر آتڭ اوستىندە يولايە گىدىردى. گوردى بىر كىشى، قاباغىندا بىر يوكلى ئوكوز گلىر، چىگىندە دە يارى آغاج، يارى دەمىر بىر شى وار.

كور اوغلى كىشىە چاتاندا دىدى:

— آى كىشى چىگىنگىدە كى نەدر؟

كىشى دىدى:

— چىگىنمىدە كى تىنگىدر.

كور اوغلى دىدى:

— تىنگ نە يە لازم اولور؟

كىشى دىدى:

— نىجە نە يە لازم اولور؟ بونگلا آدام ئولدىرىرلر، حىوان

وورورلار.

كور اوغلى دىدى:

— آيله ايسە، بىر منىم بو اليمە آت گوروم، نە قايرىر.

كىشى دىدى:

— آتارام، الگى دەلر، كىچىر.

كور اوغلى دىدى:

— آتىما آت.

كيشى ديدى:

— آتكى دا ئولدير.

كور اوغلى. ديدى:

— اوندا ئوكوزىڭڭ قىمتىنى ويريرم، آت گوروم، نىجه

ئولديرير.

كيشى ايله كور اوغلىڭ سوزى چوخ اوزاندى. آخردا كور
اوغلىڭ ال چكەمەدىگىنى گوروب تىڭگى چاخماغا چكىدى، ئوكوزى
ووردى، ئوكوز يره يىخىلدى.

كور اوغلى بونى گوروب چىخارتدى ئوكوزڭ قىمتىنى ويردى،
ھارايا گىدىردىسەدە گىتمەدى، گىرى قايتدى، چىلى ئىلە چىخدى.
قىر آتدان دوشدى، قىر آتڭ ناللارىنى سوكدى، چۆلە بوراخدى، ديدى:
— نامرد زمانەسىدر، داھا من كور اوغلىق ايله يىلمرم.

بوندان يىر مدت كىچدى. يىر گون كور اوغلىڭ خوجا احمد
آدلى دوستى يانينا گلدى. باشلارك قوشون چكوب گلگىنى گورك
اونا نىجه خبر ويردى:

خوجا احمد

سنە دىيم قوچ كور اوغلى

دشمنلر گولەجك اولدى؛

سوڭڭ اولار پوچ كور اوغلى،

دشمنلر گلەجك اولدى.

*

دالداما سن سىڭى،

دشمنڭ كسمە بسىنى،

کیچمش کهنه قصاصینی
پاشالار آلاجاق اولدی.

احمدم، دیلدن دوشوبسن،
بلبلسن، گولدن دوشوبسن،
قوجالوب الدن دوشوبسن،
پاشالار گلهجک اولدی.

خوجا احمد سازلا دیدیگی کیمی سوزلهده دیدی:
— آی کور اوغلی، قیر آتی نه یله میسن؟ اوستگه پاشالار قوشون

چکوب گلیر.

خوجا احمدک جوایندا آلدی کور اوغلی گورک نه دیدی:

کور اوغلی

سنه دیمیم تاجر باشی،
چاغیر گلسون خان ایوازی!
یگیدن دوتوم ساواشی،
چاغیر گلسون خان ایوازی!

نامردلگی ییلدیررلر،
یادی بزه گولدوررلر،
یوخسا منی تولدوررلر،
چاغیر گلسون خان ایوازی!

کور اوغلی چکمز حاشالار،
چتیندر قوللار بوشالار،

پریش اوغراش پاشالار،
چاگیر گلسون خان ایوازی!

خوجا احمد کور اوغلیدان آریلوب ایوازی آختارماغا گیتدی.
داغلاری—داشلاری چوخ گزردی، ایوازی تاپا بیلمه‌دی. بیر بیچه‌نکده
دمیرچی اوغلی دلی حسنه راست اولدی. گوردی دمیرچی اوغلی الینده
یابا اوت بیغیر. آلدی گورک خوجا احمد دمیرچی اوغلینا نه دیدی:

خوجا احمد

دمیرچی اوغلی دلی حاسان،
چنلی بئله دشمن گلیر!
هایخیراندا اوردو باسان،
چنلی بئله دشمن گلیر!

•

بو سینه‌می غم آلوبدر،
یاد قلبیمه درد سالوبدر،
کور اوغلی یالتقز قالوبدر،
چنلی بئله دشمن گلیر!

•

چنلی بئله یوخ صحبت، ساز،
چیرینیر ایوده اوردک، قاز،
هانی احمد، هانی ایوازی؟
چنلی بئله دشمن گلیر!

•

سانانماز يوزلر، الليلر،
دشمنه ديمز بلى لر؛
گورونمير ايگيت دليلر،
چنلى بئله دشمن گلير!

يولدا كور اوغلىنىڭ گوزى،
قلىينده قوجالق گوزى،
خوجا احمدك بۇدور سوزى:
چنلى بئله دشمن گلير!

خوجا احمد ساز ايله ديدىگى كىمى سوز ايلهده احوالاتى ديمىرچى
اوغلىنا سويلەدى، سوگرا چىخوب گيتدى. ديمىرچى اوغلى گىجەم—
گوندوز چولده اولدىغى ايچون اوزىنى—باشىنى توك باسمشدى.
دللاكك يائىنا گلدى، ديدى:

— اوستا، منىم ساققالىمى قىرخ.

دللاك ديدى:

— افندىلر ساققال قىرخماغى قدغن ايله يوب، قىرخا يىلمەرم.
دللاكك جوابندا آلدى ديمىرچى اوغلى كورك نه ديدى:

ديمىرچى اوغلى

سنه دىيم اوستا باشى،

قازى دىيىندن، دىيىندن!

اوستا دگل، سنسن ناشى؛

قازى دىيىندن، دىيىندن!

دېيرم سنڭ شستگه،
پاشالار گېروب قصدگه
گليز كور اوغلى اوستگه؛
قازى دېيندن، دېيندن!

سندن حسابى چكرم،
گوزگدن قان—ياش توكرم،
الف قدگى بوكرم،
قازى دېيندن، دېيندن!

دميرچى اوغلى يىليجى،
اولارسان ئللىر گولوجى،
سنه اينديررم قلنجى،
قازى دېيندن، دېيندن!

دلاڭ گوردى دميرچى اوغلى او دىنلردن دگل، ايستى اوت داد
مايوب، هيچ هير—تير قانمير، اوزىنى قيرخماسا، يقين، ئولديره جك،
جانينڭ قورخوسىندان اونڭ اوزىنى، باشىنى قيرخدى.
دميرچى اوغلى دلاڭكڭ حقىنى ويروب اورادان يولا دوشدى.
ايوازي آختارماغا گيتدى. داغلارى آشدى، دهره لرى كيچدى. يير
قايلانڭ اتكىنده تاڭرى تايمازا راست گلدى، آلدى گورك نه دىدى:

دميرچى اوغلى

خودكارلار اوستينه آتلى گيدنده
دشمن گورن آچىق گوزك نيجولدى؟

اونغراش پاشالارلا دعوا ايدنده
نعره چکن اوجا سوزك نيجولدى؟

چنلى بىلده آغير مجلسلر قوران،
عرب آت اوستينده مردانه دوران،
مصرى قلنج چكوب باشلارى ووران
آختار گورهك او ايوازك نيجولدى؟

دميرچى اوغلى بو سوزلرى ييلنده،
دشمنلرى آغلاياندا، گولنده،
هردن غضبله نوب غيظه گلنده
قاباقدا بوز دوران اوزك نيجولدى؟

تاگرى تانيماز قوجالمشدى. دميرچى اوغلى ايله ييلدى كه، اولك
الى دعوادان قلوب، اولكى كيمي عرب آت اوستينده يالين قلنج
دشمن اوستينه گيده ييلمز، دستلر داغيدوب، آلايلار پوزا ييلمز.
تاگرى تانيماز دميرچى اوغلىنك سوزيندن بير آز دوتولدى، آلدى
گورك نه ديدى:

تاگرى تانيماز

ياغى دشمنلرله دعوا آچماغا
هله وار قولومدا قوه تيم منيم!
قوشون گلوب چنلى بىله كيچمگه
قبول ايتمز ناموس، غير تيم منيم!

گورزوم ایشلهینده داشلاری قیرار،
قورخوسیندان تاپماز دشمنلر قرار،
پاشانك، خودكارك باغیرنی یارار
آج آصلان یریشیم، سویلاتیم منیم!

تاگری تانیمازام، ار هواداری،
تاپارام ایوازی—او نامداری،
ووروشما وقتینده دعوا بازاری
اولماز هیچ اضاغیم، مروتیم منیم!

سوز تمام اولدی. دمییرچی اوغلی حسن، تاگری تانیماز آتلانوب
اورادان یولا دوشدیلر. داغلارا، داشلارا چیخوب ایوازی آختارماغا
باشلادیلار. چؤللری، یاماغلاری بیر—بیرینه ووردیلار، گردیلر،
دولاندىلار، آخیردا ایوازی تاپدیلار. ایواز دمییرچی اوغلی ایله، تاگری
تانیماز ایله گوروشوب نوبشدی، گوتوردی گورك کور اوغلینی
اونلاردان نیجه خبر آلدی.

ایواز

داغلار باشی چنلی بئلدن
دیك گوریم نه خبر وار؟
اوستی قارلی بزیم ئلدن
دیك گوریم نه خبر وار؟

قیرآت، عرب آت دوریرمی؟
کور اوغلی دوران قوریرمی؟

پاشالار بونین ووریمی؟
دییك گوریم نه خبر وار؟

ایواز قولین گورمك ایستر،
دشمن قصده گیرمك ایستر،
کور اوغلنی گورمك ایستر،
دییك گوریم نه خبر وار؟

ایواز سوزینی تمام ایلهدی، اوندان سوگرا گوتوردی دمیچی
اوغلی گورك نه دیدی.

دمیچی اوغلی

چنلیدن خبر گتیردیم،
قارداش، دور گیدك، دور گیدك!
مشكل مطلبی یتیردیم
قارداش، دور گیدك، دور گیدك!

کور اوغلی اوخویوب یازیر،
یالکز جانندان بهزیر.
هارای سالوب سنی گزیر،
قارداش، دور گیدك، دور گیدك!

دمیچی اوغلی قدرك ییلیر؛
سنی کوروب اوزی گولیر؛
پاشالار اوستگه گلیر،
قارداش، دور گیدك، دور گیدك!

سوز تمام اولدى. ايواز، دميرچى اوغلى حسن، تاڭرى تانيماز
برابر آتلاندىلار. داغلار، داشلار سس سالدىلار. دىلىرى يىغدىلار
چىلىشە، كور اوغلىنىڭ يانينا گىلىلر. كور اوغلىنىڭ كوڭلى آچىلدى،
عمرى تازە لىدى، آلدى كورك دىلرە نىجە خوش گلكڭ ايلهدى:

كور اوغلى

ينه عمر تزه لىدى،
خوش گلكڭز، دىلىرىم!
قورتاردىم ھجراندىن، غمدن،
خوش گلكڭز، دىلىرىم!

دوشك بوردا قوناق قلاق،
ئولكەلرە تالان سلاق،
پاشالاردان قصاص آلاق،
خوش گلكڭز، دىلىرىم!

بىر شور سالڭ بو جھانا،
مىدان بويانسون آل قانا،
سفر ايلهيك هر يانا،
خوش گلكڭز، دىلىرىم!

اصلان تك بەرە يە ياتاق،
دشمنلرە ششپر آتاق،
پاشالارى دىرى دوتاق،
خوش گلكڭز، دىلىرىم!

زىستانىم دوندى يازا،
قولاق وىرك سوزە، سازا،
كور اوغلى يتدى مرازا،
خوش گلدگىز، دىلىرىم!

او طرفدىن على پاشا ايله مەدى پاشا دىدىلر:
— كور اوغلى قوجالوب، دىلىرى باشىندان داغىلوب. گىدىك
اوندان قىصاصىمىزى آلاق.

پاشالار باشلارىنا قوشون جمع ايله يوب چىلى بىلە يولا دوشدىلر.
اونلار گىلمكەدە اولسون، سە چىلى بىلدە كور اوغلىدان خىبر

وېرىم.
كور اوغلى پاشالارنى گىلمك خىرىنى ايشىدوب، اوزىنى دىلىرە
دوتدى، آدى، گورك نە دىدى:

كور اوغلى

ياراقلاننى دىلىرىم،
پاشالار مىدانا گىلر؛
مختىلر قوشون چكوب،
اوز دوتوب بو يانا گىلر.

سوزلىمىدە بوخدر يالان،
دىشمنلرە سالاق تالان،
مىصرى تىلنج قىلسون جولان،
بويانماغا قانا گىلر.

اولك صف—صف، دسته—دسته،
يريك پاشالار اوسته،
ياغى دشمن دولوب قصده
تولكيلر آصلانا گلير.

ايگيت الدن چيخماز خطا،
قوج گرك بوسقويا ياتا،
خان ايواز مين عرب آتا،
بللى احمد فرمانه گلير

پلنك تك اوودان كوسمگه،
دشمنلر اوسته اسمگه،
پاشالار باشى كسمگه
كور اوغلى مردانه گلير.

كور اوغلى قير آتى تاپديردي، اونى ناللاتدى؛ مصرى قلنجى باغلا
يوب قالخان تاخدى، قير آتا ميندى. دليلر ده ياراقلانديلار، آتلانديلار،
دشمن قاباغيندا حاضر اولديلار.

او طرفدن پاشالار باشلاريندا قوشون گلوب چنلى بئله چاتديلار.
كور اوغلى، يانيندا دليلر ئوزيني پاشالار ك قوشونينا ووردى.
قوجا كور اوغلى نك نعره سيندن، قير آتك كيشنه مه سيندن، دليلر ك
هاخير ماسيندان پاشالار ك قوشونى قورخويا دوشدى. كور اوغلى،
باشيندا دليلر هر طرفدن هجوما گلدى. قوشون دوام گنيره ييلمه يوب
اوز قاچماغا فويدي. دليلر اونلار ك دالنجا آت سالدى؛ يتيشديكلرينى
قلنجدان كيچيرتديلر. قوجا كور اوغلى قير آتى ايلديريم كيمى سوروب
ئوزيني قورخوب قاچان پاشالارا يتيردى. قاچاراقدا هره سينه بير قلنج

ووردى. باشلارى بوستان كلىگى كىمى دىغىرلانوڭ يره دوشدى. پاشا
لارى ئولمىش گوروب قوشون داها دا قاجوب داغىلدى. قوجا كور
اوغلى، باشىندا دىللىرى آت سوروب گىتدىلر، پاشالارنىڭ تورپاغىنا
يتىشىدىلر. اونلارنىڭ خزىنەلىرىنى تالادىلار، قىمتىدىن آغىر، چكىدىن
يونكول شىلردىن آتالار چاتوب سوروب گىدىلر، چىلى ئىلە چىخدىلار.

سويلىهەنى عاشق قمبر
شامخور رايونى. زگم

۱۹۳۸

قوشمالار

دولك آت بئلىنه قوچ دليريم،
خودكارى تخىندىن ايندىرك، هويدى!
تالاياق ملكىنى، آلاق مالىنى،
ايونى باشىنا ايندىرك، هويدى!

شىغىوب اوستينه قدىنى بو كك،
گرك چنلى بئله آل—قوماش چكك،
شهره يرينده ايندى تورپ اكك،
شاهك چراغىنى سوندورك، هويدى؟

يىر هايخيرسام پولاد قوللار بوشالار،
دشمنلر اليمدن چكر حاشالار،
ئولدىرك خودكارلار، قىراق پاشالار،
كىئلاتى محشره دوندىرك، هويدى!

قىصرى ئولدىرك، سردارى دوتاق،
صغىرى، كبرى قول—قولا چاتاق،
عرب آت دوشينه جمله سين قاتاق،
چنلى بئله اسير گوندىرك، هويدى!

گلدی قوچ اوغلی داماغی، چاغی
دلیلر مجلسده، خان ایواز ساقی؛
آلادر گوزلری، قاشلاری یاغی،
بولغارلی خانمی دیندیرک، هویدی!

منی بنادان بسله دی
داغلار قوینیندا، قوینیندا؛
تولک طرلانلار سسله دی
داغلار قوینیندا، قوینیندا.

دولاندا ایکیت یاشیما؛
یاغی چیخدی ساواشیما؛
دلیلر گلدی باشیما،
داغلار قوینیندا، قوینیندا.

سفر ایله دیم هر یانا،
شاهلاری گتیردیم جانا،
قیر آتیم گلدی جولانا
داغلار قوینیندا، قوینیندا.

کس دیم یوللار، ووردیم کاروان،
چکوب سویدیم چوخ بزیرگان،
اوددوردیم دشمنلره قان
داغلار قوینیندا، قوینیندا.

اسیر چکدیم چنلی بئله
قوچ کور اوغلی دوشدک دبله،
خان ایواز منیملن بیله
داغلار قوینیندا، قوینیندا.

قیر آتیم کیشنه یوب گیرد
آتیلار میدان باشینا؛
قلنج چکوب دلیریم
اود ایلر دشمن باشینا.

یاخشی ار یاخشی آت مینر،
اورتادا گوسترر هنر،
آتیلاندا نیزه ششپر
قالدیرار قالخان باشینا.

گر گیریشسه م چال ها چالا
قوش قورخودان قاناد سالا،
چکوب اوچوردارام قالا
بك، پاشا، سلطان باشینا.

دعوا گونینده ایواز خان
یوز یاغیا ویرمز آمان؛
دولانوب اولارسان قربان
بیر بیله اوغلان باشینا.

ایگیتده اولار ناموس، عار،
دار گونده گورر گوجی کار؛
قوچ کور اوغلی، ایواز، نگار
بیغلار دوران باشینا.

قویمام قالا علی پاشا
سندده بو داغی، بو داغی!
چکدک چال — چاپراز سینه مه
سن ده بو داغی، بو داغی!

دوتدوردک نیچه دلیمی،
ساناسان قیردک بیلیمی،
ساتین گزیرسن تولومی
سن ده بو داغی، بو داغی!

ایوازی سالدک زندانا،
قیدک نیچه ناحق قانا،
نامردلکدن ووردک جانا
سن ده بو داغی، بو داغی!

آجیشدیردک آج اصلانی،
قلنج قینیندا پاسلانی،
قویمام، — قیررام بگی، خانی
سن ده بو داغی، بو داغی!

كور اوغليام سالدیم تالان،
ئوزك ئوز قانينا يالان،
قىر آت دوشينده دورت دولان
سن ده بو داغى، بو داغى!

***

مرد ايگيتلر دعوا گونى اولاندا
آت مينوب ميدانا چيخك، گونيدرا
مختلر تر ساواشا واراندا
ووروبان آتيدان ييخك، گونيدرا

جومرد ايگيت هيچ قاجارمى ميداندا؟
قلنج چكوب حايف آلار دشمندن،
قورخاق كسلر بويون اگوب پنهاندا
سينيلوب خلوتدن باخك، گونيدرا

قوچ كور اوغلى، قلنج گوتور دستگه،
مخت پاشالار دولوب قصدگه،
قارى دشمن هجوم ايتسه اوستگه
ششپرئك، نيزه نك، اوخك گونيدرا!

***

قىر آتى گتيرديم جولانا پاشا،
وارسا ايگيتلرئك ميدانا گلسون!
گورسون ديللرئك ايندى گوجينى،
بويانسون اندامى آل قانا گلسون!

باکیم یوخ پاشادان، سلطانندان، خاندان،
گلسون—منم—دیین کچیردیم ساندان،
ارلر دالدا لایوب قورخماسون قاندان،
آت سورسون غوغایا مردانه گلسون!

کور اوغلی اگیلمز یاغییا، یادا،
مردک اکسیک اولماز باشیندان قادا،
نعره لر چکریم من بو دنیا،
گوستریم محشری دشمنه گلسون!

خان آدام گوندرسه بزم طرفه
کوکره یوب، کوکره یوب حرصلنمه لیدر،
مخت نامردی وورسا قوچ اوغلان،—
بوروشوب تویوق تک سسئمه لیدر.

اوردو گلدی دورت یانما دوزولدی،
حایف جوانلاردان الیم اوزولدی،
تفنگ ایجاد اولدی، مردک پوزولدی،
اگری قلنج قیندا پاسلانما لیدر.

کور اوغلی تانینیر آدی، سائیندان،
قوش دا اوچا ییلمز مرد میدانیندان،
کهلن کوپوگیندن، دشمن قانیندان
چکمه دولوب، پالتار ایسلانما لیدر.

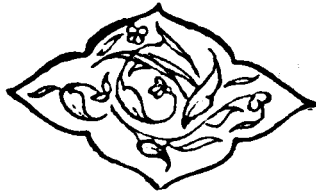
گوگله گیدن بش دورنالار
وطندن خبرك وارمی؟
بیر—بیریندن خوش دورنالار،
وطندن خبرك وارمی؟

چبخاردارام اولماز اویون،
اوستیمه گوتورم دین،
بیر قلنجا یدی بویون
کسندن خبرك وارمی؟

کور اوغلیام اولمام خسته،
یاغی ایستر گیره قصده،
یئل تکی دشمنك اوسته
اسندن خبرك وارمی؟

توتموش بوگون اوجالماغا ، دؤنمز اياغ ائليم
 اولسون هميشه حق ايله ، دنياده ساغ ائليم
 چيرمانميش ائتسين ئوز قوجامان وارليقين بنا
 قورسون هميشه ليك ، آليشان كؤز اوجاغ ائليم
 آنلانميش ئوبله ، سانكه ايگيت فوج كوراوغلودر
 آنجاق بوگون قلينجى قلم ، چال پاپاغ ائليم
 كؤنلوم ! سؤين كه اوغرون اولوبدرايشيق بوگون
 ايللرجه آچمادان كؤزون ، اولموش اوياغ ائليم
 تاريخلر ايچره فرصت ، اولوبدورسا چوخ بيزه
 بيلمك كرك ، بوگونكوني كسكين سيناغ ائليم
 دوشمز بونونجا بيرده اينسان كيم . قاچار زمان
 گوستر كوچون ، نه وارسا ئوزونده سوراغ ائليم
 پارلات بوگون توتولموش اوزون . ملي وارليقين
 اولسون اوزون كوتش كيمي ، اولدوقجا آغ ائليم
 سؤنوشه ئولمه دن . آناليق يورددوزدا ، گون ؛
 جانندان گر كدى ، يانديرا ئولمز چراغ ائليم
 قيرميشا ساختالار ، قره قيشلاردا ، ال قولون
 آتسين بوگون كسي يازدا توكنمز بوتاغ ائليم
 چالما زدى نيسكيلينده ، آغير گؤزلىريم قاياق
 بير گون ، گؤرم كه يورددونا اولموش داياغ ائليم
 تانريم ! بوغوتى گونلرى دؤنדרمه بيرده ، كيم
 بلسردى لاله لر كيمي ، باغريندا داغ ائليم
 چكيميشدى هر نه چوخلى جفالر ، وفا اوچون
 گؤرموشدى ئوز كه لردن آجيقلى قيناغ ائليم
 ايسترسه بيرده دشمن اونا قارشى دورماسين
 تورك اوردو سونندان اولماسين هيچ بير اوزاغ ائليم
 تيريزلى ، ائيلر اوندا گونلر كه . ئوز كه رنگ
 بيلسين نه در . كه توماسين هيچ بير بوياغ ائليم
 گتمز بير ئوز كه اينلره ، چاشماز وفا يولون
 چون ملي يول بيلير كه نه سولدر ، نه ساغ ائليم

